

Meldpunt Bouwbesluit 2012

Het Meldpunt Bouwbesluit 2012 is door het ministerie van BZK ingericht en is sinds maart 2012 operationeel. Het Meldpunt is bedoeld om burgers, bedrijven en instellingen onduidelijkheden, inconsistenties en andere technische en redactionele onvolkomenheden in het Bouwbesluit 2012, de bijbehorende ministeriële regeling en de daarop van toepassing zijnde indieningsvereisten te kunnen laten melden. Het meldpunt behandelt geen inhoudelijke wensen omtrent de regelgeving of vragen over de uitleg en toepassing van de voorschriften. Voor het laatste blijft de Helpdesk bouwregelgeving en brandveilig gebruik beschikbaar. De antwoorden op de vragen die via het daartoe bestemde formulier¹ bij het Meldpunt zijn binnengekomen zijn aan (gestreefd wordt binnen een termijn van drie weken) aan de vraagsteller toegezonden.

Dit document bevat de (geanonimiseerde) vragen en antwoorden die tussen 1 maart 2012 en 15 september 2013 bij het meldpunt zijn binnengekomen. Het betreft in totaal 149 meldingen, waarvan er 24 tot een wijziging in de betreffende regelgeving hebben geleid of zullen leiden. De overige vragen en opmerkingen zijn of worden zo nodig meegenomen in het voorlichtingsmateriaal behorende bij het Bouwbesluit 2012. Een beperkt aantal opmerkingen is nog onderwerp van nadere studie.

---

¹Zie <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving/bouwvoorschriften>

MELDING 1

artikel 5.1 NEN 1010

De Regeling Bouwbesluit 2012 meldt in hoofdstuk 5 de lijst rubrieken van de NEN 1010 die buiten toepassing worden verklaard (artikel 5.1 NEN 1010) onder b; In onderdeel 714.1.1 is de bepaling dat rubriek 714 niet geldt voor openbare verlichting als bedoeld onder 1) van dat onderdeel, niet van toepassing.

De uitsluiting zoals gemaakt in de NEN 1010 (NEN 1010: 2007 rubriek 714.1.1) voor openbare verlichting is door de regeling bouwbesluit 2012 genegeerd en zodanig als van toepassing verklaard.

In basis is de openbare verlichting aangesloten op het net fundamenteel anders dan de laagspanning installaties zoals bedoeld in de NEN 1010. Zaken als foutbescherming, het scheiden van de actieve geleiders en het gebruik van buigzame leidingen zijn vanuit een ander perspectief genormeerd.

REACTIE:

Deze vraag slaat op art. 5.1, onderdeel b, van de MR BB 2012. Deze correctie op NEN 1010 klopt en is op dringend verzoek van o.m. VNG, Amsterdam en Rotterdam ingevoegd. Het betekent dat alle lantaarnpalen voortaan geaard moeten worden, ook de verlichting die direct op het netwerk van de netwerkbeheerder wordt aangesloten. Voor deze laatste had de normcommissie voor NEN 1010 namelijk op verzoek van de netwerkbeheerders een uitzondering opgesteld (die we nu met onderdeel b ongedaan hebben gemaakt). Wegens ontbreken van aarding ontstond zo soms een gevaarlijke situatie. Denk bijv. aan een hond die tegen een lantaarn plast en wordt geëlektrocuteerd (werkelijk gebeurd).

MELDING 2

Hoofdstuk 6, Artikel 6.9 Voorziening voor gas, lid 3.

Het Bouwbesluit eist uitsluitend voor de gasleiding een gasdichte uitvoering.

De essentie (NEN 2768) is dat naast de gasleiding ook de overige leidingen (water, elektra, data, etc.) gasdicht moeten worden uitgevoerd.

In geval van een gaslek in de straat kan gas niet via de gasdichte doorvoering van de gasleiding het gebouw kunnen binnendringen, maar wel via de overige niet gasdichte doorvoeringen.

REACTIE

Ook het huidige Bouwbesluit 2003 schrijft niet voor dat alle soorten leidingen een gasdichte uitvoering moeten hebben conform NEN 2768. Uit het Bouwbesluit 2003 (artikel 4.67) volgt dat NEN 2768 alleen is aangestuurd voor de afmetingen en de indeling van de meterkast en nadrukkelijk niet voor de rest van de 'inrichting'. De Regeling Bouwbesluit 2003 (artikel 1.3 en 1.6) schrijft vervolgens alleen een mantelbuis voor bij gas-

leidingen en elektrische leidingen. In het Bouwbesluit 2012 is dit verder beperkt tot alleen gasleidingen.

Het Bouwbesluit 2012 (en ook het Bouwbesluit 2003) ziet niet toe op het voorkomen van het binnendringen van gas in een gebouw als gevolg van een gaslek in de straat. Voor zover ons bekend, is het door u bedoelde binnendringen van gas in nieuwbouwwoningen ook nooit in ernstige mate opgetreden en ontbreekt daarmee de noodzaak van nieuwe regelgeving.

MELDING 3

9.2, lid 4

Er wordt in de overgangsbepalingen voor de stallingsruimte voor fietsen nog verwezen naar het oude Bouwbesluit (afd. 4.11). Hiervoor zijn nog de bezettingsgraadklassen van toepassing, terwijl deze in het nieuwe Bouwbesluit zijn vervallen.

REACTIE

Terecht merkt u op dat de voorschriften van afdeling 4.11, stallingsruimte voor fietsen, van het Bouwbesluit 2003 uitgaat van een bezettingsgraadklasse, terwijl het Bouwbesluit 2012 uitgaat van de zogenoemde personenbenadering. Het voornemen is om op de website www.rijksoverheid.nl in een 'veel gestelde vraag' (faq) aan te geven hoe, aan de hand van het aantal personen waarvoor een gebruiksfunctie is bestemd, kan worden vastgesteld hoeveel stallingruimte voor fietsen bij die gebruiksfunctie aanwezig moet zijn.

MELDING 4

3.75

In de NEN 2057:2011 waarnaar verwezen wordt, mist een deel van tabel 1, nl. het deel van $\alpha 33$ t/m 45° en $\beta 41$ t/m 45° .

REACTIE

In NEN 2057:2011 bleken enkele redactionele foutjes te zijn geslopen. NEN heeft een correctieblad NEN 2057/C1:2011 uitgebracht waarmee die worden hersteld.

MELDING 5

7.19, lid 1

Artikel 7.19 bepaalt dat de asbestvezelconcentratie in de binnenlucht van een bouwwerk niet boven de 100.000 Ve/m^3 mag liggen, gemeten conform de NEN 2991.

Deze norm is gebaseerd op een vuistregel uit de jaren '80 van de vorige eeuw. Recentere wetenschappelijke informatie (bijvoorbeeld onderzoek

Gezondheidsraad) wijst uit dat deze norm veel te ruim is. Het kan immers ook gaan om ruimtes waarin langdurig mensen (of kinderen) verblijven. Daarnaast zegt een NEN2991 luchtonderzoek erg weinig over de potentiële risico's van asbest. In rust kan de vezelconcentratie laag zijn, terwijl die bij gebruik van de ruimte (en nog erger aanstoten van het materiaal) veel hoger kan zijn. Luchtmeting is dus geen betrouwbaar middel om toekomstige risico's in te schatten.

In de praktijk worden concentraties van boven de 100.000 Ve/m³ zelden gemeten, terwijl er veel vaker gevallen zijn die als riskant worden beoordeeld door deskundigen.

REACTIE

Het Bouwbesluit 2012 reguleert in het algemeen op een sluitende wijze een veilige en gezonde staat en gebruik van bouwwerken, (open) erven en terreinen. Het zorgplicht voorziet in gevallen die niet expliciet zijn geregeld bij of krachtens de Woningwet.

De gegeven normstelling wordt thans in relatie tot algemene risico-beoordeling asbestconcentraties door het ministerie van I&M i.s.m. SZW en BZK herijkt. Naar verwachting moet ook NEN 2991 hierbij worden herzien, waarbij de aanpassingen bij een eerste inschatting niet fundamenteel zijn. In afwachting van die besluitvorming blijft het voorschrift in het Bouwbesluit 2012 ongewijzigd. Het louter aanhouden van een functioneel voorschrift als artikel is hierin dan niet sluitend omdat er geen grenswaarde wordt aangewezen.

MELDING 6

4.31

In de concepttekst van dit artikel is er altijd gesproken over een verplichte buitenruimte (niet gemeenschappelijk) boven de **40 m² Verblijfsgebied**. In de definitieve tekst is deze eis aanzienlijk verzwaaard naar **50 m² gebruiksoppervlakte**. Vooral de wijziging in de termen betekent veel verschil. Met het ontwikkelen van een gebouw lopen wij er nu tegen aan dat het ontwerp onbruikbaar is geworden door deze eis. In de ontwikkeltijd en het vaststellen van het ontwerp gingen wij namelijk altijd uit van de concept tekst. Nu staan wij voor een groot probleem aangezien indien voor 01 april 2012 geen optie is gezien de grootte van het project en de status. Betreft het hier geen fout in de terminologie? De eis is namelijk door verandering van de termen verblijfsgebied en gebruiksoppervlakte dusdanig verzwaaard dat heel veel ontwerpers / ontwikkelaars in Nederland problemen moeten hebben met deze eis. Je houdt rekening met de concept tekst met ontwerpen en niet met een dusdanige verzwaring. Het betreft een groot project met veel belangen voor zowel gemeente, architect, ontwikkelaar, kopers, enz. Desgewenst kan het project worden toegelicht.

REACTIE

Met het aanpassen van verblijfsgebied naar gebruiksoppervlakte is de situatie waarop de buitenruimte een niet-gemeenschappelijke ruimte is weer in overeenstemming gebracht met het voorschrift zoals dat luidde voor 2003. Deze wijziging is doorgevoerd op verzoek van partijen uit de praktijk. Het voordeel van het relateren van de aanwezigheidseis aan de gebruiksoppervlakte is dat deze objectief, aan de hand van een 2580 kan worden vastgesteld. Zodoende kan worden voorkomen dat de buitenruimte niet nodig is, door een op papier zo klein mogelijk gedeelte van de woning als verblijfsgebied aan te merken. Er is dus geen fout in de terminologie gemaakt. Voor de volledigheid merken wij op dat de getalswaarde tegelijkertijd is veranderd van 40 naar 50 m². De waarde is daarmee 20 % verkleind, hetgeen recht doet aan zowel de eis uit het Bouwbesluit 1992 als aan het feit dat bij een efficiënt ingedeelde woning tussen de 80 en 90 % van de gebruiksoppervlakte zal zijn ingedeeld als verblijfsgebied.

MELDING 7

Art. 3.31, lid 3 Bouwbesluit 2012

Artikel 3.31 lid 3 stelt dat een sloopmelding in samenloop met een omgevingsvergunning, naar B&W moet worden gestuurd indien B&W niet het Wabo bevoegd gezag is. Dit lid is puur opgesteld vanuit de Wabo. Bij bovenstaande situatie, maar de melding wordt los van de omgevingsvergunning ingediend, dan hoeft het bevoegd gezag (bijvoorbeeld provincie) niet de sloopmelding door te sturen naar B&W.

Dat lijkt niet logisch, in overweging nemende dat B&W de brondocumenten aan moeten leveren voor registratie in BAG (bouwwerk gesloopt).

Wat verder opvalt, is dat deze informatieplicht aan B&W niet geldt voor de gebruiksmelding (par. 1.5 Bouwbesluit 2012).

REACTIE

Dank voor uw melding. Het is de bedoeling van de regeling met betrekking tot zowel de sloopmelding als de melding brandveilig gebruik dat in geval van een bevoegd gezag dat niet burgemeester en wethouders is van de gemeente waar de activiteit plaatsvindt, dat die activiteit wordt gemeld door het bevoegde gezag aan b&w van die gemeente. Met u concluderen wij dat dit onvoldoende duidelijk blijkt uit artikel 1.31 en dat er een discrepantie is tussen de sloopmelding en de gebruiksmelding. In overleg met het ministerie van Infrastructuur en milieu zullen wij de betreffende voorschriften in overeenstemming brengen met elkaar en met de Wabo.

MELDING 8

Artikel 7.13

Is dit artikel alleen toegesneden op een indeling met in rijen geplaatste

stoelen of ook in standaard kantoor situatie met bijvoorbeeld bureau + stoel en kast per werkplek? In deze situatie is 0,5 m² per persoon met zitplaats in mijn optiek een vreemde maat aan manoeuvreerruimte indien je bureau bijv. 2 m lang is. Er wordt in de toelichting ook gerept over een rekenprogramma op rijksoverheid. nl. Waar dan?

REACTIE

Op 6 maart 2012 hebben wij een melding van u binnengekregen over Artikel 7.13 van het Bouwbesluit 2012 . Deze melding is ingenomen onder volgnummer 00008.

Gelet op de aard van uw melding hebben wij deze doorgestuurd naar de Helpdesk bouwregelgeving en brandveilig gebruik. Deze helpdesk beantwoordt vragen over interpretatie en toepassing van de Woningwet, het Bouwbesluit 2003, het Gebruiksbesluit, de regels rondom bouwvergunningvrij bouwen (*rond 1 april wordt Bouwbesluit 2012 hieraan toegevoegd*) en het aanvragen van een omgevingsvergunning voor bouwen uit de Wabo. Uw vraag valt hieronder en zal daarom verder door de Helpdesk bouwregelgeving en brandveilig gebruik worden afgehandeld. Binnen twee werkdagen krijgt u van hen een ontvangstbevestiging en binnen acht werkdagen een antwoord op uw vraag.

Wij hopen uw melding op deze manier naar uw tevredenheid af te handelen.

MELDING 9

Momenteel zijn we bezig een nieuw proces schema op te stellen voor het proces sloopmelding. Onze administratie moet de melding op een juiste wijze invoeren in het systeem. Om hun hier toe op te kunnen voorbereiden willen we graag weten hoe het formulier vanuit het Omgevingsloket voor een melding eruit ziet.

REACTIE

Het formulier voor de sloopmelding ziet er in principe hetzelfde uit als het formulier voor de sloopvergunning. De gegevens die voor de sloopmelding moeten worden aangeleverd zijn ook gelijk aan de gegevens die tot 1 april voor een sloopvergunning moeten worden aangeleverd.

Overigens kunt u via uw gemeente in de oefenomgeving informatie vinden over wijzigingen in het omgevingsloket. Overheden kunnen hier oefenen met het invullen of behandelen van aanvragen van een omgevingsvergunning en meldingen. Deze oefenomgeving is te vinden via www.infomil.nl/omgevingsloket. De beheerder van het omgevingsloket van uw gemeente heeft de inloggegevens voor deze oefenomgeving.

MELDING 10

3.31

Inleiding

Het gewijzigde artikel 'Regelbaarheid' resulteert in verschillende interpretaties, maar nog veel belangrijker: foutief ontworpen woningventilatiesystemen met te weinig capaciteit worden hiermee in de hand gewerkt. Een toelichting en voorstel voor wijziging/aanpassing:

Wettelijke eisen BB2012, Afd. 3.6, Art. 3.31 Regelbaarheid

De capaciteit van een voorziening voor luchtverversing van een verblijfsgebied of verblijfsruimte is regelbaar. De voorziening heeft, bepaald volgens NEN 1087, naast een laagste stand van ten hoogste 10 % van de capaciteit en een stand van 100 % van de capaciteit ten minste twee standen in het regelgebied tussen de laagste stand en 30 % van de capaciteit. Deze twee standen verschillen in capaciteit ten opzichte van de nulstand en onderling ten minste 10 %.

Consequenties ventilatie-ontwerp

De in het Bouwbesluit 2012 gestelde eisen gelden nu voor zowel de toevoer- als de afvoervoorzieningen en voor zowel natuurlijke als mechanische voorzieningen (in BB2003 alleen natuurlijke toevoer). Het komt erop neer dat de toevoer- en afvoervoorzieningen minimaal de volgende 4 regelstanden dienen te hebben: 0. Maximaal 10% van de voorgeschreven capaciteit Nulstand

1. Minimaal 10% van de voorgeschreven capaciteit hoger dan de nulstand, max. 20% Minimumstand
2. Minimaal 10% van de voorgeschreven capaciteit hoger dan de minimumstand, max. 30% Laagstand
3. 100% van de voorgeschreven capaciteit Hoogstand

Kijkend naar deze wettelijke eisen in relatie tot de door de sector (GIW/ISSO, Uneto-VNI, Fme/VLA) opgestelde kwaliteitseisen om te komen tot kwalitatief goede woningventilatie, wordt het volgende duidelijk: Bij het ontwerpen van mechanische woningventilatiesystemen met een standenschakelaar (3-standen) wordt stand 2, zijnde de 'Middenstand' (kwaliteitseis GIW/ISSO: 50% - 65% voorgeschreven capaciteit) nu de 'Laagstand' (max. 30% capaciteit). Overigens nog steeds de meest voorkomende systemen nieuwbouw.

Kortom, dit is zeer onwenselijk en werkt foutief ontworpen c.q. geïnstalleerde ventilatiesystemen in de hand, wetende dat het ventilatiesysteem (helaas nog) vaak op de minimale wettelijke eisen wordt ontworpen.

Bij ongewijzigde artikeltekst zou dit betekenen dat de gangbare 3-standenregeling van een woningventilatie-systeem (via nieuwe privaatrechtelijke afspraken) van een extra regelstand moet worden voorzien om te kunnen voldoen aan de door de sector minimaal gestelde kwaliteitseisen, namelijk een stand met 50% - 65% van de voorgeschreven capaciteit. Dit betekent ook extra communicatie naar de gebruikers dat ze niet meer op de middenstand 2 moeten ventileren, maar op een andere nieuwe regelstand.

Voorstel verduidelijking en wijziging tekst artikel 3.31 BB2012

Tekstueel: Met 'een laagste stand van ten hoogste 10%' is bedoeld nulstand. Dit is dus bijv. een afsluitbare natuurlijke toevoervoorziening (max. 10% lek) of uitgeschakelde mechanische voorziening, centraal in woning/meterkast of het (decentrale) toestel. Voorstel: houd eenduidige definitie aan in wettekst: **nulstand**.

Inhoudelijk: Zeer belangrijk bij mechanische ventilatiesystemen is dat er een wettelijke regelstand wordt vereist bij normale aanwezigheid. Voorstel: vergroot minimale eis verschil regelstanden van 10% naar **30%**, zodat ook de regelstand **60%** ontstaat en stel geen maximale capaciteitseis:

*De capaciteit van een voorziening voor luchtverversing van een verblijfsgebied of verblijfsruimte is regelbaar. De voorziening heeft, bepaald volgens NEN 1087, naast een **nulstand** van ten hoogste 10 % van de capaciteit en een stand van 100 % van de capaciteit ten minste twee standen in het regelgebied tussen de laagste stand en 30% **(bij natuurlijke voorzieningen)** of 60% **(bij mechanische voorzieningen)** van de capaciteit. Deze twee standen verschillen in capaciteit ten opzichte van de nulstand en onderling ten minste 10% **(bij natuurlijke voorzieningen)** of 30% **(bij mechanische voorzieningen)**.*

Bij mechanische toevoer- en/of afvoervoorzieningen moeten dan minimaal de volgende 4 regelstanden aanwezig zijn:

0. Maximaal 10% van de voorgeschreven capaciteit Nulstand
1. Minimaal **30%** van de voorgeschreven capaciteit hoger dan de nulstand (**geen max. %**) Minimumstand
2. Minimaal **60%** van de voorgeschreven capaciteit hoger dan de minimumstand (**geen max. %**) **Middenstand**
3. 100% van de voorgeschreven capaciteit

REACTIE

In antwoord op uw melding kunnen we u het volgende melden:

Artikel 3.31 van het Bouwbesluit 2012 vindt zijn oorsprong in artikel 3.50 van het Bouwbesluit 2003.

Met de eisen betreffende de regelbaarheid van de ventilatievoorziening is beoogd de gebruikers van de gebruiksfunctie de mogelijkheid te geven zelf de voorziening voor de natuurlijke toevoer van verse lucht op de gewenste stand in te stellen. Met de bedoelde fijnregeling wordt geregeld dat bij een grote windsterkte de toevoer van verse lucht toch zo kan worden geregeld dat geen tochtverschijnselen hoeven op te treden en er niet onnodig veel (koude) lucht van buiten naar binnen hoeft te komen. Het is daarbij niet de bedoeling dat de toevoer van verse lucht naar toilet- en badruimte een fijnregeling kent.

Naar het nu blijkt, is uit het gepubliceerde artikel 3.31 van het Bouwbe-

sluit 2012 te lezen dat de regelbaarheid van toepassing zou zijn op de hele voorziening voor de luchtverversing, zowel de toevoer als de afvoer. Voor dit artikel is het evenwel de bedoeling een beleidsneutrale omzetting van Bouwbesluit 2003 naar Bouwbesluit 2012 te realiseren en geen verzwaring van de eisen.

Het gepubliceerde artikel 3.31 van Het Bouwbesluit 2012 zal daarom worden medio maart 2012 worden herschreven in een redactie in de geest van het vigerend artikel 3.50.terug

MELDING 11

Vooraf over 2.106 lid 1 en 2.82 lid 4

In dit voorbeeld van het ministerie staat onderaan "hoogste verdiepingsvloer >8m boven meetniveau".

Wat gebeurt er met de compartimentering/brandwerendheid van het trappenhuis (uitgaande van een besloten trappenhuis) als er geen vloer hoger dan 8m is?

Ik kom hier zelf op zwaardere eisen qua brandwerendheid dan als er wel een vloer is die hoger is dan 8 meter. Mijn gedachtegang is als volgt.

Zie Art. 2.106 lid 1

Het "punt dat de twee vluchtroutes door verschillende ruimten voeren" is hier de deur middenin de gang en de deuren naar de trappenhuizen, en voor de achterliggende ruimten zijn de genoemde artikelen dus niet van toepassing (voor de deur in de gang geldt dit natuurlijk niet omdat er op de achterliggende ruimte woningen uit komen (art. 2.104 lid 1)).

Omdat de hoogste vloer lager is dan 8 meter is art. 2.104 lid 8 niet van toepassing. Voor de trappenhuizen zijn dus geen enkele leden van artikel 2.104 van toepassing. Ik concludeer daaruit dat de vluchtroute die door de trappenhuizen voert, geen extra beschermde vluchtroute is.

Artikel 2.106 Tweede vluchtroute

1. Indien op een vluchtroute een tweede vluchtroute begint zijn de artikelen 2.103, 2.104, eerste tot en met zevende lid, en 2.105 niet van toepassing vanaf het punt dat de twee vluchtroutes door verschillende ruimten voeren.

Volgens art. 2.82 lid 1 ligt een besloten ruimte in een brandcompartiment. Lid 4 maakt hierop een uitzondering voor extra beschermde vluchtroutes, deze liggen niet in een brandcompartiment. Maar in deze situatie is dat dus niet het geval en moet het trappenhuis dus in een brandcompartiment liggen.

De WBDBO tussen het trappenhuis en de naastgelegen woning wordt dan 60 minuten volgens art. 2.84 lid 1 en niet 30 minuten volgens art. 2.84

lid 2.

Dus een zwaardere eis terwijl de hoogste vloer lager ligt.

P.S. de bijgeplaatste artikelen komen uit de versie van bouwbesluit.net en zijn inclusief de wijzigingen van het veegbesluit.

Artikel 2.82 Ligging

1. Een besloten ruimte ligt in een brandcompartiment.
2. Een wegtunnelbuis met een lengte van meer dan 250 m ligt in een brandcompartiment.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op:
  - a. een toiletruimte;
  - b. een badruimte;
  - c. een liftschacht, indien de constructieonderdelen aan de binnenzijde van de schacht voldoen aan brandklasse B en aan rookklasse s2, beide bepaald volgens NEN-EN 13501-1, en
  - d. een technische ruimte met een gebruiksoppervlakte van ten hoogste 50 m² niet bestemd voor een of meer verbrandingstoestellen met een totale nominale belasting van meer dan 130 kW.
4. In afwijking van het eerste lid voert een extra beschermde vluchtroute niet door een brandcompartiment.
5. Een niet besloten gebruiksgebied ligt in een brandcompartiment.
6. Het eerste en vijfde lid zijn niet van toepassing op een of meer gebruiksfuncties van dezelfde soort met een totale gebruiksoppervlakte van ten hoogste 1.000 m² en een vuurbelasting niet groter dan 500 MJ/m², bepaald volgens NEN 6090.
7. Het eerste en vijfde lid zijn niet van toepassing op een of meer aangrenzende bouwwerken met een totale gebruiksoppervlakte van ten hoogste 50 m².
8. Het eerste en vijfde lid zijn niet van toepassing op een lichte industriefunctie uitsluitend bestemd voor het bedrijfsmatig telen, kweken of opslaan van gewassen of daarmee vergelijkbare producten, met een permanente vuurbelasting niet groter dan 150 MJ/m², bepaald volgens NEN 6090.

REACTIE

Uw opmerking wordt door ons herkend. Het betreft geen fout in het Bouwbesluit, maar een consequentie van de gevolgde systematiek.

In de praktijk is het logischer om trappenhuizen die volgens het Bouwbesluit een gewone onbeschermde vluchtroute mogen zijn, toch te bestemmen als extra beschermde vluchtroute zodat er minder zware WBDBO-eisen gelden. Een aanvrager van een vergunning kan zelf besluiten om te kiezen voor een extra beschermde vluchtroute.

Dit geldt in de voorbeeld plattegrond overigens ook voor de corridorgang. Deze mag een beschermde vluchtroute zijn, maar moet dan in een afzonderlijk brandcompartiment liggen. Ook hier kan men dan beter kiezen

voor een extra beschermde vluchtroute, wat in voorbeeld ook is gedaan.

Wij wijzen echter ook op de reductie die mogelijk is op de 60 minuten naar 30 minuten volgens art. 2.84 lid 3.

Wij werken momenteel aan een brochure *Vluchten bij brand*. Hierin wordt aandacht besteedt aan dit aspect.

MELDING 12

Artikel 2.102 lid 9 bij van toepassing zijnde gebruiksfunctie

In het geval dat het beschouwde subbc een vloer heeft, hoger dan 4 meter, waarover in 2 richtingen gevlucht kan worden waarbij door de aanvrager het aantal personen is bepaald die op elk van deze vluchtroutes is aangewezen (bijvoorbeeld 100 personen de ene kant op en 100 de andere kant i.v.m. doorstroom en opvangcapaciteit)

Waarbij één vluchtroute op de vloer hoger dan 4 meter aansluit op een afgescheiden trappenhuis (2.107 lid2) en de andere vluchtroute door het subbc een hoogte verschil van meer dan 4 meter moet overbruggen alvorens direct uit te komen op het aansluitend terrein en vandaar naar de openbare weg.

Vraag 1

Wordt dan nog steeds voldaan aan artikel 2.102 lid 9?

Vraag 2

Indien het antwoord op vraag 1 ja is

Ingeval artikel 2.102 lid 6&7 niet van toepassing zijn, worden de loopafstanden van de beschouwde vluchtroutes door het subbc dan beperkt tot elk 30 meter (ook als onderliggende vloeren aansluiten op het afgescheiden trappenhuis en deze binnen de loopafstand van de 2^e vluchtroute te bereiken is)?

REACTIE

Het maximale hoogteverschil van 4 m moet volgens artikel 2.102 lid 9 worden beschouwd per vluchtroute. Dit betekent dus dat er binnen een subbrandcompartiment een hoogteverschil mag zijn tussen de twee uitgangen van het subbrandcompartiment van 8 m. Antwoord op vraag 1 is dus ja.

Dit is overigens ook al zo onder het Bouwbesluit 2003.

Antwoord op vraag 2: ja, de loopafstand wordt beperkt tot elk 30 meter. Wij zijn op dit moment bezig met een brochure *Vluchten bij brand*. We zullen dit aspect hierbij ook betrekken.

MELDING 13

1.29

In artikel staat dat nadere voorwaarden kunnen worden opgelegd. Niet vermeld is of dit een besluit is.

In de nota van toelichting voor artikel 1.21 voor nadere voorwaarden bij de gebruiksmelding is dit wel beschreven.

REACTIE

Juridisch gezien is er geen verschil tussen het wel en niet toevoegen van het woord 'besluiten' in artikel 1.29, eerste lid. Wij zullen daarom het woord 'besluiten' niet toevoegen in de artikeltekst, zoals u voorstelt. Praktisch gezien is het opleggen van nadere voorwaarden een besluit, vandaar het gebruik van het woord besluit(en) in de toelichting bij het artikel.

Overigens komt het vaker voor dat de juridische schrijfwijze verschilt tussen verschillende regelgeving. Het is helaas vooralsnog niet haalbaar dit allemaal gelijk te trekken.

MELDING 14

1.1, lid 1

Onduidelijkheid wat minimale hoogte van gebruiksgebied is. Waar begint op een zolder van een woning met slaapkamer onder schiep dak het gebruiksgebied?

Gebruiksgebied wordt in het bouwbesluit alleen relevant bij brandveiligheid en dan met name loopafstanden. Logisch zou zijn dat er een minimale vrije hoogte van 1,5 m of zelfs 2,3 m benoemd wordt.

Zie ook discussie Linked in: <http://lyt.sr/4ax07>

REACTIE

Inderdaad worden in het Bouwbesluit 2012 geen eisen gesteld aan de afmetingen van een gebruiksgebied. Dat is ook niet nodig omdat afmetingseisen zijn gesteld aan de in het gebruiksgebied gelegen verblijfsgebieden. Uit de definitie van het begrip verblijfsgebied in artikel 1.1, eerste lid, kunt u opmaken dat een verblijfsgebied deel uitmaakt van een gebruiksgebied. Het gaat dan om het gedeelte van het verblijfsgebied dat bestemd is voor het verblijven van personen. Uit de definitie van functiegebied volgt dat het gedeelte van het gebruiksgebied dat niet bestemd is voor het verblijven van personen wordt aangemerkt als functiegebied. Uit artikel 4.3 vloeit voort dat in een woonfunctie de hoogte boven de vloer van een verblijfsgebied ten minste 2,6 m moet bedragen. Deze eis komt overeen met de eis in artikel 4.24, derde lid, van het Bouwbesluit 2003. Aan het functiegebied zijn aan de hoogte uitsluitend eisen verbonden voor zover door dat functiegebied een vluchtroute voert. In combinatie betekent dit dat hoogte-eisen gelden voor de gebieden die voor het verblijven en vluchten van personen van belang zijn.

MELDING 15

Art. 2.24 lid 1

In de toelichting wordt gesteld dat een woongebouw met 4 of meer verdiepingen op grond van dit artikel **altijd** een personenlift **moet** hebben. Echter bij een verdiepingshoogte van 3 m is de 4^e bouwlaag $4 \times 3 = 12$ m hoog en dus lager dan 12,5 m. Volgens mij is dan, conform de voorwaarden als gesteld in artikel 4.24, geen lift vereist (Indien gebruiksoppervlak kleiner dan 3500 m²) en klopt de conclusie uit de toelichting niet

REACTIE

Graag dank ik u voor uw melding. Terecht constateert u een onjuistheid in de toelichting op het eerste lid van artikel 4.24. Tot onze spijt is het niet mogelijk om een onjuistheid in de toelichting zoals die in het Staatsblad is gepubliceerd, formeel te corrigeren. Voor de juridische doorwerking is dat overigens niet nodig, omdat de artikeltekst bepalend is. De onjuistheid in de toelichting zal door een voetnoot in de integrale doorlopende tekst van de toelichting, zoals die op www.rijksoverheid.nl is te vinden, alsmede in de op die site te vinden rubriek met vragen over het Bouwbesluit kenbaar worden gemaakt.

MELDING 16

4.10 en 4.15

Toelichting geeft ander beeld dan artikeltekst.

In de artikelen wordt gesproken van 'een verblijfsruimte voor alcoholgebruik'. Dat komt in de toelichting niet terug. Ik vraag me af of er nu een wijziging is t.o.v. Bouwbesluit 2003 (leidend zijn dan de artikelteksten) of niet (leidend is dan de MvT).

REACTIE

Terecht constateert u een onduidelijkheid in de toelichting bij artikel 4.10. Helaas kan een in het Staatsblad [gepubliceerde toelichting](#) niet formeel worden gewijzigd. Wel kunnen we meer duidelijkheid scheppen door de aansturing van artikel 4.10 in tabel 4.8 duidelijker te maken. Deze zal eenzelfde aansturing krijgen als artikel 4.15 in tabel 4.13. We zullen artikel 4.10 dus alleen **gaan** aansturen voor een bijeenkomstfunctie voor alcoholgebruik. Dit is bovendien wenselijk omdat op deze wijze de bepalingen over de bereikbaarheid van toiletruimten vanuit een verblijfsruimte van een bijeenkomstfunctie voor alcoholgebruik voor bestaande bouw en nieuwbouw niet alleen inhoudelijk gelijk zijn maar ook op dezelfde juridische vorm worden weergegeven. Bij deze wijziging kunnen wij ook formeel een toevoeging doen in de toelichting bij artikel 4.10 om te verklaren dat deze wijziging nodig is om duidelijkheid te scheppen over het feit dat het artikel alleen van toepassing is voor bijeenkomstfuncties voor alcoholgebruik.

MELDING 17

Artikel 1.16, 6.3, 6.24, 6.28 BB 2012

In het gebruiksbesluit is een verplichting opgenomen om jaarlijks de brandslanghaspels, noodverlichting, vluchtrouteaanduiding te controleren en onderhouden.

Nu het gebruiksbesluit per 1 april 2012 deel uit gaat maken van het Bouwbesluit 2012 is het de vraag hoe het onderhoud hierop is geregeld in dit besluit. Het onderhoud is niet geregeld in de artikelen 6.3, 6.24, 6.28 die gaat over bovengenoemd onderwerpen. De toelichting verwijst naar het zorgplichtartikel artikel 1.16. Zie hieronder.

In dit artikel wordt slechts aangegeven dat een installatie adequaat beheerd, onderhouden en gecontroleerd wordt. Wat houdt dit in in de praktijk? Betekent dit dat de onderhoudstermijn van 1 jaar in de toekomst verruimd wordt en meer aan de verantwoordelijkheid van de gebruiker wordt overgelaten? Het is bekend dat het onderhoud aan deze 3 installaties niet door een erkend bedrijf uitgevoerd dient te worden zodat de gebruiker ook zelf in dit onderhoud kan voorzien.

Het vaststellen van deze termijn op 1 jaar geeft geen onduidelijkheid voor de gebruiker en de toezichthouder.

REACTIE

Met dank voor uw melding inzake controle en onderhoud van brandslanghaspels, noodverlichting en vluchtrouteaanduiding. Bijgaand de beantwoording.

Het Gebruiksbesluit schrijft in de artikelen 2.3.7., 2.3.8, 2.4.1., inderdaad jaarlijks 'controle en onderhoud' voor. Het Gebruiksbesluit geeft geen nadere invulling hiervan en er is geen sprake van een verplichte keuring. Het Bouwbesluit 2012 schrijft in het (v.w.b. controle en onderhoud van installaties) vergelijkbare artikel 1.16 Bouwbesluit 2012 niet langer een frequentie voor maar geeft wel aan dat een installatie "adequaate beheerd, onderhouden en gecontroleerd" moet worden. Er is voor gekozen om daarbij aansluiting te zoeken instructies van de fabrikant, leverancier en installateur. De toelichting zegt hierover: "Voorts moet de installatie adequaat worden beheerd, onderhouden en gecontroleerd. In het algemeen zal het voldoende zijn wanneer de in de handleiding of productspecificaties opgenomen instructies van de fabrikant, leverancier en installateur worden gevolgd."

Het is aan de gebouweigenaar / gebruiker om zorg te dragen voor adequaat beheer, onderhoud en controle. Uw rol als bevoegd gezag is het toezien op de naleving van de voorschriften.

MELDING 18

lid 1

Stel je hebt een kantoorgebouw met een Rc van 2,5. Je topt deze op met woningen.

Dit moet je zien als verbouw, waarbij voor isolatie wordt aangegeven: het rechtens verkregen niveau met een minimum van 1,3.

Wat is nu het rechtens verkregen niveau?

Kan dat het rechtens verkregen niveau zijn van:

- a. de kantoorfunctie (2,5) of moet je stellen;
- b. er is geen rechtens verkregen niveau van de woonfunctie en dus kan je met 1,3 volstaan?

REACTIE

Op dit moment wordt door het ministerie van BZK gewerkt aan de totstandkoming van een informatieblad over verbouw. Uw vraagstelling sluit aan op de beoogde inhoud daarvan. In het informatieblad zal namelijk ook de transformatie van een kantoorgebouw tot woongebouw en het optoppen van een dergelijk gebouw met woningen worden besproken. Wij verzoeken u om de publicatie van het beoogde informatieblad af te wachten.

MELDING 19

6.26 lid 1 en 2.94 lid 1

INTEGRALE TEKST:

In 2.94 lid 1 wordt gesproken dat tussen subbrandcompartiment en naar een andere ruimte in hetzelfde brandcompartiment minimaal 20 min. WBD moet zijn.

In 6.26 lid 1: wordt aangegeven dat een beweegbaar constructieonderdeel in een scheiding met een WBD én BO of WTRD zelfsluitend moet zijn.

Wat geldt voor de situatie WBD alleen?

(in ontwerpbesluit staat bij 2.94: WBD, in veegbesluit WBDBO en in integrale tekst WBD).....

REACTIE

Terecht merkt u op dat de artikeltekst van het eerste lid van artikel 2.94 niet op een juiste wijze aansluit op het eerste lid van artikel 6.26. Bezien zal worden of het mogelijk is om deze discrepantie bij een komende wijziging van het Bouwbesluit 2011 weg te nemen.

Verder merkt u op dat de in de integrale tekst bij artikel 2.94, eerste lid, een onjuiste samenstelling is opgenomen van de teksten van het Staatsblad 2011, 416 en 2011, 676. Deze onjuistheid herkennen wij niet. De in Stb. 2011, 676 bedoelde wijziging van artikel 2.94 heeft geen betrekking op het eerste, doch op het tweede lid van dat artikel.

MELDING 20

Art 6.28 brandslanghaspels

In het oude gebruiksbesluit was de keuring van haspels geregeld (ieder jaar) Nu is dat niet meer zo geregeld. Wel zijn brandslanghaspels voor zien van een CE markering en moeten ze voldoen aan een geharmoni-seerde norm NEN-EN 671-1. Volgens mij is daar ook de keuring in gere-geld. Wat is nu de rol van de overheid hierin ??

Volgens mij speelt de overheid geen rol bij een CE gemarkeerd product, volgens uit een Europese richtlijn. Dit blijkt niet uit het artikel.

REACTIE

Met dank voor uw melding inzake brandslanghaspels. Bijgaand de beant-woording.

Het Gebruiksbesluit schrijft in artikel 2.4.1. jaarlijks 'controle en onder-houd' voor. Het Gebruiksbesluit geeft geen nadere invulling hiervan en er is geen sprake van een verplichte keuring. In het Bouwbesluit 2012 is een met artikel 2.4.1. vergelijkbare bepaling opgenomen in artikel 1.16. Deze generieke bepaling is ook van toepassing op brandslanghaspels. Het Bouwbesluit 2012 schrijft geen frequentie voor maar geeft wel aan dat een installatie "adequaat beheerd, onderhouden en gecontroleerd" moet worden. De toelichting op artikel 1.16 stelt daarbij: "Voorts moet de in-stallatie adequaat worden beheerd, onderhouden en gecontroleerd. In het algemeen zal het voldoende zijn wanneer de in de handleiding of product-specificaties opgenomen instructies van de fabrikant, leverancier en in-stallateur worden gevolgd."

Het is aan de gebouweigenaar / gebruiker om zorg te dragen voor ade-quaat beheer, onderhoud en controle. Uw rol als bevoegd gezag is het toezien op de naleving van de voorschriften.

MELDING 21

Artikel 4.33 Bouwbesluit (onder andere)

Artikel 4.33 begint met: Op het gedeeltelijk vernieuwen of veranderen of het vergroten van een **woon**functie....

Dit suggereert dat het artikel alleen van toepassing is bij het verbouwen van bestaande woonfuncties, en niet bij bijvoorbeeld de verbouw van een kantoor tot woonfunctie (Wat volgens de achtergrondinformatie wel be-doeld is). Het ware beter dat hier gewoon "bouwwerk" zou staan, zoals bij andere verbouw artikelen met een ruimere reikwijdte dan één gebruiks-functie (bijv art 4.29)

Hierover is grote verwarring, omdat bij zorgvuldige lezing de betekenis van bijvoorbeeld artikel 4.29 en 4.33 onbedoeld sterk verschillend is!

REACTIE

Bedankt voor uw opmerking. Uw opmerking dat de tekst ten onrechte de suggestie wekt dat artikel 4.33 verbouw niet van toepassing bij de verbouw van een kantoor- tot woonfunctie, nemen wij ter harte. Dit vraagstuk zal verduidelijkt worden in het infoblad over de toepassing van het Bouwbesluit 2012 op verbouw en transformatie van bouwwerken. Dit informatieblad is op dit moment in bewerking.

Uw voorstel ter verbetering van de artikeltekst nemen wij niet over. Dit heeft te maken met het feit dat bij de toepassing van de verbouwvoorschriften bij transformatie van een kantoorgebouw naar een woongebouw reeds moet worden uitgegaan van de nieuwe gebruiksfunctie (de woonfunctie). Die nieuwe gebruiksfunctie fungeert zodoende dus al als het startpunt bij de beoordeling. Aan de hand van de nieuwe functie wordt bezien of het bouwwerk aan de voorschriften voor bestaande bouw voldoet. Voor zover een verbouwing nodig is, hetzij om aan de eisen voor bestaand bouw van een woonfunctie te voldoen, hetzij om bijvoorbeeld invulling te geven aan wensen van de toekomstige bewoners, zal het bouwplan getoetst moeten worden aan de eisen die gelden voor een woonfunctie.

MELDING 22

Artikel 6.26 Zelfsluitende deuren

In lid 1 staat aangegeven dat een beweegbaar constructieonderdeel in een inwendige scheidingsconstructie waarvoor een eis aan de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag geldt, is zelfsluitend.

In de term weerstand tegen branddoorslag en -overslag is het onderdeel overslag per definitie via de buitenlucht en derhalve nooit een inwendige scheidingsconstructie.

REACTIE

Bedankt voor uw melding. U heeft gelijk dat artikel 6.26 lid 1 niet juist is.

We zullen dit lid als volgt wijzigen: "Een beweegbaar constructieonderdeel in een inwendige scheidingsconstructie waarvoor een eis aan de weerstand tegen branddoorslag, brandoverslag of rookdoorgang geldt, is zelfsluitend".

We laten "brandoverslag" staan voor het (incidentele) geval er sprake is van een niet-besloten ruimte.

MELDING 23

2.11

verwijzing naar NEN- normen, terwijl EC's van kracht zullen zijn per 1 april 2012

REACTIE

Dank voor u melding inzake de verwijzing naar NEN-normen in artikel 2.11 van de ministeriele regeling omgevingsrecht (Mor). Artikel 2.11 en de toelichting verwijzen naar "de van toepassing zijnde NEN-norm(en)". U geeft terecht aan dat dit in principe onjuist is bij nieuwbouw. Wij zullen bij eerste gelegenheid de verwijzing aanpassen tot NEN en NEN-EN, inclusief opname van een definitie van 'NEN-EN' in artikel 1.1 van de Mor en de toelichting.

Wij kunnen nog niet aangeven op welke termijn dit kan worden aangepast. Aangezien het Bouwbesluit 2012 bepaalt aan welke voorschriften moet worden voldaan zal er als gevolg van deze (onvolledige) verwijzing echter naar onze mening geen probleem in de toepassing van de regeling kunnen ontstaan.

MELDING 24

Artikel 6.32 Automatische brandblusinstallatie en rookbeheersingssysteem

In lid 1 staat "Een bij of krachtens de wet voorgeschreven **bestaande** automatische brandblusinstallatie is voorzien enz."

In lid 2 staat "Een bij of krachtens de wet voorgeschreven rookbeheersingsinstallatie is voorzien enz.."

In de Ministeriele regeling staat bij artikel 1.11:

Een automatische brandblusinstallatie als bedoeld in artikel 6.32, tweede lid, van het besluit en een rookbeheersingsinstallatie als bedoeld in artikel 6.32, derde lid, van het besluit beschikt voor ingebruikname over een inspectiecertificaat als bedoeld in artikel 6.32, tweede respectievelijk derde lid, van het besluit.

REACTIE

Dank voor uw melding. U constateert terecht dat de redactie van artikel 6.32 van het Bouwbesluit 2012 een inconsistentie bevat en dat de verwijzingen in artikel 1.11, eerste lid, van de Regeling Bouwbesluit 2012 onjuist zijn. Deze onvolkomenheden zijn ontstaan door het onvoldoende laten doorwerken van wijzigingen die middels het Veegbesluit waren aangebracht in genoemd artikel 6.32. Reparatie zal zo spoedig mogelijk plaatsvinden.

MELDING 25

Art 1.12

plan: kantoorgebouw van 3 bouwlagen met trap, wordt woongebouw met 9 kleine appartementen.

Het is een transformatie, dus volgens praktijkvoorbeeld 4 (uit het Praktijkboek), stapsgewijs:

- administratief ruimte 'woonfunctie' maken
- toetsen aan 'woonfunctie' bestaande bouw
- verbouwen waar nodig
- de fysieke verbouwingen toetsen aan 'woonfunctie' nieuwbouw+ verbouw

1. ze gaan appartementen maken = nieuwe brandcompartimenten. Het bestaande kantoor 1 BC. Vanuit die nieuwe BC's gaat er een EBV lopen door de gangen en de trap, wat mag de lengte daarvan zijn? In het bestaande kantoor zitten geen EBV's (immers alles is 1 BC). Is er dan een van rechtens verkregen niveau volgens art 2.109? En wat doe je als er geen van rechtens verkregen niveau is? Val je dan terug op eisen 'bestaande bouw' of 'nieuwbouw'?

2. Is deze beredenering correct?: er wordt in elk appartement toiletten geplaatst. Het is een verplicht toilet, want elk appartement heeft bij toetsing aan 'bestaande bouw' verplicht minimaal 1 toilet (art 4.14). Voor de luchtverversing van het toilet kun je volgens art 3.35 weer uitgaan van het van rechtens verkregen niveau, met als ondergrens 'bestaande bouw' volgens art. 3.38 lid 6. Dat laatste mag je overigens berekenen via een andere NEN (naden, kieren meerekenen).

3. Er wordt in elk appartement een badkamer geplaatst. Dit is niet verplicht, want geen eis bestaande bouw voor badruimten. Maar als ze dan geplaatst worden, dan zijn er eisen voor de wateropname van de wanden en vloer (indienbepaling). Volgens art 3.24 uitgaan van van rechtens verkregen niveau. Maar er is nu geen badkamer in het kantoorgebouw. Gelden dan de eisen voor nieuwbouw (bij gebrek aan van rechtens verkregen niveau)? of van bestaande bouw?

REACTIE

Uw vraag heeft betrekking op de toepassing van het rechtens verkregen niveau. Over dit onderwerp zal BZK binnenkort ook een informatiebrochure uitbrengen.

Met betrekking tot uw vragen enkele opmerkingen. Inderdaad geldt dat bij herbestemming moet worden uitgegaan van de voorschriften voor bestaande bouw voor de nieuwe gebruiksfunctie. Vervolgens dient de nieuwe gebruiksfunctie verbouwd te worden indien niet aan die voorschriften wordt voldaan. Uw stappenplan is dus juist. Wel geldt op basis van artikel

1.12 dat indien er een verbouwniveau is aangegeven er geen sprake maar kan zijn van het stellen van eisen op nieuwbouwniveau. Nieuwbouw geldt dus alleen indien er geen verbouwniveau is gegeven of indien dat verbouwniveau voor de te beschouwen gebruiksfunctie niet is aangestuurd.

Met betrekking tot het rechtens verkregen niveau geldt het huidige kwaliteitsniveau (voor zover legaal verkregen) met als ondergrens bestaande bouw. Het rechtens verkregen niveau kan 'gevestigd' worden op bestaande onderdelen van een bouwwerk en is van toepassing indien die betreffende delen worden gewijzigd. Indien een bepaald onderdeel niet wordt gewijzigd moet worden voldaan aan de voorschriften voor bestaande bouw (zie artikel 4 van de Woningwet).

In geval een kantoorgebouw wordt herbestemd tot woningen moet er - zoals u stelt - worden verbouwd indien de nieuwe woningen niet voldoen aan de voorschriften voor bestaande bouw. Vervolgens geldt voor reeds bestaande onderdelen dat het aanwezige niveau geldt als rechtens verkregen niveau. Delen die nog niet aanwezig zijn kennen geen gevestigd / huidig kwaliteitsniveau. In dat geval gelden de voorschriften voor bestaande bouw - de ondergrens van het rechtens verkregen niveau - dus als minimale eis.

Uw vragen:

- Woningen moeten gelegen zijn in een brandcompartiment. Uitgaande van een vrij indeelbare (lege) kantoorvloer geldt voor de woningen dat een nieuw compartiment moet worden gemaakt. Hiervoor gelden de verbouwvoorschriften voor de woningscheidende wanden: 30 minuten WBD-BO
- Met betrekking tot de vluchtroutes geldt eenzelfde redenering: ze zijn nieuw, dus geen actueel kwaliteitsniveau, dus ondergrens rechtens verkregen niveau van toepassing = bestaande bouw
- De toiletten die moeten worden aangebracht moet voldoen aan rechtens verkregen niveau. Bij herbestemming geldt ook hier bestaande bouw (= ondergrens rechtens verkregen). De ventilatie wordt overeenkomstig bepaald (bestaande bouw)
- De badkamers zijn niet verplicht. Indien een woning echter wordt verbouwd en er wordt een badkamer gemaakt dan is deze niet verplicht op grond van het Bouwbesluit 2012. Wordt toch een badkamer gemaakt dan is sprake van verbouw en moet worden voldaan aan de verbouwvoorschriften. Aangezien ook hier geen sprake is van een wijziging van een bestaande badkamer is er geen actueel of huidig kwaliteitsniveau en moet worden voldaan aan de ondergrens van het rechtens verkregen niveau, bestaande bouw.

MELDING 26

Artikel 2.3 lid 1, en lid 2

In het nieuwe bouwbesluit wordt in Artikel 2.3 lid 1, en lid 2 verwezen naar de NEN-EN 1991 voor de bekende buitengewone belastingen. Bij het toepassen van de nieuwe norm voor windbelastingen (NEN-EN 1991-1-4) stuiten wij echter op een probleem. De horizontale verplaatsing en momenten neemt voor ongeschoorde spanten in enkele gevallen in 5-voud toe! De oorzaak van dit probleem vindt zich niet in de gewijzigde windbelasting, maar doordat in de NEN-EN 1991-1-4 nieuwe onlogische combinaties worden voorgeschreven. Hierdoor zou als gevolg van het nieuwe bouwbesluit, met name agrarische gebouwen in de toekomst véél zwaarder (meer dan 2 profielmaten per spant) moeten worden uitgevoerd. Voor uitgebreider informatie met betrekking tot de oorzaak en de ernst van de verzwaring verwijs ik naar het rekenvoorbeeld in de bijlage. Omdat het niet de bedoeling kan zijn dat gebouwen stukken zwaarder uitgevoerd moeten worden door nieuwe regelgeving vraag ik u te kijken naar dit probleem. Tot slot is dit probleem ook voorgelegd aan de NEN en deze geeft aan *"Zoals de regels nu zijn, klopt de conclusie dat er met hogere belastingen gerekend kan worden."* Echter ontbreken mij de argumenten voor deze verzwaring, en daarnaast is het zo dat onze constructieafdeling, alsmede in ieder geval 2 van onze concurrenten, per jaar honderden gebouwen hebben berekend volgens de TGB regels zonder dat ooit een klacht over horizontale verplaatsing is geweest

REACTIE

Bedankt voor uw melding. De inhoud van de Eurocodes en de bijbehorende nationale bijlagen valt onder de verantwoordelijkheid van NEN. Het streven van NEN is geweest om de Eurocodes via de nationale bijlagen zoveel mogelijk af te stemmen op het veiligheidsniveau van de huidige TGB's. Dit betekent dat er op punten sprake kan zijn van een verzwaring. De verzwaring die u constateert bij de aan te houden windbelastingen/factoren was ons nog niet bekend. Wij hebben van NEN vernomen dat uw signaal nog wordt besproken in de TGB-commissie Basiseisen. NEN informeert u rechtstreeks over de uitkomst hiervan.

Verder het volgende. Uit uw berekening blijkt dat u dimensioneert op het criterium "verplaatsing". Dit is geen criterium voor het Bouwbesluit. De constructieve veiligheidseisen in het Bouwbesluit 2012 zijn namelijk beperkt tot het criterium "bezwijken". Dit was ook al zo onder het Bouwbesluit 2003. Publiekrechtelijk kunt u daarom waarschijnlijk volstaan met lichtere staalprofielen. Privaatrechtelijk wordt echter veelal de integrale TGB's/Eurocodes van toepassing verklaard.

MELDING 27

Art 3.9 in combi met 2.10

Art 3.9 lid 2: MV, WTW etc. veroorzaakt in VG een karakteristiek installatie-geluidniveau van 30 dB (woonfunctie).

Dat is toch het geluidniveau van de installatie wat in het VG hoorbaar is? Zeg maar wat 'binnen' het VG nog hoorbaar is.

Bij het nadien plaatsen van een WTW in een woning raadpleeg je art 3.10 en dat zegt dat dit niveau 10 dB lager is. Dus 20 dB

Betekent dat niet dat de eis daardoor strenger is? Als de 'binnen' het VG minder dB hoorbaar mag zijn, moet je dus nog meer geluidsisoleren als je dezelfde installatie plaatst.

REACTIE

Dank voor uw melding m.b.t. artikel 3.10 van het Bouwbesluit 2012. In reactie daarop deel ik u mede dat – gezien de samenhang met de toelichting die in de Nota van Toelichting van het Bouwbesluit 2012 is opgenomen – de bedoeling van artikel 3.10 m.i. voldoende duidelijk is. Die toelichting luidt: "Bij het geheel of gedeeltelijk vernieuwen, veranderen en vergroten zijn de artikelen 3.8 en 3.9 van overeenkomstige toepassing. Het niveau van eisen is daarbij 10 dB lager, dit betekent dat het maximaal toegestane installatiegeluidniveau in een verblijfsgebied 10 dB hoger is, ofwel de installatie mag meer geluid produceren. Dit betekent dat bij het vervangen van een installatie de nieuwe installatie ook aan de voorschriften van deze afdeling moet voldoen, maar dat de geluidsproductie 10 dB hoger mag zijn. Meer concreet: het installatiegeluidniveau als bedoeld in de artikel 3.8 en 3.9, eerste lid, mag ten hoogste (30 dB + 10 dB =) 40 dB zijn. Bij toepassing van artikel 3.9, tweede lid, moet bij de in de tabel opgenomen waarde ook telkens 10 worden opgeteld. Afhankelijk van de gebruiksfunctie komt dit neer op een waarde van ten hoogste 40 dB of ten hoogste 45 dB."

In het BZK-infoblad dat over de betreffende voorschriften zal verschijnen, zal hierop expliciet worden ingegaan.

MELDING 28

1.26 lid 4 onder i

Hier wordt gesteld dat bij een aanvraag om een sloopvergunning waarvoor op grond van het Asbestverwijderingsbesluit een asbestinventarisatierapport vereist is in plaats van dat rapport ook een eindbeoordeling als bedoeld in artikel 9 lid 1 of 2 van dat besluit mag worden ingediend.

Als die formulering juist is zou dat betekenen dat je bij de aanvraag van een sloop waarbij asbest verwijderd zal gaan worden in plaats van een asbestinventarisatierapport ook een bewijs mag indienen dat het asbest al verwijderd is !!!! Ik kan mij niet voorstellen dat dat de bedoeling van de wetgever is geweest

REACTIE

Dank voor uw melding. Het aanleveren van een eindbeoordeling van het asbestinventarisatierapport bij een sloopmelding bij het bevoegd gezag (artikel 1.26, lid 6, onderdeel i) is mogelijk in die gevallen dat in het verleden reeds werkzaamheden aan het bouwwerk zijn verricht waardoor een dergelijke eindbeoordeling ter beschikking is. Behoudens de in artikel 1.26 genoemde uitzonderingsgevallen is het inderdaad niet toegestaan dat men sloopt voordat een sloopmelding (indien relevant inclusief asbestinventarisatierapport) is gedaan.

MELDING 29

Art. 2.102

Voor woonfuncties wordt art. 2.102 lid 2 aangestuurd. Het gaat in dit lid over een celfunctie of een nevenfunctie daarvan. Hoort dit lid wel aangestuurd te worden bij woonfunctie? In staatsblad 416 was dit lid namelijk nog niet aangestuurd. In het eerste concept bouwbesluit art. 2.103 (het huidige art. 2.102) was ook lid 5 aangestuurd voor woonfunctie. Hierin hoefde voor een niet nader in te delen gebruiksgebied niet van de gecorrigeerde loopafstand te worden uitgegaan maar van de werkelijke loopafstand. Dit is uitgewerkt in het handboek op bldz. 299. Is dit nu niet meer correct of is dit lid per abuis vervallen?

REACTIE

Op uw vraag of het tweede lid van artikel 2.102 terecht is aangestuurd voor een woonfunctie kunnen wij slechts bevestigend beantwoorden. Ook in penitentiaire inrichting kan een woonhuis zijn opgenomen. Het woonhuis is dan een zogenoemde nevenfunctie van de celfunctie. Ook voor een binnen de inrichting gelegen woonfunctie is het namelijk niet verstandig een vluchtroute te realiseren doe toegang geeft tot het aansluitende terrein en vandaar naar de openbare weg.

Dat het vijfde lid van artikel 2.102 niet voor een woonfunctie is aangestuurd is om te voorkomen dat de toekomstige bewoners worden geconfronteerd met een woning die niet vrij indeelbaar is. Bij utiliteitsbouw ligt de situatie anders. Daar wordt groot belang gehecht aan de deregulering die voortvloeit uit de mogelijkheid om voor bepaalde gebieden nadrukkelijk van de vrije indeelbaarheid af te zien. Denk aan een sporthal of een bedrijfshal waar men, vanwege het voor die ruimten beoogde gebruik, alles uit de kast haalt om scheidingswanden en andere hinderlijke obstakels te voorkomen.

Terecht merkt u op dat praktijkboek voorbeeld 37 – Loopafstand binnen een woning niet toeziet op de aansturing van artikel 2.102, vijfde lid, op het Bouwbesluit 2012 zoals dat per 1 april in werking is getreden. Het praktijkboek is namelijk voor de publicatie van het staatsblad 2011, 676, waarin de betreffende wijziging is gepubliceerd, tot stand gekomen.

MELDING 30

Art. 2.103

Betreft woonfunctie. Conform art. 2.103 start vanaf de uitgang van een subbrandcompartiment een extra beschermde vluchtroute. Indien dit een galerij is, wordt een galerij dus gezien als een extra beschermde vluchtroute. Extra beschermde vluchtroute is een buiten het brandcompartiment gelegen gedeelte van een beschermde vluchtroute. Beschermde vluchtroute is een buiten een subBC gelegen gedeelte van een vluchtroute uitsluitend gelegen binnen een verkeersruimte. Dit impliceert dat de galerij een verkeersruimte zou moeten zijn, in mijn beleving dus afgesloten van de buitenlucht. Tevens zou dan ook artikel 2.107 lid 1 van toepassing zijn?

Klopt deze interpretatie?

REACTIE

Uw standpunt dat een galerij een besloten ruimte moet zijn als gevolg van het feit dat deze een verkeersruimte moet zijn, is onjuist.

In het Bouwbesluit is geen voorschrift opgenomen dat regelt dat een verkeersruimte een besloten ruimte moet zijn. Kortom er is geen strijd met het Bouwbesluit indien een verkeersruimte een niet besloten ruimte is.

Volgens artikel 2.103 moet een vluchtroute vanuit een woning vanaf de uitgang van het subbrandcompartiment (die woning) inderdaad een extra beschermde vluchtroute zijn. In dat licht zou over een galerij dus inderdaad een extra beschermde vluchtroute moeten voeren.

Op de galerij zal echter in twee richtingen gevlucht moeten kunnen worden. Zou dit niet het geval zijn, dan wordt bij een reguliere galerij niet voldaan aan het tweede lid van artikel 2.104. In artikel 2.106, eerste lid, is namelijk geregeld dat het tweede lid van artikel 2.104 niet van toepassing is indien in twee richtingen kan worden gevlucht.

Indien in twee richtingen kan worden gevlucht is het derde lid van artikel 2.106 van toepassing. Uit dit lid volgt onder meer dat indien in twee richtingen gevlucht kan worden, op de galerij voor de woning volstaan kan worden met een beschermde vluchtroute. Dit neemt niet weg dat ook de beschermde vluchtroute een verkeersruimte moet zijn.

Verder merken wij op dat artikel 2.107 van toepassing is op een beschermde of extra beschermde vluchtroute die door een besloten ruimte voert en dus niet indien de galerij een niet besloten verkeersruimte is. In Nederland spreekt men over het algemeen van een galerij indien het een niet besloten verkeersruimte betreft.

Uw suggestie ter verbetering

De door u bedoelde verbetering is reeds besloten in de door u bedoelde voorschriften van het Bouwbesluit 2012. Het Bouwbesluit voorziet per slot van rekening reeds in de mogelijkheid dat de betreffende vluchtroute zo-

wel door een besloten als door een niet besloten verkeersruimte mag voeren.

MELDING 31

Artikel 6.20 BB 2012

Artikel 1.10 Ministeriële Regeling BB 2012

Via art. 6.20, eerste lid wordt verwezen naar bijlage 1 waarin staat wanneer een bmi voorzien dient te worden van een inspectiecertificaat.

Artikel 1.10 van de MR stelt echter: Een bmi als bedoelt in art 6.20 beschikt voor ingebruikname over een inspectiecertificaat als bedoelt in art. 6.20, zesde lid van het besluit.

Vraag: Wordt in artikel 1.10 gesteld dat iedere bmi voor ingebruikname voorzien dient te worden van een inspectiecertificaat of alleen de bmi die vanuit bijlage 1 als zodanig worden aangewezen?

Artikel 1.10 van de MR is naar mijns inziens niet duidelijk genoeg en kan twee kanten op worden gelezen. Graag u verlossende antwoord in deze.

REACTIE

Naar aanleiding van uw melding inzake artikel 1.10 van de Ministeriele regeling Bouwbesluit 2012 het volgende.

De regeling verplicht in artikel 1.10, eerste lid, van de regeling het hebben van een inspectiecertificaat alvorens een brandveiligheidsinstallatie in gebruik mag worden genomen:

Een brandmeldinstallatie als bedoeld in artikel 6.20 van het besluit en een ontruimingsinstallatie als bedoeld in artikel 6.23, eerste lid, van het besluit beschikt voor ingebruikname over een inspectiecertificaat als bedoeld in artikel 6.20, zesde lid, van het besluit respectievelijk artikel 6.23, vierde lid, van het besluit.

Hierbij wordt dus gesteld dat alvorens een BMI in gebruik genomen wordt er een certificaat verplicht is als bedoeld in artikel 6.20, zesde lid, van het Bouwbesluit 2012. Dit artikellid verwijst – via de tabel in bijlage I – naar specifieke gevallen waarin een bij of krachtens de wet voorgeschreven BMI een certificaat moeten hebben. Artikel 1.10 van de regeling voegt hier slechts aan toe dat in geval van een in bijlage I bedoeld geval de BMI pas in gebruik genomen mag worden nadat een certificaat is verkregen. De regeling voegt dus niets toe aan de plicht dat er al dan niet een certificaat moet zijn maar voegt slechts het moment toe vanaf wanneer een dergelijke BMI voorzien moet zijn van een certificaat: voor ingebruikname. Indien er op grond van artikel 6.20 geen certificaat verplicht is, heeft artikel 1.10 van de regeling dus geen betekenis.

MELDING 32

Art. 2.92 lid 1

Art. 2.92 lid 1 stelt:

Een brandcompartiment is ingedeeld in een of meer subbrandcompartimenten of verkeersruimten waardoor een beschermde vluchtroute voert.

Dit impliceert m.i. dat een brandcompartiment enkel kan bestaan uit subbrandcompartimenten of enkel bestaat uit verkeersruimten.

REACTIE

Bedankt voor uw melding.

Juridisch betekent 'of' in dit geval hetzelfde als "en/of". Aanpassing van artikel 2.92 lid 1 is dus niet nodig.

MELDING 33

3.8 en 3.9

Er wordt in het Bouwbesluit verwezen naar NEN 5077:2006, deze norm kent alleen het karakteristiek (A-gewogen) installatie-geluidsniveau LI,A,k, terwijl de eis in het Bouwbesluit als dB wordt genoemd.

REACTIE

In het voorwoord van de NEN 5077 staat dat in internationale normen alleen de eenheid dB wordt gebruikt en niet dB(A). De redenering hierbij is dat het altijd gaat om een verhouding en dat uit de definitie van de grootheid en het daarbij behorende symbool moet blijken of het gaat over een breedbandig geluidsniveau, een gewogen of ongewogen geluidsniveau, enz.. Om verwarring met internationale normen te voorkomen wordt in deze norm consequent dB gehanteerd in plaats van dB(A).

Het Bouwbesluit 2012 volgt deze redenering en de grootheden, symbolen, eenheden e.d. volgens hoofdstuk 3 van de NEN 5077.

MELDING 34

Tabel 2.66

In de laatste kolom van tabel 2.66 wordt ten onrechte gesproken over "*extra beschermde verkeersruimte*" en "*beschermde verkeersruimte*". Dit wijkt van de terminologie van artikel 2.102 en 2.104

REACTIE

Terecht constateert u dat in tabel 2.66 is afgeweken van de terminologie in artikel 2.102 en 2.104. Inderdaad is in deze tabel twee keer onbedoeld de term 'verkeersruimte' gebruikt terwijl deze 'vluchtroute' zou moeten luiden.

Graag danken wij u voor dit signaal. Het voornemen is om deze onjuistheid met een komende wijziging weg te nemen.

MELDING 35

2.77 en 2.78 BB 2012

Artikel 2.77 geeft de eisen ten aanzien van brandvoortplanting die gelden voor constructie-onderdelen die grenzen aan de buitenlucht. Artikel 2.78 geeft de eisen die gelden aan de bovenzijde van een bestaande voor personen bestemde vloer, trap of hellingbaan. Omdat artikel 2.78 lid 1 alleen verwijst naar artikel 2.76 (*binnenoppervlak*) gelden op grond van artikel 2.77 voor bestaande bovenzijden van vloeren, trappen en hellingbanen die grenzen aan de *buitenlucht* eisen aan brandvoortplantingsklassen conform NEN 6065, in plaats van de brandvoortplantingsklassen conform NEN 1775. Dit wijkt af van artikel 2.101 lid 2 Bouwbesluit 2003, en is praktisch gezien bovendien niet mogelijk

Suggestie ter verbetering:

Wijzigen van artikel 2.78 lid 1 in:

“In afwijking van artikel 2.76 en 2.77 heeft de bovenzijde van een voor personen bestemde vloer, een trap of een hellingbaan een volgens NEN 1775 bepaalde bijdrage tot brandvoortplanting van klasse T3.”

Toevoegen artikel 2.78 lid 3:

“In afwijking van artikel 2.76 heeft de bovenzijde van een voor personen bestemde vloer, een trap of een hellingbaan een rookproductie met een volgens NEN 6066 bepaalde rookdichtheid van ten hoogste 10 m^{-1} .”

REACTIE

Uw melding dat de eisen in artikel 2.77 en 2.78 niet juist zijn, is correct. Wij zullen deze artikelen aanpassen zodanig dat deze in lijn zijn met het Bouwbesluit 2003. Uw suggestie ter verbetering zullen wij hierbij beschouwen.

MELDING 36

BB1992 en BB2003 kende:

Artikel 2.92

Een constructie-onderdeel heeft aan een zijde die niet grenst aan de buitenlucht, een volgens NEN 6065 bepaalde bijdrage tot brandvoortplanting, die voldoet aan de klasse die voor die zijde is aangegeven in tabel 2.91.

Dit voorschrift gold dus ook voor de zijde grenzend aan de kruipruimte. Je mocht dus van de kruipruimte geen brandbom maken.

BB2012 vermeldt:

Artikel 2.67 Binnenoppervlak

Een zijde van een constructieonderdeel die grenst aan de binnenlucht voldoet aan de in tabel 2.66 aangegeven brandklasse en aan rookklasse s2, beide bepaald volgens NEN-EN 13501-1.

De lucht in de kruipruimte kun je moeilijk binnenlucht noemen.

Kortom de voorschriften zijn ten onrechte niet identiek. Ik neem aan dat de minister niet heeft bedoeld dat levensbedreigende situaties mogen ontstaan in kruipruimten, bijvoorbeeld als men daar voor onderhoud moet zijn.

REACTIE

Hoewel het in de praktijk gebeurt dat een kruipruimte moet worden betreden door een loodgieter, een elektricien of een onderhoudsmoniteur is een kruipruimte niet een voor personen bestemde ruimte. Het Bouwbesluit ziet derhalve niet toe op de veiligheid van personen in die ruimte. Een kruipruimte onderscheidt zich daarin niet van een bijvoorbeeld via een luik toegankelijke leidingschacht.

De nieuwe tekst van het Bouwbesluit 2012 voorkomt dat onbedoeld belemmeringen ontstaan bij de toepassing van in Europa en Nederland geaccepteerde bouwsystemen zoals PS-funderingsbekisting en een combinatievloer(broodjesvloer) met EPS vulelementen (piepschuim).

Is een kruipruimte afgewerkt met piepschuim zonder brandvertraging dan is het inderdaad onverstandig om in die ruimte slijp-, las- of soldeerwerkzaamheden uit te voeren. Om risico's te beperken wordt bij utiliteitsbouw vaak privaatrechtelijk een brandvertragende gemodificeerde kwaliteit PS voorgeschreven

Krachtens de Arbowet zal er op moeten worden toegezien dat de veiligheid van de medewerker is gewaarborgd, ook als hem is gevraagd werkzaamheden in de kruipruimte uit te voeren. Het kan dus zijn dat bepaalde werkzaamheden niet of uitsluitend onder bijzondere veiligheidsmaatregelen uitgevoerd kunnen worden.

MELDING 37

Art. 2.103 (beschermde vluchtroute)

In de tabel behorende bij artikel 2.103 staat dat dit niet van toepassing is voor woonfuncties.

Echter er staat wel een grenswaarde genoemd (voor lid 3 , = 30 meter)

En ook de nota van toelichting zegt iets over toepassing van dit artikel bij woonfuncties

REACTIE

Uw melding is terecht. In tabel 2.101 is ten onrechte voor een woonfunctie een maximale loopafstand aangegeven over een beschermde vlucht-

route. Wij hebben dit al eerder geconstateerd. Bij de eerstvolgende wijziging van het Bouwbesluit 2012, die op korte termijn is voorzien, wordt dit aangepast.

MELDING 38

Artikel 6.20 BB 2012

Van een adviseur heb ik uw antwoord op vraag nr 44172 gekregen.

De vraag betrof of gemeente en indirect brandweer als bevoegd gezag het Programma van Eisen (PvE) van een brandmeldinstallatie (BMI) als bedoeld in art. 6.20 van het BB2012 nog moet toetsen en ondertekenen.

Inleiding

Uw antwoord was dat de gemeente alleen bij ontruimingsalarminstallaties (OAI) het PvE nog dient te toetsen en ondertekenen.

Hierbij ga ik ervan uit dat dit niet bij geëiste brandmeldinstallatie i.h.k.v. een gelijkwaardigheid betreft (indien anderszins graag bevestiging hierover).

Uw antwoord bevreesde mij enigszins omdat de reden het verminderen van regeldruk is en dat voor een OAI het PvE wel moet worden goedgekeurd door bevoegd gezag terwijl het alarmeren en ontruimen en hoe dit wordt uitgevoerd in eerste instantie meer een taak en verantwoordelijkheid is voor de belanghebbende dan voor de brandweer.

Mijn vraag:

Hoe kunnen wij als brandweer onze repressieve inzet afstemmen op het gebouw en de uitgangspunten van de doormelding afstemmen bij een brandmeldinstallatie waarvoor een doormelding naar de Regionale Alarm Centrale is vereist. Dit m.b.t. o.a. bepaling plaats(en) en uitvoering brandweertoegang(en), indeling detectiezones, wel of geen geografisch brandweerpaneel, het aanzicht van deze en sturingen die van invloed zijn op de inzet wanneer het PvE niet meer ter toetsing hoeft te worden ingediend?

Het lijkt mij een ommissie in het BB2012 dat wij als gemeente/ brandweer hier geen zeggenschap meer op hebben. De plaats van de brandweertoegangen zijn tevens van invloed op bepaling opstelplaatsen, plaats brandhydranten, etc.

Aanvullende vraag

Indien eventueel het artikel niet aangepast kan worden, zou ik graag suggesties van u ontvangen hoe dit op gemeentelijk niveau ondervangen kan worden of wordt dit punt ondervangen in het nog niet gepubliceerde Inspectieschema bmi. Dit gezien een gemeente niet bovenwettelijk mag adviseren.

REACTIE

Het antwoord van de Helpdesk is weliswaar juist maar helaas onvolledig. Het is juist dat de bepaling dat een PvE van een brandmeldinstallatie

moet worden goedgekeurd door het bevoegd gezag is geschrapt in het Bouwbesluit 2012. Bij volgende gelegenheid zal ook dezelfde bepaling inzake ontruimingsalarminstallaties worden geschrapt.

De reden dat de verplichting tot het hebben van goedgekeurd PvE geschrapt is, is het feit dat een dergelijke goedkeuring geachte wordt te zijn verkregen met het verlenen van de omgevingsvergunning voor het bouwen. Dit wil zeggen dat de toets of een brandmeldinstallatie aan de voorschriften voldoet plaatsvindt tegelijk met de toets aan de overige aspecten. Of de gegevens en bescheiden in de vorm van een PvE als bedoeld in NEN 2535 worden aangeleverd is aan de aanvrager. Het staat die aanvrager vrij een andere vorm te kiezen waarbij het wel zo is dat het moeilijker zal zijn om de aannemelijkheid van het voldoen aan de voorschriften aan te tonen.

Met de inwerkingtreding van het Bouwbesluit 2012 is dus de separate goedkeuring van het PvE geschrapt. In de plaats daarvan wordt benadrukt dat het toetsing of een BMI aan de eisen voldoet – net zoals alle installaties in hoofdstuk 6 van het Bouwbesluit 2012 – onderdeel uitmaakt van de vergunningprocedure.

MELDING 39

Artikel 2.92 en artikel 2.98 Bouwbesluit 2012

Het betreft hier een gezondheidszorgfunctie met bedruimten/bedgebied. Op grond van artikel 2.92 lid 5 moet in een nieuwbouwsituatie een bedgebied in een beschermd subbrandcompartiment liggen.

Voor bestaande bouw wordt de ligging bepaald door artikel 2.98 lid 5.

Hierin staat te lezen dat een bedruimte in een beschermd subbrandcompartiment ligt.

Deze regels lijken mij in conflict komen met elkaar. Na oplevering volgens niveau nieuwbouw zou het gebouw dus direct in strijd zijn met de regels voor bestaande bouw als in het ontwerp meerdere bedruimten in een beschermd subbrandcompartiment liggen

REACTIE

De uitvoering van artikel 2.92 lid 5 en artikel 2.98 lid 5 leidt niet tot een conflict zoals u betoogt. Deze artikelen regelen namelijk alleen dat een bedgebied respectievelijk bedruimte in een beschermd subbrandcompartiment moet liggen. De omvang van een beschermd subbrandcompartiment is geregeld in artikel 2.93 lid 5 en 6 respectievelijk artikel 2.99 lid 5 en 6. Uit deze artikelen volgt dat de omvang van een beschermd subbrandcompartiment bij bestaande bouw groter mag zijn dan bij nieuwbouw.

MELDING 40

Art 1.26

Hoe dient Artikel 1.26 gelezen te worden?

Een voornemen tot slopen waarbij naar redelijke inschatting ... asbest wordt verwijderd, ...

De definitie **slopen** in de Wabo: geheel of gedeeltelijk afbreken.

Er wordt hier niet, zoals in de Model Bouwverordening hfst 8, gesproken over het slopen **van een bouwwerk**.

Nu lijkt het erop dat meldingsplicht geldt voor verwijderen van asbest uit het verharde pad op een agrarisch perceel (indien blijkt uit een bodemonderzoeksrapport), asbestplaten uit oude familiegraven, etc.

REACTIE

De definitie van slopen uit de Wabo is van toepassing voor vergunningen, niet voor meldingen. De grondslag voor de sloopmelding zoals beschreven in artikel 1.26 van het Bouwbesluit 2012 ligt in de Woningwet. In het eerste lid van artikel 1 van deze wet is de definitie voor slopen opgenomen, namelijk: het afbreken van een bouwwerk of een gedeelte daarvan. De bepalingen in artikel 1.26 van het Bouwbesluit 2012 zijn daardoor dus alleen van toepassing op bouwwerken.

MELDING 41

In het Bouwbesluit 2012 staat in artikel 6.24 lid 1: .....

.....hebben een vluchtrouteaanduiding die voldoet aan NEN 6088 en aan de zichtbaarheidseisen, bedoeld in de artikelen 5.2 tot en met 5.6 van NEN-EN 1838.

In lid 2 komt deze zelfde tekst voor, en in lid 4 wordt verwezen naar alleen de zichtbaarheidseisen.

Deze aangehaalde artikelen 5.2 t/m 5.6 uit de NEN-EN 1838 hebben betrekking op kleur en luminantie van de vluchtrouteaanduidingen. Dit zijn technische eisen.

In de norm NEN 6088, welke nadrukkelijk en uitsluitend gaat over vluchtrouteaanduidingen zijn, in bijlage D, óók eisen opgenomen m.b.t. kleur. In plaats van luminantie-eisen worden in deze NEN 6088 (artikel 4.1) minimale herkeningsafstanden gedefinieerd. Dit zijn allemaal functionele eisen.

Uit onderzoeken (o.a. TNO) is aangetoond dat hoge luminanties niet automatisch leiden tot een betere herkeningsafstand. Integendeel. Bij toenemende luminantie neemt de herkeningsafstand af!

Dat komt omdat bij een (te) hoge luminantie de richtingspijl (het z.g. kritische detail) in het pictogram, op enige afstand, niet meer wordt waar-

genomen als een pijl maar als een grote witte vlek. Daarmee schiet het product haar doel voorbij.

Daarnaast doet het er ook niet toe met welke luminantie men toch aan de gestelde herkenningafstanden kan voldoen.

Momenteel zijn er producten op de markt die met een lagere luminantie een 40% betere herkenningafstand realiseren! Deze zouden door het Bouwbesluit niet mogen worden uitgesloten. Daarnaast zijn ze ook nog extreem duurzaam.

Voorstel is om in bovengenoemde artikelen de verwijzing naar de NEN 6088 te handhaven en die naar de NEN-EN 1838 te laten vervallen. Additiekoneel zou een functionele eis kunnen worden opgenomen dat vluchtrouteaanduidingen aan de minimale zichtafstand uit de NEN 6088 moeten voldoen

REACTIE

Bij het Meldpunt Bouwbesluit 2012 kunnen onduidelijkheden en omissies worden gemeld die zijn opgevallen in het Bouwbesluit 2012. In uw melding stelt u voor om de verwijzing naar NEN-EN 1838 te laten vervallen omdat de eis die er aan de luminantie van vluchtrouteaanduiding wordt gesteld niet automatisch hoeft te leiden tot een betere herkenningafstand. Door deze aanpassing zouden producten met een lagere luminantie niet meer worden uitgesloten door het Bouwbesluit 2012.

Uw voorstel betreft een beleidsmatige wijziging van het eisenniveau voor de zichtbaarheid van vluchtrouteaanduiding. Daarbij wijs ik u er op dat de vluchtrouteaanduiding ook vaak zichtbaar moet zijn bij het uitvallen van de elektriciteit. Om te bepalen of er in dat geval ook sprake is van voldoende luminantie wordt gebruik gemaakt van de NEN-EN 1838. De NEN 6088 wordt hiervoor onvoldoende toereikend geacht. De NEN-EN 1838 betreft een Europese norm die door harmonisatie tot stand is gekomen. Door gebruik te maken van deze norm is er sprake van een eenduidige Europese bepalingmethode.

MELDING 42

Artikel 6.20, lid 1 a + bijlage I versus artikel 1.3

Bijlage I suggereert dat op basis van artikel 6.20, lid 1 onder a dat als het gebruiksoppervlak voor bijvoorbeeld de industriefunctie groter is dan 2500m², wel een brandmeldinstallatie is vereist, maar geen doormelding kan worden geëist. Dit voorbeeld betreft dus als het gebruiksoppervlak groter is dan de toegestane maximale brandcompartimentering niveau nieuwbouw voor een industriefunctie (tabel 2.81). Echter op basis van artikel 1.3 kan volgens onze adviseurs (gemeenten/brandweer) op basis van gelijkwaardigheid (gebruiksoppervlak groter dan 2500m²) alsnog een doormelding worden geëist

Indien de gemeenten/brandweer gelijk hebben, bij de toelichting van artikel 6.20 duidelijk beschrijven dat de criteria in bijlage I met betrekking tot de overschrijding van het toegestane gebruiksoppervlak brandcompartiment niveau nieuwbouw, geen betrekking hebben op gelijkwaardigheid en dat met toepassing van artikel 1.3 alsnog een doormelding kan worden geeïst.

REACTIE

Op grond van artikel 6.20, lid 1, in combinatie met de tabel in bijlage 1 is voor een industriefunctie groter dan 2500 m² (waarbij er geen sprake is van een vloer gelegen boven de 1,5 meter) een brandmeldinstallatie verplicht. Met deze prestatie-eis wordt invulling gegeven aan de functionele eis gegeven in artikel 6.19, eerste lid: "Een bouwwerk heeft zodanige voorzieningen dat brand tijdig kan worden ontdekt zodat veilig kan worden gevlucht."

Artikel 1.3 maakt het mogelijk om in geval dat afwijkt van de prestatie-eis te kiezen voor een andere invulling van de functionele eis die dan wel een zelfde mate van veiligheid, gezondheid, etc. moet opleveren. Of wel in dit geval: is sprake van een situatie die valt boven de grenzen van bijlage I (bijvoorbeeld een gebruiksoppervlakte van 3000 m² en geen vloer hoger dan 1,5 meter) dan kan een andere oplossing dan een BMI worden toegepast indien dit leidt tot een gelijkwaardige oplossing.

Wordt voldaan aan de eis om een BMI te hebben bij een gebruiksoppervlakte hoger dan 2500 m² dan kunt u niet in aanvulling daarop doormelding eisen. U kan en mag als bevoegd gezag namelijk geen hogere eisen opleggen dan het Bouwbesluit 2012. Dus krijgt u een aanvraag omgevingsvergunning voor het bouwen die voldoet aan het Bouwbesluit 2012 dan kunt u niet doormelding eisen in gevallen waarbij dat niet is voorgescreven. Uw informatie is wat dat betreft dus onjuist: een gelijkwaardige oplossing is een oplossing waarmee op een andere wijze aan de voorschriften wordt voldaan en geen extra voorschrift of eis die u zou kunnen opleggen boven op het Bouwbesluit 2012.

Is sprake van bestaande gevallen waarbij een gelijkwaardige oplossing is toegepast op basis van doormelding, dan moet die gelijkwaardigheid op grond van artikel 1.3, tweede lid, van het Bouwbesluit 2012 wel in stand worden gehouden.

Tenslotte wil ik u er nog op wijzen dat er wat betreft de toepassing van gelijkwaardigheid geen wijziging is in de toepassing met de invoering van het Bouwbesluit 2012. Meer over gelijkwaardigheid kunt u lezen vanaf pagina 43 in het Praktijkboek Bouwbesluit 2012 (<http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en->

[publicaties/richtlijnen/2011/10/05/praktijkboek-bouwbesluit-2012/praktijkboekbouwbesluit2012.pdf](#)

MELDING 43

6.20 en 6.23 Bouwbesluit 2012

Aanvullende vraag op Melding helpdesk Bouwregelgeving en Postbus Meldpunt Bouwbesluit.

Indienen PvE voor een brandmeldinstallatie en goedkeuring bevoegd gezag.

In uw antwoord van 23 april 2012, 08:48 uur, geeft u aan dat het PvE voor de brandmeldinstallatie ingediend/getoetst dient te worden met de aanvraag Omgevingsvergunning. Echter in de "Regeling Omgevingsrecht", artikel 2.7 lid 1b, wordt aangegeven dat slechts de hoofdlijnen van de brandbeveiligingsinstallatie aangegeven moeten worden bij de aanvraag Omgevingsvergunning. Dit betekent dat het toetsen van het PvE geen onderdeel uitmaakt van de vergunningsprocedure. Graag uw reactie hierop

REACTIE

In aanvulling op ons eerdere antwoord van 23 april jl. het volgende:

Op basis van artikel 2.2, vijfde lid, onder e, ministeriele regeling omgevingsrecht (Mor) moeten bij een aanvraag om omgevingsvergunning worden overlegd: "gegevens en bescheiden over de aard en plaats van brandveiligheidsinstallaties alsmede van de vluchtrouteaanduiding;"

Op basis van artikel 2.7 Mor mag bij een aanvraag worden volstaan met het overleggen van de hoofdlijn van die installaties waarbij in de vergunning wordt aangegeven welke gegevens en bescheiden op welk moment (uiterlijk 3 weken voor het betreffende bouwen) worden overlegd.

De materiële inhoud van het PvE inzake de brandmeldinstallatie moet dus op basis van deze artikelen uit de Mor worden overlegd voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor het bouwen.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben,

MELDING 44

6.23 lid 6

Hier wordt verwezen naar het moeten hebben van een ontruimingsplan. In de toelichting wordt aangegeven waar deze aan dient te voldoen. Echter is er slecht knip en plakwerk verricht en verwijst men nog naar de NTA8112 en de verschillende delen

Ondanks dat er wordt aangegeven dat er met het van kracht worden van het Besluit basishulpverlening dit voorschrift uit het Bouwbesluit zal ko-

men te vervallen. Had men veel meer aandacht kunnen schenken aan de verandering in de normen. De NTA8112 is per juli 2011 vervangen door de NEN8112.

Ik krijg het idee dat er vaak op hele ingenieuze manieren teksten kunnen worden hersteld, dus dat laat ik aan de experts over

REACTIE

Bij artikel 6.23 lid 6 is in de toelichting aangegeven dat bij het opstellen van een ontruimingsplan gebruik kan worden gemaakt van de NTA-8112 serie. Zoals u terecht in uw suggestie aangeeft is deze NTA in juli 2011 vervangen door de NEN 8112. Aangezien de publicatie van deze norm nog niet bekend was voordat het Bouwbesluit 2012 in procedure ging, is het niet meer mogelijk geweest de betreffende tekst aan te passen. Na inwerkingtreding kan de tekst van de artikelgewijze toelichting echter niet worden aangepast als het betreffende artikel niet is gewijzigd. Omdat in dit geval artikel 6.23 lid 6 correct is en er alleen sprake is van een omis-sies in de toelichting, zal de betreffende tekst in de toelichting niet wor-den aangepast.

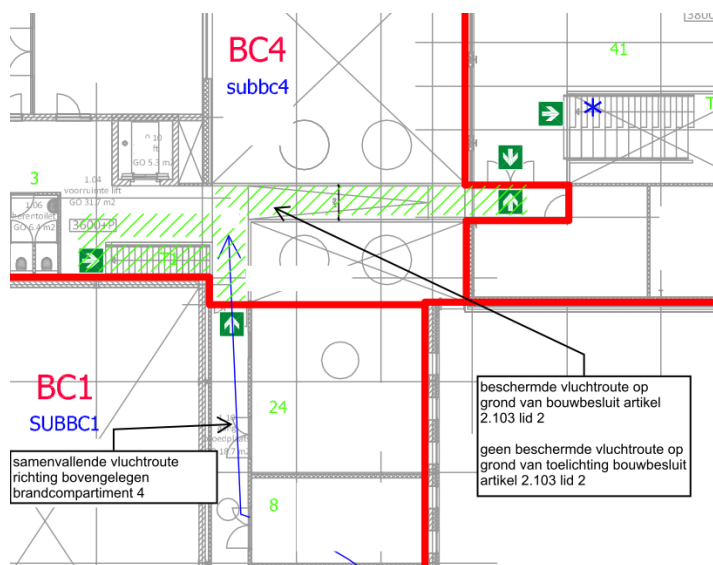
Het ontruimingsplan geeft inzicht in de eigenschappen van het bouwwerk en de rol van de brandbeveiligingsinstallaties bij de alarmeringsprocedure. Het Bouwbesluit 2012 stelt geen functionele- of prestatie-eis voor de wijze waarop het ontruimingsplan moet worden opgesteld. Het feit dat in de toelichting wordt gewezen op een NTA die inmiddels is vervangen door een norm is niet van invloed op de wijze hoe men invulling kan geven aan de betreffende eis. Bij verdere communicatie over dit onderwerp zal echter wel gewezen worden op de NEN 8112 in plaats van op de NTA 8112.

MELDING 45

Bouwbesluit 2012: 2.103 lid 2

Nota van toelichting op Bouwbesluit 2012: 2.103 lid 2 2.92 lid 2

Zie figuur:

Er is sprake van een samenvallende vluchtroute. De vluchtroute valt samen tot enkele meters na de passage van de brandwerende scheiding tussen BC1 en BC4 (rode lijn). Minder dan 37 personen op aangewezen. Artikel 2.103 lid 2 van het Bouwbesluit is helder dat de route de status 'beschermde' moet hebben'. Dit betekent dat op grond van artikel 2.92 lid 2 vluchtroute niet in een subbrandcompartiment mag liggen en zodoende brandwerend van het subbrandcompartiment afgescheiden moet worden (20 minuten op criterium vlamdichtheid). In de toelichting wordt aanvullend aangegeven dat wanneer de scheiding van het subbrandcompartiment ook de scheiding van het brandcompartiment is (in deze case het geval) de vluchtroute niet beschermd hoeft te zijn. De inhoud van bouwbesluit artikel 2.103 lid 2 en de inhoud van toelichting op bouwbesluit 2012 komt dus niet met elkaar overeen.

De toevoeging in de toelichting bouwbesluit 2012, (dat wanneer scheiding subbrandcompartiment ook scheiding brandcompartiment is, de vluchtroute na passage brandwerende scheiding niet status beschermde vluchtroute hoeft te hebben) overnemen in het Bouwbesluit 2012.

REACTIE

Naar aanleiding van uw melding constateren wij dat de toelichting bij artikel 2.103 lid 2 tot een verkeerde interpretatie kan leiden van het voorschrift zelf. Dit komt doordat de toelichting zich beperkt tot het vluchten binnen een brandcompartiment en het artikel zelf gaat over een volledige enkele vluchtroute in een bouwwerk.

Het voorschrift zelf is juist en juridisch bepalend en niet de toelichting. Dit betekent dat een enkele vluchtroute een beschermde vluchtroute moet

zijn vanaf de uitgang van een subbrandcompartiment tenzij deze uitgang direct grenst aan het aansluitend terrein. Als deze uitgang, zoals in uw voorbeeld, tegelijkertijd de uitgang van het brandcompartiment is, dan moet buiten dit brandcompartiment de enkele vluchtroute nog steeds minimaal een beschermde vluchtroute zijn. Je mag bij een enkele beschermde vluchtroute dus niet vanuit een brandcompartiment vluchten door een subbrandcompartiment. Dit betekent dat het brandcompartiment waarnaar gevlucht wordt, minimaal moet zijn opgedeeld in een subbrandcompartiment en een verkeersruimte waardoor een beschermde vluchtroute voert, zoals bedoeld in artikel 2.92 lid 1.

MELDING 46

Art 1.1, lid 3, begrip 'woonfunctie voor kamergewijze verhuur' met bijbehorende eisen

Een eengezinswoning wordt verhuurd door de werkgever aan 7 seizoensarbeiders. De mensen verblijven hier meer dan 6 maanden, waardoor inschrijving in het Gba verplicht is en ook wordt gedaan. Er worden stapelbedden geplaatst in de 3 slaapkamers.

Voor 1 april 2012 konden wij op grond van het gebruiksbesluit een aantal eisen stellen aan het gebruik van deze woning als 'woonfunctie voor kamergewijze verhuur'. Immers de woonfunctie werd gebruikt voor het bedrijfsmatig verschaffen van woonverblijf aan meer dan een huishouden en aan meer dan 4 personen.

We konden eisen: gekoppelde rookmelders in slaapkamers en in de gang/overloop (Gb art 2.2.2), handblusmiddelen in gezamenlijke keuken (Gb art 2.4.2), bmi in gezamenlijke ruimten, bijv. woonkamer (Gb art 2.2.1 + bijlage I).

Per 1 april is het begrip 'woonfunctie voor kamergewijze verhuur' gewijzigd in 'niet-gemeenschappelijk deel van een woonfunctie waarin zich vijf of meer wooneenheden bevinden'. Een wooneenheid is een 'gedeelte van een woonfunctie voor kamergewijze verhuur dat bestemd is voor afzonderlijke bewoning'. Volgens de toelichting en de informatiefolder van uw Ministerie kan een wooneenheid uit een of meer kamers bestaan.

De eengezinswoning in deze casus heeft 3 slaapkamers, dus nooit meer dan 3 wooneenheden. Er is eigenlijk geen sprake van een wooneenheid, want het valt niet onder woonfunctie voor kamergewijze verhuur.

Daarmee kunnen wij bovenstaande eisen, die voor 1 april 2012 golden, niet meer opleggen voor het gebruik van de woning door 7 seizoensarbeiders. Omdat de seizoensarbeiders langer dan 6 maanden aaneengesloten verblijven, schrijven zij zich in in het Gba. Volgens de toelichting bij logiesfunctie is dan geen sprake van logiesfunctie, maar van een woonfunctie.

Dus, is in deze casus sprake van een gewone woonfunctie, waar geen extra brandveiligheidsvoorzieningen geeist kunnen worden. Ondanks dat er een groot risico is op onveiligheid door het gebruik, omdat de bewo-

ners geen onderlinge samenhang hebben (zij weten van elkaar niet altijd of ze thuis zijn, slapen of afwezig). Is hierover nagedacht bij opstellen van het gewijzigde begrip?

REACTIE

Gekozen is om bij de definitie van de woonfunctie voor kamergewijze verhuur af te stappen van de definitie gekoppeld aan het aantal personen en van bedrijfsmatige verhuur. Dit omdat ook woongroepen, koopwoningen en andere woningen kunnen bestaan uit een groep personen die bij een eventuele brand elkaar niet tijdig alarmeert. Door het loslaten van het aantal personen in een woning als criterium voor 'kamergewijze verhuur' ontstaat in een geval zoals u beschrijft inderdaad een situatie die niet langer te zien is als kamergewijze verhuur. Dit wordt acceptabel geachte om de volgende redenen:

Het risico is niet zo zeer gelegen in het aantal personen maar in het aantal personen dat elkaar niet waarschuwt bij brand. In het door u gegeven voorbeeld zullen de bewoners die op dezelfde kamer slapen elkaar zeker waarschuwen bij brand

Het aantal personen is gemaximeerd op 1 persoon per 12 m². Dit voorschrift – afkomstig uit de bouwverordening – is in het Bouwbesluit 2012 opgenomen in artikel 7.18

Mocht er naar uw mening sprake zijn van een situatie die door het gebruik risicovoller is dan bij een normale woning dan heeft u de mogelijkheid om gemotiveerd op basis van artikel 13 Woningwet een handhavingsbesluit op te stellen tot een hoger niveau van bestaande bouw. U kunt daarmee bijvoorbeeld rookmelders voorschrijven. U dient dit wel specifiek te motiveren en kunt daarbij bijvoorbeeld gebruik maken van de restrisico-artikelen uit het Bouwbesluit 2012

MELDING 47

9.1 lid 2

Voor bouwwerken waar minder dan 10 personen nachtverblijf hebben was volgens de bouwverordening cq het besluit Brandveilig gebruik bouwwerken geen aanvraag verplicht. Dit valt daarom niet onder dit artikel. Volgens BB 2012 moet er nu een brandmeldinstallatie worden aangebracht bij een hoogte van meer dan 1m50. Voor kleine pensions-hotels is dit een groot probleem.

Voorbeeld pension met 3 kamers op de 1^e verdieping.

REACTIE

Op grond van het Bouwbesluit 2012 is bij een logiesfunctie een brandmeldinstallatie verplicht indien deze groter is dan 250 m². In aanvulling hierop is bij een logiesfunctie zonder 24 uren bewaking (ongeacht de afmetingen) een brandmeldinstallatie verplicht met doormelding naar de alarmcentrale van de brandweer indien er sprake is van een vloer die ho-

ger ligt dan 1,5 meter. Het gaat hier om logiesgebouwen waar geen beheerder, bewoner of eigenaar is (in het gebouw of binnen een afstand van 100 meter van de ingang van het gebouw) die bij brand kan ondersteunen bij de alarmering en ontruiming. Alleen voor deze logiesgebouwen is – op nadrukkelijk verzoek van de NVBR – een BMI met doormelding voorgeschreven.

Voor een normaal klein pension zoals u bedoeld – waar in bijna alle gevallen sprake is van 24 uren bewaking – is er geen BMI verplicht. Omdat blijkt dat de weergave in de tabel onvoldoende duidelijk is, zal bij eerste gelegenheid de tabel worden aangepast.

MELDING 48

BB2012 art 2.5 **Artikel 2.5 Verbouw** Op het gedeeltelijk vernieuwen of veranderen of het vergroten van een bouwwerk zijn de artikelen 2.2 tot en met 2.4 van overeenkomstige toepassing, waarbij in plaats van het in die artikelen aangegeven niveau van eisen wordt uitgegaan van het niveau zoals aangegeven in NEN 8700

In het bouwbesluit 2012 staat in art 2.5 een passage over verbouw die, indien het artikel letterlijk wordt gevolgd, tot een nadelige toestand kan leiden. (hieronder in **geel** gemarkeerd)

Indien de uitbreiding (vergroten) van een bestaande bouwwerk (brug) mag geschieden op basis van het verbouw niveau kan het worden uitgelegd dat een enkelsporige brug die wordt vergroot naar een meersporige brug de uitbreiding wordt gedimensioneerd op een te laag veiligheidsniveau.

Evenzo kan de uitbreiding van een bestaande kleine fabriekshal met een hele grote uitbreiding worden gedimensioneerd op het verbouwniveau. Ook dat is niet correct.

Ik verzoek dan ook tot aanpassing van het artikel 2.5.

Geef een betere definitie van "vergroten".

Indien de vergroting als een zelfstandige constructie kan worden beschouwd (functioneren) moet de vergroting worden gedimensioneerd op het nieuwbouw niveau.

REACTIE

Met uw melding verzoekt u om het verbouwartikel 2.5 aan te passen zodanig dat de vergroting van bouwwerken met een op zich zelf staande constructie niet meer valt onder de verbouwvoorschriften maar onder nieuwbouwvoorschriften. U doet dit verzoekt omdat u van mening bent dat het verbouwniveau een te laag veiligheidsniveau heeft voor constructieve veiligheid.

Wij zijn van mening dat er geen sprake is van een te laag veiligheidsni-

veau bij verbouw. Het verbouwniveau voor constructieve veiligheid is vastgelegd in NEN 8700. In deze NEN 8700 is het veiligheidsniveau afgestemd op de restlevensduur van het oorspronkelijke bouwwerk. Hierdoor is het veiligheidsniveau van de te verbouwen constructies in lijn met het veiligheidsniveau van de reeds aanwezig bouwconstructies.

Verder merken wij op dat de definitie van het begrip verbouw in het Bouwbesluit 2012 identiek is aan het Bouwbesluit 2003. Wij zijn daarom van mening dat het verbouwartikel 2.5 niet hoeft te worden aangepast.

MELDING 49

De artikeltekst in artikel 2.96 (tijdelijke bouw) is niet volledig. Dit artikel stelt dat alleen 2.94 lid 1 en 3 van toepassing zijn. De invulling van deze eis zal echter nooit nodig zijn, omdat er nooit sub-brandcompartimenten nodig zijn.

2.96 artikeltekst

Op het bouwen van een tijdelijk bouwwerk zijn de artikelen 2.94, eerste en derde lid van toepassing.

2.96 toelichting

Dit artikel stelt dat voor een nieuw te bouwen tijdelijk bouwwerk de artikelen in deze afdeling onverminderd van toepassing zijn. Dit is een afwijking van de in artikel 1.14 gegeven hoofdregel dat op tijdelijke bouwwerken de voorschriften voor een bestaand bouwwerk van toepassing zijn.

Artikel 2.69 zou moeten luiden:

Op het bouwen van een tijdelijk bouwwerk zijn de artikelen 2.82 en 2.83 van toepassing en zijn de artikelen 2.94, eerste en derde lid van toepassing.

Dit analoog aan artikel 2.86

2.86 artikeltekst

Op het bouwen van een tijdelijk bouwwerk zijn de artikelen 2.92 en 2.93 van toepassing en is artikel 2.84 van overeenkomstige toepassing waarbij de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag ten minste 30 minuten is.

2.86

Op een tijdelijk bouwwerk zijn de artikelen 2.82 en 2.83 onverkort van toepassing. Artikel 2.84 is van overeenkomstige toepassing, waarbij in alle gevallen met een wdbdo van ten minste 30 minuten kan worden volstaan. Dit is een afwijking van de in artikel 1.14 gegeven hoofdregel dat op tijdelijke bouwwerken de voorschriften voor een bestaand bouwwerk

van toepassing zijn.

Ik vertrouw er op u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

REACTIE

U stelt dat artikel 2.96 (tijdelijke bouw) niet volledig is. Volgens u zou artikel 2.96 niet alleen moeten verwijzen naar artikel 2.94 maar ook naar de artikelen 2.92 en 2.93. Dit omdat volgens u er anders voor tijdelijke bouw nooit subbrandcompartimenten nodig zijn.

Wij wijzen u er echter op dat de subbrandcompartimentering volgt uit artikel 2.102 op basis van maximale loopafstanden tot een uitgang van een subbrandcompartiment. In artikel 2.110 is vervolgens dit artikel 2.102 aangestuurd voor tijdelijk bouw. Dit komt overeen met de betreffende eisen voor tijdelijke bouw uit het Bouwbesluit 2003 voor rookcompartimenten.

Aanpassing van artikel 2.96 is daarom niet nodig.

MELDING 50

Bijlage I; 7) Logiesfunctie

Volgens 7.b moet een logiesfunctie gelegen in een logiesgebouw met 24 uren bewaking en groter dan 250 m² worden voorzien van volledige bewaking.

Zonder 24 uren bewaking en lager dan 1.5 m is geen volledige bewaking voorgeschreven. (7.c) In feite mag het oppervlak op de begane grond dus onbeperkt groot zijn.

De eis met 24 uren bewaking is dus strenger dan zonder 24 uur bewaking. Dit lijkt me niet de bedoeling!

REACTIE

Het door u gesignaleerde probleem klopt. We hebben inmiddels een wijziging van de betreffende tabel gemaakt die bij eerste gelegenheid de bestaande tabel op dit punt zal vervangen. Het is nadrukkelijk de bedoeling dat bij logies zonder 24-uurs bewaking sprake is van een aanvullende eis gekoppeld aan de hoogteligging. Het is niet de bedoeling – wat nu wel uit de tabel begrepen kan worden – dat logies zonder 24-uursbewaking gelegen op de begane grond niet gehouden is aan de eis een BMI te hebben bij een oppervlakte boven de 250 m²

MELDING 51

2.107 lid 11 / 2.117 lid 5 (in relatie tot BB 2003)

In BB 2003, 2.146 lid 15 wordt gesproken over 'ten minste een toegang' en in BB 2012 wordt in zowel nieuwbouw als bestaande bouw gesproken

over 'een vluchtroute'. De situatie; heb een ziekenhuis waarbij een SBC (intensive care) twee vluchtroutes heeft, waarvan maar één voldoet aan de vereiste afmetingen om een bed langs te krijgen. Op basis van BB 2003 (van rechtens verkregen) wordt voldaan, omdat maar een toegang van een verblijfsruimte (de IC) hoeft te voldoen, terwijl het bestaande bouw BB 2012 (minimaal vereist) aangeeft dat het ziekenhuis niet zou voldoen omdat elke vluchtroute (een vluchtroute) hieraan zou moeten voldoen. Zou ik nu niet moeten aanschrijven?

REACTIE

Allereerst merken wij op dat u artikel 2.107 lid 11 van het Bouwbesluit 2012 niet alleen moet vergelijken met artikel 2.146 lid 15 maar ook met artikel 2.167 lid 2 van het Bouwbesluit 2003.

Bouwbesluit 2003 artikel 2.167 lid 2 is van toepassing op *iedere* rookvrije vluchtroute. Dit betekent dat er voor wat betreft de vluchtroutes buiten het subbrandcompartiment (waarin bijvoorbeeld een intensive care ruimte ligt) er geen verschil is tussen het Bouwbesluit 2003 en het Bouwbesluit 2012.

Voor de vluchtroutes binnen een subbrandcompartiment is er wel een verschil tussen de eisen van het Bouwbesluit 2003 en het Bouwbesluit 2012 zoals u constateert. Op basis van onderstaande punten zijn wij echter van mening dat het niet aannemelijk is dat dit in de praktijk zal leiden tot een verzwaring.

Artikel 2.107 lid 11 is alleen van toepassing op een vluchtroute die voert naar een ander brandcompartiment op dezelfde bouwlaag. Als in uw voorbeeld de tweede vluchtroute van een intensive care ruimte leidt naar een trappenhuis is artikel 2.107 lid 11 dus niet van toepassing. Als deze tweede vluchtroute wel naar een ander brandcompartiment op dezelfde bouwlaag voert, is het de vraag of deze vluchtroute daadwerkelijk nodig is om te voldoen aan het Bouwbesluit 2012. In het algemeen hoeft een intensive care ruimte namelijk geen tweede vluchtroute te hebben op basis van het Bouwbesluit 2012. Is er desondanks een tweede route dan behoeft u die niet als vluchtroute aan te merken. Wij wijzen u er hierbij op dat de artikelen 2.104 tot en met 2.105 betrekking hebben op een vluchtroute vanaf de uitgang van een *subbrandcompartiment* en niet vanaf de uitgang van een *beschermd subbrandcompartiment*. Bovenstaande punten zijn gegeven voor nieuwbouw maar gelden, met aanpassing van de artikelnummers, ook voor bestaande bouw. Indien u van mening bent dat in uw casus toch een tweede vluchtroute noodzakelijk is die moet voldoen aan artikel 2.107 lid 11, zouden wij graag nadere info willen over uw casus. Deze casus zou dan mogelijk door ons kunnen worden meegenomen in een informatiebrochure Bouwbesluit 2012 die wij momenteel opstellen in overleg met de zorgsector.

MELDING 52 t/m 55

Artikel 3.2 bepaalt dat een gevel een minimale geluidwering heeft van 20 dB.

Artikel 3.3, eerste lid is het zinsdeel toegevoegd: "Bij een krachtens de Wet geluidhinder of de Tracéwet vastgesteld hogere waardenbesluit ..."

Dove gevel

In de toelichting die bij dit artikel hoort, staat: "gemeenten stellen op basis van de Wet geluidhinder een zogenoemd hogere-waardenbesluit vast waarin de zones zijn opgenomen waarin hogere geluidbelasting is toegestaan ('hoogst toelaatbare geluidbelasting') en nemen deze op in het bestemmingsplan. In dergelijke zones mag alleen gebouwd worden wanneer de door de aanvrager van een omgevingsvergunning te realiseren karakteristieke geluidwering hoger is dan de in 3.2. gegeven waarde . Wanneer dergelijke zones niet zijn vastgesteld dan geldt alleen artikel 3.2. Is in een dergelijk geval de feitelijke geluidsbelasting op de gevel toch groter dan 20 dB+35dB (A) respectievelijk 20 dB + 33 dB dan ligt de oplossing van het probleem niet bij de aanvrager om omgevingsvergunning maar bij de veroorzaker van het geluid" (de wegbeheerder)".

Het komt regelmatig voor dat geluidsgevoelige bestemmingen in (zwaar) geluidsbelaste situaties alleen kunnen worden gerealiseerd met de toepassing van zogenaamde dove gevels. Dit zijn bouwkundige constructies waarin geen te openen delen aanwezig zijn en met een geluidswering die tenminste gelijk is aan het verschil tussen de geluidbelasting van die constructie en 33 dB (artikel 1b lid 5 Wet geluidhinder). De geluidsbelasting is voor deze situaties veelal hoger dan de maximaal te verlenen hogere waarde. Er kunnen dan ook in principe geen hogere waarden verleend worden.

De 'dove' gevel is geen 'gevel' in de zin van de Wet geluidhinder. Daarom is er geen hogere-waardenbesluit mogelijk noch kan er een zone worden toegewezen waarin een hogere geluidsbelasting mogelijk is. Volgens het Bouwbesluit gelden er dus geen eisen voor het binnengeluidsniveau en is – volgens de Nota van Toelichting (Bouwbesluit) - de veroorzaker van het geluid verantwoordelijk voor deze situatie.

Het Bouwbesluit en de Wet geluidhinder spreken elkaar hierin tegen.

Hierdoor ontstaat onduidelijkheid, juist bij locaties waarin de geluidsbelasting hoog tot zeer hoog is.

Een goed binnenmilieu binnen de geluidsgevoelige bestemming is met het Bouwbesluit 2012 dus niet gegarandeerd. Het nieuwe Bouwbesluit heeft een toename in het geluidsniveau binnen en daardoor een toename van de gezondheidsschade tot gevolg. De directe relatie tussen gezondheidsschade (DALY) en geluidsniveaus wordt in wetenschappelijke rapporten aangetoond.

Artikel 3.2 bepaalt dat een gevel een minimale geluidwering heeft van 20 dB.

Artikel 3.3, eerste lid is het zinsdeel toegevoegd: "Bij een krachtens de Wet geluidhinder of de Tracéwet vastgesteld hogere waardenbesluit ..."

Bouw van een (vervangende) nieuwe woning langs een 30 km/uur weg

In de toelichting die bij dit artikel hoort, staat: "*gemeenten stellen op basis van de Wet geluidhinder een zogenoemd hogere-waardenbesluit vast waarin de zones zijn opgenomen waarin hogere geluidbelasting is toegestaan ('hoogst toelaatbare geluidbelasting') en nemen deze op in het bestemmingsplan. In deze zones mag alleen gebouwd worden wanneer de door de aanvrager van een omgevingsvergunning te realiseren karakteristieke geluidwering hoger is dan de in 3.2. gegeven waarde . Wanneer dergelijke zones niet zijn vastgesteld dan geldt alleen artikel 3.2. Is in een dergelijk geval de feitelijke geluidsbelasting op de gevel toch groter dan 20 dB+35dB(A) respectievelijk 20 dB+33 dB dan ligt de oplossing van het probleem niet bij de aanvrager om omgevingsvergunning maar bij de veroorzaker van het geluid"* (de wegbeheerder)".

In geval van de bouw van een (vervangende) nieuwe woning langs een 30 km/uur weg, staat de Wet geluidhinder het plan niet in de weg. De betreffende weg heeft immers geen zone ex art. 74 Wgh en er hoeven geen hogere waarden te worden vastgesteld.

Bij de bouw van een woning moet worden aan de voorwaarden van het Bouwbesluit (minimale karakteristieke geluidswering).

In het 'oude' Bouwbesluit moest de aanvrager van de omgevingsvergunning (bouwen) op basis van art 3.2, lid 7 ervoor zorgen dat de binnenwaarde van 33 dB werd gegarandeerd. In het nieuwe Bouwbesluit is dit lid komen te vervallen en geldt slechts de basis bepaling van artikel 3.2 (gevelwering = 20 dB). Dit betekent dat aan de (vervangende) nieuwbouw langs 30 km/uur wegen geen aanvullende eisen (m.b.t. de gevelwering) kunnen worden opgelegd.

Zoals bekend is de heersende waarde langs 30 km/uur wegen (klinkers met een intensiteit > 600 mvt/etm) vaak zo hoog dat een gevelwering van 20 dB ontoereikend zal zijn om een gewenst binnenniveau van 33 dB te behalen. Een goed binnenmilieu is binnen het Bouwbesluit 2012 niet meer gegarandeerd. Het nieuwe Bouwbesluit heeft een geluidsniveau hoger dan 33 dB resp. 35 dB(A) in de woning tot gevolg en daardoor een toename van de gezondheidsschade. De directe relatie tussen gezondheidsschade (DALY) en geluidsniveaus wordt in wetenschappelijke rapporten aangetoond.

Uit de nota van toelichting maken wij op dat dit probleem door de gemeente moet worden opgelost. De vraag is echter hoe?

Het toepassen van stil asfalt op 30 kilometer wegen of het op kosten van de gemeente aanbrengen van gevelisolatie kan toch niet zijn beoogd door de wetgever.

Artikel 3.2 bepaalt dat een gevel een minimale geluidwering heeft van 20 dB.

Artikel 3.3, eerste lid is het zinsdeel toegevoegd: "Bij een krachtens de Wet geluidhinder of de Tracéwet vastgesteld hogere waardenbesluit ..." Het Bouwbesluit en de toelichting sluiten niet aan op de praktijk.

In de toelichting die bij dit artikel hoort, staat: "*gemeenten stellen op basis van de Wet geluidhinder een zogenoemd hogere waardenbesluit vast waarin de zones zijn opgenomen waarin hogere geluidbelasting is toegestaan ('hoogst toelaatbare geluidbelasting') en nemen deze op in het bestemmingsplan. In dergelijke zones mag alleen gebouwd worden wanneer de door de aanvrager van een omgevingsvergunning te realiseren karakteristieke geluidwering hoger is dan de in 3.2. gegeven waarde . Wanneer dergelijke zones niet zijn vastgesteld dan geldt alleen artikel 3.2. Is in een dergelijk geval de feitelijke geluidsbelasting op de gevel toch groter dan 20 dB+35dB(A) respectievelijk 20 dB+33 dB dan ligt de oplossing van het probleem niet bij de aanvrager om omgevingsvergunning maar bij de veroorzaker van het geluid"* (de wegbeheerder)".

Het Bouwbesluit en de toelichting sluiten niet aan op de praktijk:

- 1) Gemeenten nemen vanuit het hogere waardenbesluit geen zones op in het bestemmingplan. De vraag is zelfs of dit juridisch mogelijk is binnen planregels. Gemeenten stellen alleen voor bouwvlakken hogere waarden vast. In een hogere waardenbesluit zijn dus geen zones opgenomen waarin een hogere geluidsbelasting is toegestaan.
- 2) Voor een bestemmingsplan worden alleen voor nieuwe ontwikkelingen hogere waarden vastgesteld. Voor bestaande bestemmingen (ook als die nog niet zijn gebouwd) worden dan ook geen hogere waarden vastgesteld.
- 3) Ook in het geval van de bouw van (vervangende) nieuwe woningen binnen een vigerend bestemmingsplan past, staat de Wet geluidhinder de plannen niet in de weg en er hoeven geen hogere waarden te worden vastgesteld. Ook hoeft in het verleden niet per se een hogere waarde voor de woning te zijn vastgesteld, of is door de groei van het verkeer de huidige geluidsbelasting veel hoger dan de in het verleden vastgestelde hogere waarde.

Bij de bouw van een woning moet worden voldaan aan de voorwaarden van het Bouwbesluit (minimale karakteristieke geluidswering). In het 'oude' Bouwbesluit moest (indien geen hogere waarde was vastgesteld) de aanvrager van de omgevingsvergunning (bouwen) op basis van art 3.2, lid 7 ervoor zorgen dat de binnenwaarde van 33 dB werd gegarandeerd. In het nieuwe Bouwbesluit is dit lid komen te vervallen en geldt slechts de basis bepaling van artikel 3.2 (gevelwering = 20 dB). Dit betekent dat aan de betreffende (vervangende) nieuwbouw geen aanvullende eisen (m.b.t. de gevelwering) kunnen worden opgelegd. Een goed binnenmilieu is binnen het Bouwbesluit 2012 niet meer gegarandeerd. Het nieuwe Bouwbesluit heeft een hoger geluidsniveau dan 33 dB resp. 35

dB(A) in de woning tot gevolg en daardoor een toename van de gezondheidsschade. De directe relatie tussen gezondheidsschade (DALY) en geluidsniveaus wordt in wetenschappelijke rapporten aangetoond.

Zoals bekend is de heersende waarde langs (asfalt)wegen met een intensiteit > 1.200 mvt/etm vaak zo hoog dat een geluiddemping van 20 dB ontoereikend zal zijn om een gewenst binnenniveau van 33 dB te behalen.

Uit de toelichting maken wij op dat dit probleem door de gemeente moet worden opgelost. De vraag is echter hoe? De gemeente kan alleen via RO-procedure voor nieuwe bestemmingen hogere waarden verlenen. Moet de gemeente extra geluidsisolatie plaatsen als iemand een woning bouwt? Moet de gemeente de weg afsluiten als iemand een woning bouwt?

Afdeling 3.1 bescherming tegen geluid van buiten, nieuwbouw (nota van toelichting):

Opgemerkt wordt dat de artikelen 3.2, 3.3 en 3.4 tegelijk van toepassing kunnen zijn. In een dergelijk geval geldt het zwaarste voorschrift. Ook is het mogelijk dat de verschillende leden van een artikel tegelijk van toepassing zijn. Ook in dat geval geldt het zwaarste voorschrift.

Cumulatie

a) Volgens de Nota van toelichting wordt bij de aanwezigheid van meerdere geluidsbronnen enkel voor de 'zwaarste geluidsbron' geïsoleerd. Bij de aanwezigheid van verschillende geluidsbronnen kan de geluidsbelasting zowel buiten als binnen de woning (of andere geluidsgevoelige functie) echter veel hoger zijn dan de 'zwaarste geluidsbron'; de geluidsisolatie is dan niet voldoende. Binnen het Bouwbesluit 2012 is een goede leefomgeving dus niet gegarandeerd. Met toepassing van het nieuwe Bouwbesluit kunnen geluidsniveaus hoger dan 33 dB resp. 35 dB(A) ontstaan en daardoor een toename van de gezondheidsschade. De directe relatie tussen gezondheidsschade(DALY) en geluidsniveaus wordt in wetenschappelijke rapporten aangetoond.

b) Bij het bepalen van het zwaarste voorschrift kan veel onduidelijkheid ontstaan tussen initiatiefnemer en toetsers. Voorbeeld: Een woning ondervindt op de voor- en zijgevels een hoge geluidsbelasting vanwege een kruispunt van twee drukke wegen en op de achtergevel een hoge geluidsbelasting vanwege een spoorlijn. De initiatiefnemer dient dan de geluidsisolatie van de woning voor zowel weg- als railverkeer te bepalen, dit kan per verblijfsgebied en per zijde anders uitpakken. Hierdoor moet veel energie gestoken worden in onderzoeken (door initiatiefnemer en toetsers) terwijl dat geld beter gestoken kan worden in een meer adequate geluidsisolatie.

c) Vaak is er sprake van meerdere hogere waarden op één woning, met het voornoemde artikelnummer wordt het beoogde binnengeluidsniveau overschreden

REACTIE

Hierbij ontvangt u de reactie op de 4 meldingen die u eerder heeft gedaan. Excuus voor de late reactie. Over uw meldingen is intern overleg gevoerd en vanwege de vakantieperiode was de bezetting lager dan normaal. Vandaar dat dit langer heeft geduurd dan gebruikelijk.

Herinvoeren van de strekking van het 'oude' artikel 3.2 lid 7 inclusief de toelichting. – dove gevel

Een 'dove' gevel is geen 'gevel' in de zin van de Wet geluidhinder. Een dove gevel wordt in de Wet geluidhinder omschreven als: een bouwkundige constructie waarin geen te openen delen aanwezig zijn en met een in NEN 5077 bedoelde karakteristieke geluidwering die ten minste gelijk is aan het verschil tussen de geluidsbelasting van die constructie en 33 dB onderscheidenlijk 35 dB(A), alsmede een bouwkundige constructie waarin alleen bij uitzondering te openen delen aanwezig zijn, mits de delen niet direct grenzen aan een geluidsgevoelige ruimte.

De facto leidt die omschrijving tot een gelijke beschermingsgraad als bij de voorschriften in het Bouwbesluit 2012 m.b.t. geluid van buiten. Vanuit de samenhang tussen de Wet geluidhinder en de bouwtechnische voorschriften in het Bouwbesluit 2012 is er geen aanleiding wijzigingen in het Bouwbesluit 2012 aan te brengen.

Herinvoeren van de strekking van het 'oude' artikel 3.2 lid 7 inclusief de toelichting. – 30 km/uur wegen

Voor wegen die als woonerf zijn aangeduid, en wegen met een maximumsnelheid van 30 km/uur hoeft geen akoestisch onderzoek o.g.v. de Wet geluidhinder te worden ingesteld. Deze wegen kennen derhalve geen geluidszone en geen geluidbelasting overeenkomstig de Wet geluidhinder. Die lijn van de Wet geluidhinder doortrekkend, geldt er in het Bouwbesluit 2012 voor geluidgevoelige bestemmingen langs die wegen enkel de eis van 20dB geluidwering van de uitwendige scheidingsconstructie. Wijziging van deze systematiek dient voort te komen uit eventueel te wijzigen beleid t.a.v. de Wet geluidhinder.

E.e.a. laat onverlet dat bevoegd gezag het aspect geluid zal meenemen of een (wijziging van een) bestemmingsplan niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening.

Herinvoeren van de strekking van het 'oude' artikel 3.2 lid 7 inclusief de toelichting. – vervangende nieuwbouw

Het Bouwbesluit 2012 zou volgens u niet aansluiten op de praktijk. De systematiek van de prestatie-eis in het Bouwbesluit 2012 is: een geluidwering van de uitwendige scheidingsconstructie van de toegestane geluidbelasting overeenkomstig de Wet geluidhinder minus 33 dB (wegverkeer).

Bij de vaststelling van een bestemmingsplan of van een wijzigings- of uitwerkingsplan dat geheel of gedeeltelijk betrekking heeft op gronden, behorende tot een zone als bedoeld in de Wet geluidhinder worden ter zake van de geluidsbelasting, vanwege de weg waarlangs die zone ligt, van de gevel van woningen binnen die zone de waarden in acht genomen, die als de ten hoogste toelaatbare worden aangemerkt.

Voor de ter plaatse ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting van de gevel van woningen binnen een zone, kan een hogere dan de in de wet genoemde waarde worden vastgesteld, met dien verstande dat deze waarde in buitenstedelijk gebied 53 dB en voor woningen in stedelijk gebied 58 dB niet te boven mag gaan.

Voor nog te bouwen woningen die nog niet zijn geprojecteerd, kan voor de aanwezige of te verwachten geluidsbelasting vanwege een aanwezige weg een hogere waarde worden vastgesteld, met dien verstande dat deze waarde 63 dB niet te boven mag gaan.

Vanuit dit gegeven dat krachtens de Wet geluidhinder geluidbelastingen worden vastgesteld en de samenhang tussen deze belastingen en de bouwtechnische voorschriften in het Bouwbesluit 2012 is er geen aanleiding wijzigingen in het Bouwbesluit 2012 aan te brengen.

Vraag om gecumuleerde geluidbelasting toe te passen i.p.v. zwaarste waarde.

Het Bouwbesluit 2012 is hier een beleidsneutrale omzetting van het Bouwbesluit 2003. In beide documenten wordt uitgegaan van de hoogste waarde van de geluidbelasting van de gevel. Er is vooralsnog geen politieke besluitvorming hierin verandering aan te brengen.

MELDING 56

Artikel 1.3 en artikel 6.20

Op basis van artikel 6.20, bijlage 1 blijkt dat als bij een industriefunctie het gebruiksoppervlak van een brandcompartiment groter is dan 2500 m² (tevens max. GO niveau nieuwbouw), er geen doormelding van de brandmeldinstallatie naar de regionale brandmeldcentrale kan worden geëist. Als het bouwwerk (industriefunctie) echter een GO aan brandcompartiment heeft van stel 5000 m², dan is ook artikel 1.3 (gelijkwaardigheid) van toepassing vanwege de strijd met artikel 2.81 (5000m² is groter dan de toegestane 2500 m² GO brandcompartiment). Op basis van artikel 1.3 kan het bevoegd gezag dan evengoed eisen, dat in het kader van een beoordeling gelijkwaardige oplossing brandveiligheid met betrekking tot het beperken van het uitbreiden van een brand, de brandmeldinstallatie een doormelding moet hebben naar de regionale alarmcentrale. Klopt dat?

REACTIE

Uw vraag heeft betrekking op de toepassing van gelijkwaardigheid, iets dat met de inwerkingtreding van het Bouwbesluit 2012 niet is veranderd. Uitgaande van de door u aangedragen casus is de aanpak als volgt:

- In uw casus is sprake van een brandcompartiment in een industrie-functie dat groter is dan 2500 m². Hierdoor wordt niet aan de prestatie-eisen voldaan;
- De aanvrager kan vervolgens een beroep doen op gelijkwaardig-heid: het is aan de aanvrager om aan te tonen dat de door hem of haar gekozen oplossing ten minste dezelfde mate van veiligheid, bescherming van de gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en bescherming van het milieu biedt als is beoogd met de in die hoofdstukken gestelde voorschriften. In dit geval dus in ieder ge- val met de voorschriften inzake uitbreiding van brand;
- Het is aan bevoegd gezag om de onderbouwing van de gelijkwaar- dige oplossing te beoordelen. Indien het aannemelijk is dat sprake is van een gelijkwaardige oplossing als bedoeld in artikel 1.3 van het Bouwbesluit 2012 dan accepteert het bevoegd deze gelijk- waardige oplossing.

In uw geval kan een aanvrager er voor kiezen om bij een groter compar- timent een sprinkler toe te passen of te kiezen voor doormelding als ge- gelijkwaardige oplossing. Het is aan u als bevoegd gezag om deze oplossing te beoordelen. Het is niet zo dat u een bepaalde oplossing kunt afdwin- gen: u kunt slechts een oordeel geven over de aangedragen oplossing. In de praktijk wordt een gelijkwaardige oplossing natuurlijk veelal in overleg met het bevoegd gezag uitgewerkt.

Voor een verdere toelichting op de toepassing van gelijkwaardigheid ver- wijs ik u naar de toelichting op artikel 1.3 van het Bouwbesluit 2012. Aangezien de toelichting is geschreven op een algemene toepassing van gelijkwaardigheid en dit ook opgaat voor de door u gegeven casus, is een aanpassing van dit punt naar onze mening niet aan de orde. En voor alle duidelijkheid: eisen 'opleggen' is niet mogelijk en zeker niet daar waar het eisen betreft die hoger liggen dan de eisen voor nieuwbouw.

MELDING 57

Artikel 1.3 en artikel 6.20

Bij een bedrijf worden buiten bedrijfsmatig autobanden opgeslagen op het eigen perceel. Hierop is artikel 7.7 van toepassing. Echter dit artikel kan niet worden getoetst, omdat er voor de bedrijfsmatige opslag van auto- banden geen erkende berekeningsmethode aanwezig is. De NEN geeft aan dat er voor autobanden geen praktijkrichtlijn of norm is opgesteld zoals dat wel het geval is voor de bedrijfsmatige opslag van hout. Het

gaat hier om de opslag van autobanden van tussen de 500 en 5000 auto-
banden. Voor deze kleine hoeveelheden is geen vuurlastberekeningsme-
thode cq. rekenmethode stralingsbelasting aanwezig / beschikbaar.

REACTIE

Allereerst wil ik u erop wijzen dat de voorschriften voor de buitenopslag
van brandbare niet-milieugevaarlijke stoffen al sinds 2008 niet meer ge-
regeld zijn in de milieuregelgeving. In 2008 zijn deze voorschriften name-
lijk in het Gebruiksbesluit opgenomen in plaats van in de milieuregelge-
ving. Dit omdat het brandbaar zijn van een stof niet als direct milieurisico
wordt gezien.

In het nieuwe Bouwbesluit 2012 zijn de voorschriften van het Bouwbesluit
2003 samengevoegd met onder andere de voorschriften van het Ge-
bruiksbesluit. In artikel 7.7 van het Bouwbesluit 2012 zijn de voorschrif-
ten van artikel 2.1.9 van het Gebruiksbesluit ongewijzigd overgenomen.

Artikel 7.7 lid 1 geldt voor alle brandbare niet-milieugevaarlijke stoffen.
De functionele eis van lid 1 is in artikel 7.7 alleen voor de opslag van hout
doorvertaald naar een concrete prestatie-eis. Dit betekent dat voor de
opslag van andere stoffen dan hout de naleving en de handhaving moet
plaatsvinden op alleen de functionele eis van lid 1. Het is aan de eigenaar
van een bandenopslag om invulling te geven aan deze functionele eis en
aan het bevoegd gezag om dit te beoordelen. Ook zonder dat dus sprake
is van een prestatie-eis, kunt u als bevoegd gezag gebruik van dit artikel
om een bandenopslag brandveilig ingericht te krijgen.

Mede in opdracht van de rijksoverheid heeft NEN de NEN 6058 *Bepaling
warmtestralingsbelasting door brand in een buitenopslag voor hout* opge-
steld. Deze norm is begin 2012 gepubliceerd door NEN. Bij het opstellen
van deze norm is gebleken dat de daarin vastgelegde bepalingmethode
voor hout door het gebrek aan valide ervaringsgegevens niet geschikt is
voor andere brandbare stoffen zoals (auto)banden en kunststofproducten.
Daardoor is het opstellen van een NEN-norm hiervoor niet eenvoudig ge-
bleken.

MELDING 58

2.20 juncto 2.17

Een afscheiding als bedoeld in artikel [2.17](#) heeft, ter voorkoming van het
overklauteren, geen opstapmogelijkheden tussen 0,2 m en 0,7 m boven de
vloer.

In bovenstaand artikel 2.20 van het Bouwbesluit 2012 wordt enkel de
hoogte boven de **vloer** aangegeven

In het Bouwbesluit 2003 werd er in artikel 2.30 ook aangegeven dat dit

bij een trapafscheiding ook geldt t.o.v een **tredevlak**.
Is door het samenvoegen van de afscheidingen van een vloer en bij een trap in het Bouwbesluit 2012 de eis t.o.v. een tredevlak bewust vervallen of is dit een omissie. Immers een traprede is geen vloer dus is er nu geen eis voor het voorkomen van overklauteren bij een afscheiding langs een trap.

REACTIE

Hoewel in **artikel 2.20 Overklauterbaarheid** alleen gesproken wordt van "vloer" is dit artikel ook van toepassing op een afscheiding van een trap en een hellingbaan. Een tredevlak en een hellingbaan zijn namelijk ook te beschouwen als vloer. Wij zijn van mening dat er juridisch gezien geen noodzaak is om artikel 2.20 te wijzigen zoals u voorstelt.

Wel zullen wij bij een volgende wijziging van het Bouwbesluit 2012 na- gaan of een aanpassing van dit artikel 2.20 wenselijk is uit oogpunt van consistent taalgebruik ten opzichte van andere Bouwbesluit 2012 artike- len die uitgaan van de begrippen vloer, trap en hellingbaan.

MELDING 59

BB 2.108 / RB 2.1

In de toelichting van de RB wordt voor een berekeningsmethode van de doorstroomcapaciteit verwezen naar de NEN 6089. Hierin staan in para- graaf 5.5 en 5.6 echter lagere doorstroomcapaciteiten dan in het Bouwbe- sluit. In de NEN wordt nog wel de opvangcapaciteit genoemd, terwijl dit in het Bouwbesluit niet meer voorkomt.

REACTIE

De berekeningsmethode voor de opvang- en doorstroomcapaciteit en de hierbij te hanteren uitgangspunten volgen eenduidig uit de artikel 2.1 van de Regeling Bouwbesluit. Het gebruik van NEN 6089 is hierbij niet nood- zakelijk.

De verwijzing naar NEN 6089 in de toelichting van de Regeling Bouwbe- sluit is slechts informatief en luidt:

De in dit artikel genoemde waarden en uitgangspunten zijn grotendeels in lijn met NEN 6089 die kan worden gebruikt als bepalingsmethode, mits de waarden en uitgangspunten van dit artikel worden gehanteerd.

Hiermee is uitgedrukt dat een berekening volgens de NEN 6089 ook mag worden gebruikt zolang maar de waarden en uitgangspunten uit artikel 2.1 (vooral de opvang- en doorstroomcapaciteiten) worden aangehouden in plaats van de waarden en uitgangspunten die NEN 6089 geeft.

Er is overigens een gratis rekenhulp beschikbaar voor de berekening van

de opvang- en doorstroomcapaciteit op basis van artikel 2.1. Deze kunt u vinden op: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/formulieren/2012/04/12/rekenmodel-veilig-vluchten.html>

MELDING 60

Artikel 6.29 Droge blusleiding lid 2 met verwijzing naar regeling bouwbesluit 2012

In artikel 6.29 lid 2 wordt verwezen naar de regeling bouwbesluit 2012. Alleen in de regeling bouwbesluit wordt niets genoemd omtrent droge blusleidingen.

REACTIE

Artikel 6.29 lid 2 luidt "Bij ministeriële regeling **kan** een droge blusleiding in andere gevallen dan in het eerste lid bepaald worden voorgeschreven en kunnen voorschriften ter zake van droge blusleidingen worden gegeven"

Dit betekent dat in de Regeling Bouwbesluit 2012 eisen kunnen worden gesteld, maar dat dit niet moet.

De in het eerste lid opgenomen voorschriften zijn inhoudelijk overeenkomstig de voorschriften die het Bouwbesluit 2003 aan droge blusleidingen stelde. Vanuit de NVBR en andere belanghebbende partijen is het signaal ontvangen dat naast de in het eerste lid bedoelde verticale droge blusleidingen ook horizontale blusleidingen nodig kunnen zijn om een brand in een gebouw effectief te kunnen blussen. Omdat bij inwerkingtreding van het Bouwbesluit aan dit signaal nog geen invulling kon worden gegeven is in artikel 6.29, tweede lid, een zogenoemde 'delegatiebepaling' opgenomen die de mogelijkheid biedt om bij Ministeriële regeling nadere eisen te stellen gericht op de verplichting tot de aanwezigheid of de inrichting van droge blusleidingen. Dit zal niet op korte termijn zijn geregeld.

Voor de volledigheid merk ik op dat het feit dat geen nadere invulling is gegeven aan het tweede lid geen afbreuk doet aan de werking van het eerste lid.

MELDING 61

Artikel 4.11, lid 1. Artikel 2.103, lid 3 (tabel 2.101)

In artikel 4.11, lid 1 luidt:

Een toiletruimte als bedoeld in artikel 4.8.... Bij artikel 2.103, lid 3 zijn bij een aantal gebruiksfuncties (andere woonfunctie, andere bijeenkomstfunctie, gezondheidszorgfunctie met bedgebied en logiesfunctie) grenswaarden weergegeven terwijl het betreffende lid niet wordt aangestuurd bij deze functies. Bij een bouwwerk geen gebouw zijnde wordt het betreffende lid wel aangestuurd echter ontbreekt hier dan weer de grenswaarde.

REACTIE

Uw opmerkingen over de onjuiste verwijzing in het eerste lid van artikel 4.11, en de onjuiste aansturing en vermelding van grenswaarden in tabel 2.101 zijn terecht. De onjuistheden zullen met een komende wijziging van het Bouwbesluit 2012 worden weggenomen.

MELDING 62

Daglicht berekening bij een dakkapel, dakraam en erker, artikel 3.11 en NEN 2057

Indien bij een nieuwbouwplan een dakkapel wordt toegepast, dient er een daglicht berekening toegevoegd te worden. De daglichttoetreding wordt echter beduidend lager gezet (bijna 0) als de hoogte van het raam lager is dan de plafonhoogte. In de praktijk met een binnen hoogte 2.60 en een raamhoogte tot 2.00, is er rekenkundig een enorme vermindering van lichttoetreding t.o.v een raam van 2.60. In de praktijk is mijn in ziens dit niet dermate minder, dan dat de berekening theoretisch aangeeft. Gevolg: grote dakkapellen die aan de rekensystematiek van daglichtberekening voldoen op onderdeel hoogte, echter die dakkapellen passen niet in het straatbeeld. Vervolgens gaan kopers / verhuurders achteraf zelf (soms) vergunningsvrij een dakkapel maken, die bouwkundig niet het meest fraai wordt uitgevoerd.

Suggestie: Elke dakkapel / dakraam / erker een ruimer een daglicht toetreding toekennen, zodat rekenkundig de daglichtberekening beter aansluit bij de werkelijkheid. Meet het werkelijk daglicht bij een woning waar raamhoogte gelijk is aan plafonhoogte zijnde 2.60, vervolgens telkens 10 cm raam afdekken en de werkelijk daglichttoetredings vermindering meten. Hiermee het berekenings programma van daglicht toetreding ijken op basis van praktijk gegevens.

REACTIE

Het aanpassen van de bepalingsmethode om elke dakka- pel/dakraam/erker een ruimere daglichttoetreding te kennen, zal moet plaatsvinden binnen de kaders van NEN 2057. Dit is in beginsel een verantwoordelijkheid van NEN. Voorgesteld wordt dat u hiervoor rechtstreeks contact opneemt met NEN. In reguliere contacten met NEN zullen wij dit aspect ook aankaarten.

In relatie tot uw korte beschrijving van de melding wordt opgemerkt dat ook voor een vergunningsvrij bouwwerk gewoon aan de voorschriften moet zijn voldaan.

MELDING 63

Artikel 2.103

De toelichting geeft aan artikel 2.103 van toepassing is voor woonfuncties. Uit de tabel 2.101 blijkt echter dat artikel 2.103 niet wordt aangestuurd bij woonfuncties. Is de tabel verkeerd of de toelichting?

REACTIE

Inderdaad, met het Staatsblad 2012, 676 is de aansturing van artikel 2.103, eerste en derde lid, voor de woonfunctie vervallen. Om juridisch technische redenen is het helaas niet mogelijk om de toelichting op een artikellid, te wijzigen zonder dat er sprake is van een wijziging in de betreffende artikeltekst. Wel kunnen we, net als bij uw terechte opmerkingen op de toelichting op het zesde lid van artikel 2.82, bezien of het mogelijk is om in de toelichting op de website www.rijksoverheid.nl een zogenoemde redactionele noot op te nemen over de door u gesignaleerde onjuistheid.

MELDING 64

2.82, lid 6

De toelichting geeft aan dat lid 6 van toepassing is voor bouwwerken geen gebouw zijnde. Uit de tabel 2.81 blijkt echter dat lid 6 bij bouwwerken geen gebouw zijnde niet wordt aangestuurd. Is de tabel verkeerd of de toelichting?

REACTIE

Terecht merk u op dat de toelichting op het zesde lid van artikel 2.82 niet aansluit op de aansturing volgens tabel 2.81.

De toelichtingstekst spreekt van een 'bouwwerk geen gebouw zijnde' terwijl de aansturing in tabel 2.81 gericht is op de 'industriefunctie' en 'overige gebruiksfunctie'. Tot onze spijt is het niet mogelijk om een toelichting bij wijziging van het Bouwbesluit zelfstandig, dus zonder dat er sprake is van een wijziging van de tekst van het artikellid, aan te passen. Wel kunnen we bezien of het mogelijk is om in de toelichting op de website www.rijksoverheid.nl een zogenoemde redactionele noot op te nemen over de door u gesignaleerde onjuistheid.

MELDING 65

Art. 2.109/2.114

Het gaat om het optoppen van een bestaand woongebouw. Hiervoor zijn nu de bestaande bouw eisen van kracht. Dit kan leiden tot extreme situatie. Zie bijlage met vraag en antwoord

LS,

Bijgaand ontvangt u het antwoord op de door u aan de Helpdesk Bouwreggeving gestelde vraag.

Antwoord:

Bij verbouw geldt volgens artikel 2.109 van het Bouwbesluit 2012 het 'rechtens verkregen niveau'. Dat betekent dat het veiligheidsniveau van de bestaande appartementen niet verminderd mag worden (bijv. langere loopafstand). Dat gebeurt ook niet bij het 'optoppen' met een extra verdieping. Voor de nieuwe verdieping kunt u dan het niveau bestaande bouw aanhouden.

Met vriendelijke groet,
Helpdesk Bouwregelgeving

Uw vraag:

Men wil op een bestaand woongebouw een extra bouwlaag plaatsen. De hoogste vloer van het bestaande gedeelte ligt onder 12,5 meter. Door de nieuwe bouwlaag zou deze vloer boven de 12,5 meter liggen. Voor het ontvluchten was de zogenaamde portieksituatie van toepassing. Moet de extra bouwlaag beoordeeld worden op bestaande bouw niveau en kan de hoogte van 12,5 daarmee losgelaten worden of is het feitelijk niveau zo dat voldaan wordt aan de nieuwbouw eisen (max. 12,5 meter) en daarvoor de extra bouwlaag op de wijze niet mogelijk is?

LS,

Bijgaand ontvangt u het antwoord op de door u aan de Helpdesk Bouwregelgeving gestelde vraag.

Antwoord:

Het lijkt ongelooflijk dat dit kan, maar uw fictieve project voldoet op deze wijze (namelijk als voldaan is aan artikel 2.114 lid 1 van het Bouwbesluit 2012) aan de eisen voor bestaande bouw, dus het is het naar onze mening toegestaan.

Met vriendelijke groet,
Helpdesk Bouwregelgeving

Uw vraag:

Vervolg vraag op vraagnummer: 44728

Dank voor uw antwoord, echter zou ik graag voor mijn beeldvorming u het volgende fictieve project willen voorleggen.

Een woongebouw is in 2013 gebouwd en gereed. De omgevingsvergunning is van 2012 en is gebaseerd op bouwbesluit 2012 (nieuwbouw). Zoals gezegd gaat het om een woongebouw welke qua ontvluchten helemaal voldoet aan art. 2.104 lid 4b. (zogenaamde portiek oplossing). Nu dient de aanvrager eind 2013 een omgevingsvergunning in voor het optoppen van het nu bestaande woongebouw. De aanvrager wil het bestaande woongebouw optoppen met 15 extra bouwlagen. Zoals u als antwoord op mijn vorige vraag aangaf (nr. 44728), moet het optoppen voldoen aan de bestaande bouw eisen. Doordat het bestaande woongebouw niet veranderd, veranderd daar het niveau ook niet en voldoet dus aan het rechtens verkregen niveau.

De totale gebruiksoppervlakte aan woonfuncties aangewezen op een

vluchtroute die door een gemeenschappelijke verkeersruimte voert ligt door de extra 15 bouwlagen tussen de 500 en 1500m². Het trappenhuis voldoet daarnaast aan de eisen die gelden voor een extra beschermde vluchtroute. De optopping voldoet dus aan art. 2.114 lid 1. Omdat dit fictieve project nogal een extreme situatie is kan ik bijna niet geloven dat ik dit toe zal moeten staan. Voldoet dit fictieve project aan de regels of niet?

REACTIE

In uw melding geeft u een voorbeeld van de verbouw van een fictief portiekflat. Het gaat hierbij om een portiekflat van vijf verdiepingen die wordt opgetopt met maar liefst 15 nieuwe verdiepingen.

Zoals de Helpdesk Bouwregelgeving ook al heeft geconcludeerd, voldoet dit fictieve voorbeeld aan artikel 2.114 van het Bouwbesluit 2012 omdat het totale gebruiksoppervlakte kleiner of gelijk 1500 m² is. Dit betekent dat volstaan kan worden met een enkele extra beschermde vluchtroute.

Er zijn echter meer Bouwbesluit artikelen van toepassing op deze fictieve verbouw. Bijvoorbeeld de eisen voor constructieve veiligheid. Zeer aannemelijk is dat dit voorbeeld niet voldoet aan de eisen voor constructieve veiligheid. In het algemeen kunnen bestaande bouwconstructies (wanden en fundering) namelijk niet met meer dan 1 of 2 bouwlagen worden opgetopt. Hoger optoppen zal er toe leiden dat de bestaande bouwconstructies niet meer voldoen aan de eisen voor bestaande bouw. De bestaande bouwconstructie zou men dan kunnen verzwaren, maar dit lijkt praktisch en economisch niet aannemelijk voor portiekflats.

Los van de Bouwvoorschriften is ook het uit consumentenoogpunt niet aannemelijk dat dit fictieve voorbeeld daadwerkelijk zal worden gerealiseerd. Wie wil er wonen in een woongebouw met een hoogte van 60 meter zonder lift?

Mede op basis van dit fictieve voorbeeld verzoekt u om de eisen voor verbouw zodanig aan te passen dat men bij optopping moet voldoen aan het niveau van het onderliggende gebouw.

Wij zullen dit niet doen. Het versoepelen van de eisen voor verbouw is namelijk een politieke beslissing geweest om de verbouw en hergebruik van bestaande gebouwen beter mogelijk te maken. Indien in de praktijk daadwerkelijk extreme vormen van verbouw plaatsvinden, zoals uw fictieve voorbeeld, is het de vraag of er nog wel sprake is van verbouw en zo ja of dan de voorschriften bestaande bouw afdoende zijn. Een mogelijkheid is dat een gemeente een vergunning weigert voor een "verbouwing" waarbij het oorspronkelijke gebouw meer dan wordt verdubbeld. Men kan zich namelijk afvragen of dit nog wel binnen de reikwijdte van de ver-

bouwvoorschriften van het Bouwbesluit 2012 valt. Indien de aanvrager het niet eens is met de weigering van de vergunning, kan zij daartegen in bezwaar en beroep gaan. Op deze wijze zou er jurisprudentie ontstaan met betrekking tot de reikwijdte van het begrip verbouw. Een andere mogelijkheid is dat een gemeente op basis van artikel 13 Ww een hoger niveau eist waaraan het gebouw moet voldoen, tussen bestaande bouw en nieuwbouw in.

MELDING 66

6.28, lid 4, onder b.

Brandslanghaspels staan aangesloten op een drinkwaterinstallatie die moet voldoen aan NEN 1006. Om invulling te geven aan de algemene voorschriften in NEN 1006 zijn er de Waterwerkbladen van de Samenwerkende Drinkwaterbedrijven.

In het Bouwbesluit wordt op deze plaats gesproken over een "statische druk". De betekenis van deze druk op die plaats stemt niet overeen met de hiervoor in NEN 1006 en de Waterwerkbladen gehanteerde "gebruiksdruk". De Waterwerkbladen gaan er vanuit dat bij een statische druk geen afname plaatsvindt. Statische druk is dan ook geen maat voor een capaciteit (q-h ofwel, volumestroom bij een bepaalde gebruiksdruk). Ook de Europese norm NEN-EN 671-1 voor brandslanghaspels spreekt over een gebruiksdruk (flow rate).

De volumestroom van 1,3 m³/h volgens het Bouwbesluit is het gemiddelde van de twee volumestromen volgens NEN-EN 671-1. In de Nederlandse praktijk wordt normaliter een straalpijp met 6 mm mondstuk toegepast op een ¾" slang. De volumestroom volgens NEN-EN 671-1 bedraagt dan ten minste 1,02 m³/h bij een gebruiksdruk van 100 kPa.

In Waterwerkblad WB 2.1A staat dat brandslanghaspels moeten voldoen aan de eisen in BRL-K643.

Daarbij staat als opmerking:

"In het kader van BRL-K643 wordt de volumestroom van een brandslanghaspel gemeten volgens NEN-EN 671-1. De volumestroom die daarbij wordt vereist wijkt af van de eisen in de bouwregelgeving".

Een door Kiwa (of andere Europese instelling) gecertificeerde brandslanghaspel biedt dus niet de garantie dat aan de bouwregelgeving wordt voldaan.

Voor de installatiepraktijk is dit een ongewenste situatie.

REACTIE

Terecht merkt u op dat er een discrepantie is tussen de in artikel 6.28, vierde lid, onder b, van het Bouwbesluit 2012 bedoelde statische druk en de door u gememoreerde gebruiksdruk, zoals vermeld in NEN 1006, de

waterwerkbladen en NEN-EN 671-1 (flow rate). Wij zullen uw opmerking aan onder meer NEN voorleggen om te bezien of aanpassing wenselijk is. Voor de volledigheid merken wij echter op dat het voorschrift inhoudelijk ongewijzigd is sinds de totstandkoming van het Bouwbesluit in 1992. In de toelichting op artikel 18, zesde lid, van het Bouwbesluit 1992 wordt opgemerkt dat bij de gegeven randvoorwaarden een 'feitelijke worplengte' van 6 m wordt gerealiseerd. Signalen van onvolkomenheid in de betreffende bepaling zijn voorafgaande of tijdens het totstandkomingproces door het ministerie niet ontvangen. Ook niet vanuit de betreffende normcommissies van NEN die nadrukkelijk bij het totstandkomingproces zijn betrokken.

MELDING 67

Art 1.1 begrip gebruiksgebied + verblijfsgebied

En art 3.34 lid 1 en 2

Waarom is er voor gekozen om bij een gebruiksgebied de zinsnede 'aangrenzende ruimten' eruit te laten.

Nu kunnen ruimten die op dezelfde bouwlaag liggen en niet gescheiden worden door een dragende scheidingsconstructie onderdeel uitmaken van hetzelfde gebruiksgebied (verblijfsgebied).

Als de ruimten niet aangrenzend zijn, is er immers geen sprake van vrije indeelbaarheid. Er kunnen namelijk andere ruimten tussen zitten die geen onderdeel uitmaken van het gebruiksgebied (verblijfsgebied).

Voor daglicht, ventilatie, etc heeft het in dat geval geen zin om een eis voor VG te hebben met als ondergrens een eis voor VR als de VR enkel op dezelfde bouwlaag ligt, maar geen fysiek contact maakt met de rest van het VR (geen vrije indeelbaarheid binnen het VG).

Overigens is er bij art. 3.34 lid 1 en 2 bewust gekozen om 50% van de toevoer verse lucht van **VG** van buiten te halen? Zodat het **VR**, dat niet grenst aan het VG, geen verse lucht van buiten hoeft te krijgen? Dit is een verlaging van de eis tov Bb2003?

REACTIE

De zinsnede 'aangrenzende ruimten' is vervangen door: ruimten gelegen in brandcompartiment die niet door een dragende scheidingsconstructie van elkaar zijn gescheiden en die geen toiletruimte, badruimte, technische ruimte of verkeersruimte zijn. In het begrip 'aangrenzende ruimte' was namelijk onvoldoende het uitgangspunt van vrije indeelbaarheid verwoord. Daarom is nu in de definitie tot uitdrukking gebracht dat de vrije indeelbaarheid niet verstoord mag worden door dragende constructieonderdelen, toiletruimten, badruimten, verkeersruimten en technische ruimten.

Dat neemt niet weg dat het begrip aangrenzende ruimte zich niet volledig laat vangen door de hiervoor genoemde zinsnede die daarvoor in de plaats is gekomen. De nieuwe formulering sluit bijvoorbeeld niet uit dat

twee vloeren van een verblijfsgebied van elkaar gescheiden zijn door bijvoorbeeld een vide, een toilet-, bad-, verkeers- of technische ruimte. In het geval de ruimten zijn gescheiden door een vide is er wel sprake van een fysiek contact ten aanzien van geluid, licht en lucht, maar staan de ruimten niet met elkaar in verbinding voor personen.

Bezien zal worden of de zinsnede aangrenzende ruimten bij een komende wijziging zal worden toegevoegd.

Uw opmerking dat er bij artikel 3.34, eerste en tweede lid, sprake zou zijn van een verlaging van eisen ten opzichte van het Bouwbesluit 2003 begrijpen wij niet. Voor de volledigheid wijzen wij u op het eerste lid van artikel 3.53 van het Bouwbesluit 2003 dat er van uitgaat dat ten minste 50 procent van een toevoercapaciteit bepaald volgens artikel 3.48 rechtstreeks van buiten plaatsvindt. Mogelijk doelt u op het feit dat de bepaling in het Bouwbesluit 2003 toezag op zowel een verblijfsgebied als een verblijfsruimte, terwijl artikel 3.34 van het Bouwbesluit 2012 uitsluitend toeziet op een verblijfsgebied. Deze wijziging die het uitgangspunt van vrije indeelbaarheid ten goede komt resulteert inderdaad een verlaging t.o.v. het Bouwbesluit 2003.

MELDING 68

1.14 (tijdelijke bouw)

Artikel 1.14 voorziet in een beginselmogelijkheid om voor een tijdelijk bouwwerk af te mogen wijken van niveau nieuwbouw. Het begrip tijdelijke bouw is niet in tijdsduur (gebruik van het tijdelijk bouwwerk) vastgelegd in het Bouwbesluit. Hiervoor zijn bepalingen opgenomen in de Wabo en Bor. Echter deze bepalingen voor een tijdelijk bouwwerk zijn alleen gericht op **vergunningsplichtige** bouwactiviteiten en/of RO-activiteiten. Voor vergunningsplichtige bouwactiviteiten is in het Bor geregeld dat een tijdelijk bouwwerk voor maximaal 5 jaar kan worden vergund, met de mogelijkheid om deze termijn te verlengen met het afgeven van één of meerdere nieuwe vergunningen. Dit wel ter beoordeling van het bevoegd gezag.

Voor een **vergunningsvrij** bijbehorend bouwwerk (kantoor- of bijeenkomstfunctie op een bedrijfsterrein) conform artikel 2, lid 3 of artikel 3, lid 1 (en dat past binnen het bestemmingsplan) van bijlage II van het Bor, gelden bovengenoemde tijdsbepalingen dus niet. Een bijbehorend bouwwerk kan ook tijdelijke bouw zijn en dus kan een tijdelijk bouwwerk ook vergunningsvrij zijn voor de bouw- en RO-activiteiten.

Vraag: Met welke wettelijke bepaling kan het bevoegd gezag voor een vergunningsvrij tijdelijk bouwwerk bepalen wanneer tijdelijke bouw uit het Bouwbesluit overgaat in nieuwbouw en dus daarop aanschrijven? Waar is de tijdsduur van vergunningsvrije tijdelijke bouw wettelijk geregeld?

REACTIE

In antwoord op uw vraag over tijdelijk bouw in het Bouwbesluit 2012 het volgende. Op dit moment is inderdaad geen tijdslimiet opgenomen in het Bouwbesluit zelf voor tijdelijke bouwwerken. Er is reeds een wijziging in voorbereiding om het Bor en het Bouwbesluit aan te passen. Dit loopt mee in een traject van wijzigingen van onderliggende regelgeving die onder het permanent maken van de Crisis- en herstelwet en enkele verbeteringen van het omgevingsrecht hangt. Deze wijzigingen zullen dan ook pas in werking kunnen treden op het moment dat die wetswijziging in werking treedt. Het is echter logisch om analoog aan de regels voor vergunningplichtige tijdelijke bouwwerken dezelfde periodes aan te houden voor vergunningvrije tijdelijke bouwwerken.

Het zou ook vreemd zijn als de technische eisen voor een vergunningvrij of vergunningplichtig bouwwerk dat dezelfde tijd aanwezig blijft anders zou zijn.

Over het algemeen zal een vergunningvrij bouwwerk bij plaatsing moeten voldoen aan de nieuwbouweisen. Indien dit niet zo is, kan de gemeente daar op aanschrijven en zal de eigenaar moeten aangeven dat het een tijdelijk bouwwerk is en u moeten overtuigen dat dit echt zo is. Dit lijkt ons een logische uitleg, echter is het in geval van een beroepsprocedure aan de rechter om hierover een uitspraak te doen.

MELDING 69

3.13 geluidsabsorptie

De nagalmeis voor besloten gemeenschappelijke verkeersruimten (woongebouwen) in BB2012 is aangescherpt ten opzichte van BB2003.

In BB2003 gold de nagalmeis alleen voor "een verkeersruimte (grenzend aan een woning) voor het ontsluiten van woonfuncties gelegen in een woongebouw".

In BB2012 is het laatste deel van voorgaande zin niet meer opgenomen het betreffende artikel.

De aanpassing heeft tot gevolg dat trappen (en andere verkeersruimten) die alleen bedoeld zijn voor het ontvluchten van het woongebouw (zoals een noodtrap) nu ook voorzien moeten worden van geluidabsorptie, waar dat volgens BB2003 niet vereist was. Dit is een aanscherping van de eis, waarover nergens melding is gemaakt.

Zowel inhoudelijk (akoestische noodzaak ontbreekt) als financieel (kostenverhoging extra absorptie) zien wij nadelen en geen voordelen van deze aanpassing.

REACTIE

Uw opmerking is terecht. Artikel 3.13 moet alleen betrekking hebben op een verkeersruimte die bedoeld is voor het ontsluiten van een woonfunc-

tie. Dus niet op noodtrappen. Wij zullen dit artikel 3.13 hierop aanpassen bij de volgende wijziging van het Bouwbesluit die is voorzien in januari 2013.

MELDING 70

2.83 lid 5 BB 2012

Er zit een m.i. onbedoeld effect in art. 2.83 lid 5 Bouwbesluit 2012.

De omvang van een BC met een woonfunctie mag volgens dit lid uitsluitend één woonfunctie en nevenfuncties bevatten. Gemeenschappelijke verblijfsgebieden mogen/moeten een apart BC vormen (lid 6). Besloten ruimten moeten ofwel in een BC liggen, ofwel in een EBV (art. 2.82 lid 1 en 5).

Als je secuur leest wat er staat mogen *andere ruimten dan niet-gemeenschappelijke ruimten en gemeenschappelijke verblijfsgebieden met een woonfunctie* niet in een brandcompartiment liggen. Dat maakt de indeling in brandcompartimenten van een woongebouw problematisch. Bijvoorbeeld: gemeenschappelijke verkeersruimten (zie sheet 73 module 3 Train de trainer, over uitleg art. 2.106 lid 3), de entreehal op de begane grond, of iets als een werkkast die aan een gemeenschappelijke verkeersruimte grenst. Deze ruimten hebben een woonfunctie wanneer deze in een woongebouw liggen. Maar artikel 2.83 lid 5 lijkt uit te sluiten dat ruimten die buiten een woning liggen als brandcompartiment worden uitgevoerd (behoudens gemeenschappelijk verblijfsgebied ogv lid 5)

REACTIE

Bij de redenering in uw melding gaat u voorbij aan **artikel 2.82 Ligging**. Artikel 2.82 lid 1 bepaalt dat iedere besloten ruimte in een brandcompartiment moet liggen. De enige uitzondering betreft een extra beschermde vluchtroute. **Artikel 2.83 Omvang** bepaalt slechts de omvang van de afzonderlijke brandcompartimenten. De omvang van een afzonderlijk brandcompartiment in een woongebouw is beperkt door de leden 1, 3, 5, 6 en 7.

Het door u genoemde lid 5 legt de beperking op dat in een afzonderlijk brandcompartiment ten hoogste een woonfunctie en nevenfuncties daarvan liggen. Het door u genoemde lid 6 legt de beperking op dat in een afzonderlijk brandcompartiment alleen een gemeenschappelijk verblijfsgebied mag liggen. Deze leden maken het echter niet onmogelijk dat in een ander afzonderlijk brandcompartiment andere besloten ruimten liggen.

MELDING 71

Bijlage 1 brandmeldinstallaties

Onder gebruiksfunctie Logiesfunctie – andere logiesfunctie is in de eerste

kolom geen grenswaarde (BB2003 250 m²) ingevuld, terwijl dit m.i. wel relevant is. Zie rood omcirkeld in bijlage.

Bijlage I brandmeldinstallaties

	Gebruiksoppervlakte		
	Groter dan [m ²]	Hoger dan [m]	Omvang van de bewaking, volgens NEN 2335
1 Woonfunctie			
a Woonfunctie voor zorg			
1 Zorgclusterwoning voor zorg op afroep, in een woongebouw	-	-	Gedeeltelijk
2 Zorgclusterwoning voor 24-uurs zorg niet in een woongebouw	-	-	Volledig
3 Zorgclusterwoning voor 24-uurs zorg in een woongebouw	-	-	Gedeeltelijk
4 Groepszorgwoning voor zorg op afspraak	-	-	Volledig
5 Groepszorgwoning voor zorg op afroep	-	-	Volledig
6 Groepszorgwoning voor 24-uurs zorg	-	-	Volledig
7 Andere woonfunctie voor zorg	-	-	-
b Andere woonfunctie	-	-	-
2 Bijeenkomstfunctie			
a voor het aanschouwen van sport	200	-	Volledig
b kinderopvang voor kinderen jonger dan 4 jaar	-	1,5	Volledig
c Andere bijeenkomstfunctie	-	5	Gedeeltelijk
	-	50	Volledig
	500	-	Net-automatisch
	1000	-	Gedeeltelijk
	5000	-	Volledig
3 Celfunctie	-	-	Volledig
4 Gezondheidszorgfunctie			
a gezondheidszorgfunctie met bedgebied	-	-	Volledig
b andere gezondheidszorgfunctie	-	20	Net-automatisch
	-	50	Gedeeltelijk
	-	4,1	Net-automatisch
	250	1,5	Net-automatisch
	500	-	Net-automatisch
5 Industriefunctie			
a lichte industriefunctie	-	-	-
b andere industriefunctie	-	20	Net-automatisch
	750	4,1	Net-automatisch
	1500	1,5	Net-automatisch
	2500	-	Net-automatisch
6 Kantoorfunctie			
	-	20	Net-automatisch
	-	50	Gedeeltelijk
	500	4,1	Net-automatisch
	750	1,5	Net-automatisch
	1500	-	Net-automatisch
7 Logiesfunctie			
a logiesfunctie niet gelegen in een logiesgebouw	-	-	-
b logiesfunctie gelegen in een logiesgebouw met 24 uren bewaking	250	-	Volledig
c andere logiesfunctie	-	1,5	Volledig
8 Ondervlaksfunctie			
	-	4,1	Net-automatisch
	-	50	Gedeeltelijk
	250	1,5	Net-automatisch
	500	-	Net-automatisch
9 Sportfunctie			
	-	4,1	Net-automatisch
	-	50	Gedeeltelijk
	500	1,5	Net-automatisch
	1000	-	Net-automatisch
10 Winkelfunctie			
	-	4,1	Net-automatisch
	-	50	Volledig
	500	1,5	Net-automatisch
	1000	-	Net-automatisch
	5000	13	Gedeeltelijk
	10000	-	Gedeeltelijk
	10000	13	Volledig
11 Overige gebruiksfunctie			
a Besloten overige gebruiksfunctie voor het stallen van motorvoertuigen	-	1,5	Net-automatisch
	1000	-	Volledig
	2500	-	Volledig
b Besloten overige gebruiksfunctie voor het personenvervoer	-	1,5	Net-automatisch
	-	13	Gedeeltelijk
	1000	-	Net-automatisch
	2500	-	Gedeeltelijk
c Andere overige gebruiksfunctie	-	-	-
12 Bouwwerk geen gebouw zijnde	-	-	-

REACTIE

Dank voor uw opmerkzaamheid. De door u aangegeven omissie is ons inmiddels bekend en zal bij eerste gelegenheid worden hersteld. De tabel wordt zodanig aangepast dat bij alle logies vanaf 250 m² een BMI verplicht is en dat bij een logies zonder 24-uurs bewaking een BMI met als

extra een doormelding nodig is indien er sprake is van een vloer vanaf 1,5 meter hoogte. Dit laatste dus ook bij logies die kleiner zijn dan 250 m².

MELDING 72

Art. 3.33 lid 2, art 3.43, art 3.75 lid 3 onder b

Voor een woonwagengold in het Bouwbesluit 2003 een uitzondering wat betreft de eis om ventilatieopening, spuivoorzieningen en daglichtopeningen 2 meter van de perceelsgrens, loodrecht gemeten, gesitueerd te hebben. Dit was omdat de woonwagengold de standplaats (= het kadastrale perceel) vrijwel geheel inneemt.

In Bouwbesluit 2012 is deze uitzonderingspositie vervallen. Hierdoor kan een woonwagengold op een standplaats met gangbare afmetingen niet meer aan de eisen voor luchtverversing, spuivoorziening en daglicht voldoen

REACTIE

Alvorens een reactie te geven op uw concrete opmerkingen eerst een korte uiteenzetting over de totstandkoming van de wijzigingen van het Bouwbesluit 2012.

Uitgangspunten bij de totstandkoming van het Bouwbesluit 2012 waren onder meer de beperking van het aantal subgebruiksfuncties en het waar mogelijk wegnemen van verschillen in het eisenniveau tussen (sub) gebruiksfuncties. Zodoende is onderzocht of en in hoeverre verschillen in voorschriften tussen woonwagens en reguliere woningen zouden kunnen weggenomen. Een startpunt daarbij is onder meer dat de bewoner van een woonwagengold recht heeft op een zelfde bescherming op de gebieden veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en milieu als andere bewoners. Dit heeft onder meer geleid tot het wegnemen van een aantal uitzonderingen op de voorschriften die, hoe pragmatisch de uitzonderingen ook waren, afbreuk deden aan dit uitgangspunt van gelijke behandeling. Soms is daarvoor ingegrepen in de aan woonwagens verbonden voorschriften en soms in de aan andere woonvormen verbonden voorschriften bij voorkeur werd daarbij uitgegaan van het laagste niveau van eisen. Een aantal verschillen is echter gehandhaafd omdat deze niet konden worden weggenomen zonder de uitgangspunten van het Bouwbesluit voor (ook de andere) woonfuncties in gevaar te brengen of zonder afbreuk te doen aan het karakter van de woonwagengold dat daarmee de woonwagengoldcultuur in gevaar zou brengen.

Uw opmerking luidt dat met de gewijzigde eisen voor luchtverversing, spuivoorziening en daglicht een woonwagengold niet meer geplaatst kan worden op een standplaats met gangbare afmetingen.

Terecht merkt u op dat bij woonwagens nu overeenkomstig overige woonfuncties een afstand tot de perceelsgrens moet worden aangehouden. Met deze wijziging is invulling gegeven aan de hiervoor genoemde uitgangs-

punten en is besluit ook voor woonwagens in overeenstemming gebracht met het Burgerlijk wetboek. In boek 5 van het Burgerlijk Wetboek, worden in de artikelen 50 en 51 beperkingen gesteld aan de aanwezigheid van raamopeningen (en balkons e.d.) binnen 2 m van de perceelsgrens. Is er toch een raam aanwezig binnen de 2 meter van de perceelsgrens dan mag het glas in het raam niet doorzichtig zijn en mag het raam ook niet te openen zijn.

Het Bouwbesluit 2012 stelt, in afwijking van uw veronderstelling, niet dat elke standplaats een afzonderlijk perceel is en ook niet dat een kadastraal perceel een perceel als bedoeld in het Bouwbesluit is. Bezien vanuit het Bouwbesluit is er geen bezwaar een aantal standplaatsen of zelf een geheel woonwagencentrum als één perceel te benoemen.

Nieuw is nu dat op grond van het Bouwbesluit kan worden opgetreden tegen een zo ongunstige plaatsing van een woonwagen dat de voor de gezondheid wenselijke daglichttoetreding en ventilatievoorziening niet is gewaarborgd. Zodoende kan nu ook worden opgetreden tegen voor de gezondheid nadelige situaties in gevallen waarin niet is voorzien in een, bezien vanuit het oogpunt gezondheid, adequaat bestemmingsplan en ook niet in een adequate daar op gerichte standplaatsverordening of huur-overeenkomst.

MELDING 73

afdeling 3.1 Geluid

Verbouw geeft aan dat rechtens verkregen niveau geldt. Dit zodat gebruikswijzigingen van panden makkelijker wordt. Nu geeft milieudienst aan dat vanuit wet geluidshinder er wel een rapport nodig is voor geluid. Dit omdat je afwijk van het bestemmingsplan. Dit kan niet de bedoeling zijn. Wetgeving is dus niet op elkaar aangepast.

REACTIE

In het geval men een bouwwerk wil gaan wijzigen van functie en het bestemmingsplan staat dit niet toe, dan zal bij het verlenen van de omgevingsvergunning voor strijdig planologisch gebruik (2.1 eerste lid onder c Wabo) ongeacht of verbouwd wordt, worden gekeken of geen sprake is van strijd met goede ruimtelijke ordening. Er moet dan een goede ruimtelijke onderbouwing zijn (art. 2.12 lid 1 sub a onder 3° Wabo) die ook betrekking heeft op het aspect geluidhinder. Afhankelijk van de situatie gelden in de Wet geluidhinder namelijk eisen met betrekking tot de beoordeling van een afwijking van het bestemmingsplan waarbij de procedure van artikel 2.12 lid 1 sub a onder a onder 3° Wabo wordt gevolgd. Uitkomst hiervan kan dan zijn dat de omgevingsvergunning voor strijdig planologisch gebruik niet verleend kan worden door de gemeente omdat de geluidsbelasting op de gevel te hoog is en niet met een hogere waardenbesluit kan worden opgelost.

Dit staat bij verbouw of functiewijziging evenwel los van de eisen uit het Bouwbesluit. Om te bezien of het bouwwerk voldoet aan de eisen uit het Bouwbesluit behoeft geen geluidsrapport te worden ingediend, omdat voor het onderwerp 'eisen voor bescherming van geluid van buiten' bij verbouw uitgegaan mag worden van het reeds verkregen niveau (artikel 3.5 Bouwbesluit 2012). Bij functiewijziging zonder verbouw gelden geen eisen (want de verbouweisen gelden enkel voor die delen die worden gewijzigd en bestaande bouw stelt hiervoor in dit geval geen eis). De situatie kan zich hiermee voordoen dat verbouw of functiewijziging op grond van strijdig planologisch gebruik niet wordt toegestaan door een gemeente, terwijl op grond van het Bouwbesluit 2012 er geen beperking is voor deze verbouw of functiewijziging. Het beoogde doel van de Bouwbesluitwijziging om verbouw en functiewijziging eenvoudiger te maken, wordt in zo'n situatie dan dus niet bereikt. Met het ministerie van IenM wordt overlegd hoe de regelgeving beter op elkaar kan worden afgestemd, zodat verbouw en functiewijziging in de praktijk daadwerkelijk eenvoudiger wordt ook als sprake is van strijdig planologisch gebruik.

MELDING 74

toelichting artikel 2.103 BB 2012

In de toelichting wordt aangegeven dat het eerste lid voor een aantal van 6 (sub)gebruiksfuncties wordt aangestuurd, terwijl in tabel 2.101 dit eerste lid alleen wordt aangestuurd voor wegtunnels met een tunnellengete van meer dan 250 m.

Wijziging van tekst toelichting in:

"(...eerste deel geen wijziging...).

Het *eerste* lid geldt uitsluitend voor een wegtunnel met een tunnellengete van meer dan 250 m. Dit voorschrift is van toepassing ongeacht het aantal gebruikers dat van de vluchtroute gebruik maakt. Indien het aansluitende terrein bij de uitgang van het subbrandcompartiment niet is bereikt, dan moet bij gebruik van een enkele vluchtroute via een beschermde vluchtroute naar de uitgang van het brandcompartiment worden gevluht. (2 zinnen geschrapt) Met de volzin aan het eind van het eerste lid [Stb. 2011, 676] wordt duidelijk gemaakt dat een vluchtroute voor zover deze door een andere wegtunnelbuis voert dan de tunnelbuis waarin de vluchtroute begint niet een beschermde vluchtroute behoeft te zijn. Er behoeft dus geen brand- of rookwerende scheiding te zijn tussen een wegtunnelbuis en een vluchtroute die door die wegtunnelbuis voert. Verder wordt opgemerkt dat het eerste lid van artikel 2.103 niet is aangestuurd voor die gebruiksfuncties waarvoor het eerste lid van artikel 2.104 geldt [Stb. 2011, 676].

(...in het vervolg van de tekst geen wijziging...)"

REACTIE

Dank voor uw melding inzake artikel 2.103 van het Bouwbesluit 2012. Uw constatering, dat de tekst van de toelichting op artikel 2.103 niet volledig spoort met de juridische tekst van het Bouwbesluit 2012, is in zoverre juist dat dit inderdaad het geval is voor zover het betreft de tekst van de doorlopende toelichting zoals die op www.rijksoverheid.nl is geplaatst. De toelichtingstekst waaraan u refereert is afkomstig uit Staatsblad 2011, 416. Deze toelichtingstekst ziet toe op een aansturing van het eerste lid van artikel 2.103 die bij Staatsblad 2011, 676, is gewijzigd. Bij een wijziging van een artikeltekst wordt zo nodig de betreffende wijziging toegelicht. De oorspronkelijke toelichting wordt bij een wijziging niet ingetrokken.

De opstellers van de doorlopende tekst van de toelichting op het Bouwbesluit 2012 (samengesteld uit de twee voornoemde Staatsbladen), hebben toelichtingsteksten integraal overgenomen, omdat elke ingreep in de tekst het zicht ontnemt op de officieel gepubliceerde tekst. De door u gesignaleerde inconsistentie is daarvan een gevolg. Bezien wordt hoe in de op de website www.rijksoverheid.nl/bouwregelgeving geplaatste doorlopende toelichtingstekst en de aansluiting daarvan op de doorlopende artikeltekst kan worden verbeterd.

MELDING 75

Tabel 2.101

Volgens tabel 2.101 is er voor woonfunctie – andere woonfunctie (1-b) geen leden aangestuurd van artikel 2.103. Wel verrassend dat er verderop in de tabel wel een grenswaarde voor lid 3 aangegeven (30 m). Dit is ook het geval bij celfunctie, gezondheidszorgfunctie met bedgebied en logiesfunctie

Suggestie: Leden voor art 2.103 voor bovenstaande gebruiksfuncties aansturen in tabel 2.101

REACTIE

Tabel 2.101 geeft ten onrechte grenswaarden voor artikel 2.103 lid 3 voor de gebruiksfuncties woonfunctie, celfunctie, gezondheidszorgfunctie met bedgebied en logiesfunctie. Voor deze functies is artikel 2.103 namelijk niet van toepassing, zoals (wel goed) is vermeld in tabel 2.101. Tabel 2.101 zal door ons worden aangepast.

MELDING 76

1.1 lid 1. **verblijfsruimte** & Art. 1.2 lid 1. Art. 1.18 **gebruiksmeldingplicht**

Voor het toepassen van de regels is van belang wat de grondslagen zijn. In BB 2012 is dit het aantal personen. De vraag is wat bedoeld wordt en

hoe die te bepalen / te berekenen.

Art. 1.2 lid 1. heeft het over 'aanwezige' personen. Lid 2. impliceert (vanwege een minimum voor verblijfsgebieden) dat lid 1 betrekking heeft op het maximum aantal personen per verblijfsgebied. Dat zijn geen aanwezige personen maar het aantal dat er 'verblijft'. Ik veronderstel, maar expliciet staat dit niet vermeld, dat het maximum aantal in een bouwwerk aanwezige personen het aantal is dat volgt uit de optelsom van de verblijfsruimten en verblijfsgebieden. In tegenstelling tot het oude bouwbesluit worden de eisen nog explicieter per ruimte. Bijvoorbeeld een huisartsenpraktijk. Op het niveau van een verblijfsruimte moet het aantal personen worden aangegeven dat daar verblijft. Stel dat de wachtruimte als verblijfsruimte op 40 personen is berekend. Die gaan vervolgens naar de huisarts die telkens ca. 2 personen op spreekuur heeft in zijn ruimte. Ze zijn in de wachtruimte kort aanwezig (< 10 minuten) en evenmin in de spreekkamer (< 10 minuten). Het volgens BB 2012 'verblijven' is niet in tijd gedefinieerd. In artikel 1.2 is niet het aantal 'te verblijven' personen het criterium maar het aantal 'aanwezige personen'. Andere optie is dat u bedoeld dat het aantal te 'verblijven' personen hoger mag liggen dan het aantal 'aanwezige' personen. In dat geval behoeft dat een duidelijk onderscheid in de wettekst en toelichting.

Op basis van de toelichting van artikel 1.2 concludeer ik dat u met 'verblijven' hetzelfde bedoelt als 'aanwezig zijn'. Er staat: Een onwenselijke situatie kan bijvoorbeeld ontstaan indien zich in een ruimte meer personen bevinden dan het aantal waarop de vluchtmogelijkheden of de ventilatievoorzieningen zijn afgestemd. Hier wordt het begrip 'bevinden' gebruikt wat hetzelfde betekent als 'aanwezig zijn'. Kortom: verblijven in een verblijfsgebied = aanwezig zijn. Omgekeerd geredeneerd heeft tot implicatie (complicatie) dat wanneer ergens 'aanwezig' is en het geen andere ruimte betreft het automatisch een verblijfsgebied of -ruimte is (bijvoorbeeld aanwezig zijn op een bergzolder maakt dit tot een verblijfsruimte). Hiermee haalt u in de toelichting onderscheid tussen 'verblijven' en 'aanwezig zijn' weg. Ook het onderscheid tussen 'functiegebied' en 'verblijfsgebied' is weg. En dan heb ik het nog niet over hoe ik moet kijken naar bestaande ruimten als ik niet weet of dat al of niet een verblijfsruimte en daaraan te stellen eisen betreft.

Verder is onduidelijk of het 'maximum aantal' personen betrekking heeft op het bouwwerk, het totaal aan verblijfsgebieden en/of verblijfsruimten. Terug naar het voorbeeld: we hebben 40 patiënten in de wachtruimte. Ik ga er vanuit dat die daar verblijven. Indien niet, dan zou ik niet hoeven ventileren wat niet de bedoeling kan zijn. In de artsenkamer waar 1 persoon werkt (de huisarts) reken ik gemiddeld 2 bezoekers. De patiënten worden dus meermalen gerekend omdat ze circuleren in het gebouw. Het aantal te 'verblijven' personen ligt daarmee hoger dan het aantal gelijktijdig 'aanwezige' personen.

Dat met verblijven expliciet niet 'aanwezig zijn' wordt bedoeld wordt duidelijk door functiegebieden: die zijn niet bedoeld voor het verblijven van

personen maar er kunnen wél mensen aanwezig zijn!

Mij lijkt dat aanwezig zijn (aantal personen tellen) iets anders is dan 'verblijven' (hoewel ongedefinieerd) in de zin van het bouwbesluit. Volgens www.vandale.nl is de definitie van 'verblijven' echter: **1verblijf houden, zich bevinden**. Ik vertaal dit met 'aanwezig zijn' maar dat is de helpdesk niet met mij eens terwijl eveneens geen definitie wordt gegeven wat men dan zelf onder 'verblijven' verstaat.

Bij bestaande bouw is onduidelijk wat bedoeld wordt. Eisen in BB 2012 zijn gekoppeld aan verblijfsruimten. Voorover die nooit zijn benoemd moet dat eerst gebeuren alvorens na te kunnen gaan welke eis geldt. Voor brandveilig gebruik is onduidelijk of het aantal van 'meer dan 50 personen' aanwezig zullen (art. 1.18) is gebaseerd op het aantal daarin te 'verblijven' personen (uit aanvraag of eerdere aanvraag vergunning) of dat dit aantal ook lager mag zijn omdat het niet om het aantal 'te verblijven' personen gaat dat hoger ligt.

Suggestie

VOORAL:

definitie geven van 'verblijven'

onderscheid maken tussen 'aanwezig zijn' (functiegebied, functieruimte) en 'verblijven' (verblijfsruimte, verblijfsgebied)

duidelijk maken wat de consequentie is als er meer personen in een gebouw aanwezig zijn (of er verblijven) in relatie tot wat is aangevraagd dan wel bekend moet zijn bij de eigenaar.

MAAR MISSCHIEN OOK:

duidelijk maken of een maximum aantal aanwezige personen inderdaad uitsluitend geldt voor een bouwwerk of ook voor een afzonderlijke verblijfsruimte en verblijfsgebied.

als dit zo bedoeld is: expliciet bepalen dat het maximum aantal personen in een verblijfsgebied de optelsom is van het aantal personen van de erin gelegen verblijfsruimten.

REACTIE

Onderstaand ontvangt u onze reactie op uw melding. Wij hebben deze reactie gemaakt aan de hand van uw suggesties ter verbetering. Indien u nog vragen heeft over concrete projecten, kunt u uw vragen voorleggen aan de Helpdesk Bouwregelgeving (<http://31.7.1.133/vromvvb>)

DEFINITIE GEVEN VAN VERBLIJVEN

Het maken van een definitie voor verblijven is volgens ons niet zinvol, uitgaande van het feit dat reeds sinds 1992 deze term onderdeel uitmaakt van het Bouwbesluit. Ten behoeve van de ontwikkeling van het Bouwbesluit 2012 is de bouwpraktijk geconsulteerd met de vraag welke verbeteringen aan het besluit wenselijk zouden kunnen zijn. Uit deze marktconsultatie is niet de wens voortgekomen het begrip "verblijven" te definiëren.

In de onderstaande tekst wordt inzichtelijk gemaakt wat onder verblijven

wordt verstaan en hoe het begrip "verblijven" zich verhoudt tot het begrip "aanwezig zijn"

ONDERSCHIED MAKEN TUSSEN 'AANWEZIG ZIJN' EN 'VERBLIJVEN'

Personen in een ruimte zijn in die ruimte aanwezig. Lang niet iedereen die in een ruimte aanwezig is, verblijft in die ruimte als bedoeld in het Bouwbesluit 2012. Verblijven is zodoende een deelverzameling van aanwezig zijn.

Uit artikel 1.2 vloeit voort dat in een gebouw of een gedeelte daarvan niet meer personen aanwezig mogen zijn dan het aantal personen waarbij dat gebouw of een gedeelte daarvan voldoet aan de voorschriften van het besluit. Gaat het om het aantal personen dat op een bepaalde voorziening is aangewezen, dan mogen er in het op die voorziening aangewezen gedeelte van het gebouw niet meer personen zijn dan dat aantal.

Is het voorschrift gericht op het aantal personen in een verblijfsruimte of -gebied, dan gaat het om het aantal dat in die ruimte of dat gebied verblijft. Een persoon verblijft in een verblijfsruimte/gebied indien zijn aanwezigheid in die ruimte of dat gebied is verbonden aan de kenmerkende activiteit van de gebruiksfunctie daarvan (zie artikel 4.1 en 4.5).

Personen kunnen in een verblijfsruimte/gebied ook aanwezig zijn zonder dat dit verbonden is aan een kenmerkende activiteit van de gebruiksfunctie. Er is dan geen sprake van verblijven. Hiervan is bijvoorbeeld sprake als personen een verblijfsruimte/gebied passeren bij het benutten van een vluchtroute. Omdat een lichte industriefunctie, overige gebruiksfunctie of bouwwerk geen gebouw zijnde geen verblijfsruimte/gebied kent, kan bij deze gebruiksfuncties geen sprake zijn van 'verblijven'.

De brandveiligheidsvoorschriften gaan uit van het aantal aanwezige personen (dus de som van het aantal personen dat in een gebouw of een gedeelte daarvan verblijft en het aantal personen dat daar aanwezig is zonder dat er van 'verblijf' sprake is). De voorschriften gericht op gezondheid (ventilatievoorschriften) zijn echter uitsluitend gericht op het aantal personen dat in een verblijfsgebied of -ruimte verblijft. Personen die er aanwezig zijn, zonder dat er sprake is van 'verblijf' doen daarbij niet ter zake.

Dit onderscheid heeft te maken met het feit dat bij brand iedereen die op het moment van de brand in het gebouw of de ruimte aanwezig is dat gebouw of die ruimte veilig moet kunnen verlaten. Het grootste aantal personen dat op enig moment van de dag in dat gebouw of die ruimte tegelijkertijd aanwezig is, is maatgevend.

Bij ventilatie ligt het anders. Dit heeft zowel te maken met het feit dat het enige tijd kost voordat de in een ruimte aanwezige verse lucht verbruikt is (bufferruimte), als met het feit dat de voor de gezondheid nadelige effec-

ten van een slecht geventileerde ruimte normaal gesproken pas optreden bij langdurig verblijf in die ruimte. Bij het bepalen van de in een verblijfsruimte of verblijfsgebied benodigde ventilatiecapaciteit speelt daarom niet alleen het aantal personen, maar ook de verblijfsduur van die personen een rol. Dit is tot uitdrukking gebracht door de eisen te verbinden aan het aantal personen dat in de ruimte verblijft voor de voor die ruimte kenmerkende activiteit

DUIDELIJK MAKEN WAT DE CONSEQUENTIE IS ALS ER MEER PERSONEN IN EEN GEBOUW AANWEZIG ZIJN (OF ER VERBLIJVEN)

Indien in een gebouw of een gedeelte daarvan meer personen zijn dan bedoeld in het eerste lid van artikel 1.2 van het Bouwbesluit 2012, dan is er sprake van strijd met dat besluit, en zodoende ook sprake van strijd met artikel 1b van de Woningwet. Het derde lid van dat artikel luidt: Het is verboden een bouwwerk, open erf of terrein in gebruik te nemen, te gebruiken of te laten gebruiken, anders dan in overeenstemming met de op die ingebruikneming of dat gebruik van toepassing zijnde voorschriften, bedoeld in artikel 2, eerste lid, aanhef en onderdeel c, tweede lid, aanhef en onderdeel b, derde en vierde lid.

DUIDELIJK MAKEN OF EEN MAXIMUM AANTAL AANWEZIGE PERSONEN INDERDAAD UITSLUITEND GELDT VOOR EEN BOUWWERK OF OOK VOOR EEN AFZONDERLIJKE VERBLIJFSRUIMTE EN VERBLIJFSGEBIED.

Uit de in artikel 1.2, eerste lid opgenomen tekst: "In een bouwwerk of gedeelte daarvan zijn niet meer personen aanwezig dan het aantal personen waarvoor het bouwwerk of gedeelte daarvan overeenkomstig dit besluit is bestemd" volgt dat het aantal personen dat toelaatbaar is voortvloeit uit het aantal personen waarop volgens het Bouwbesluit de per voorschrift te bepalen voorziening is toegerust. Dat kan afhankelijk van het voorschrift het gebouw in zijn totaliteit zijn, maar ook per ruimte, per gebied, per gebruiksfunctie, per compartiment of per vluchtroute of gedeelte daarvan.

EXPLICIET BEPALEN DAT HET MAXIMUM AANTAL PERSONEN IN EEN VERBLIJFSGEBIED DE OPTELSOM IS VAN HET AANTAL PERSONEN VAN DE ERIN GELEGEN VERBLIJFSRUIMTEN.

Uit artikel 1.2, eerste lid, vloeit voort dat het aantal personen dat in een verblijfsgebied verblijft (aanwezig vanwege kenmerkende activiteit) nooit hoger mag zijn dan het aantal personen waarop de voorzieningen in dat verblijfsgebied zijn toegespitst.

Luchtverversing

Het gevolg van artikel 1.2, eerste lid, is dat het totaal aan personen in de verblijfsruimten (en eventueel onbenoemde ruimten) die in hetzelfde verblijfsgebied liggen, nooit groter mag zijn dan het aantal personen waarop de betreffende luchtverversingsvoorziening in het verblijfsgebied is toegerust. Uit artikel 1.2 eerste lid, vloeit ook voort dat in een afzonderlijke

verblijfsruimte nooit meer mensen mogen verblijven dan het aantal personen waarop de luchtverversingsvoorziening in de verblijfsruimte is toegerust.

Wel mag het aantal personen in het gebied cq. de ruimte groter zijn, mits het surplus aan personen niet in de ruimte is voor het uitoefenen van een voor de ruimte kenmerkende activiteit. Feitelijk "verblijft" dit surplus aan personen niet in deze ruimte maar is daarin "aanwezig". Voor dit surplus aan personen geldt geen luchtverversingeis. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de personen die op ziekenbezoek zijn op een verpleegafdeling in een ziekenhuis. Of voor ouders die hun kinderen wegbrengen tot in een klaslokaal.

Vluchten

De eisen aan vluchtcapaciteit zijn niet alleen verbonden aan het verblijven van personen (verblijfsgebieden of verblijfsruimte) maar aan het totaal aantal personen dat op de vluchtroute is aangewezen. Het aantal personen dat feitelijk aanwezig is in de ruimten die op de vluchtroute zijn aangewezen, is dan maatgevend.

MELDING 77

Artikel 2.102, lid 2

In lid 2 van artikel 1.102 wordt verwezen naar tabel 2.101. In dit tabel is aangegeven dat dit lid voor nagenoeg alle gebruiksfuncties van toepassing is. M.i. is dit lid specifiek van toepassing voor een celfunctie.

REACTIE

De aansturing van de gebruiksfuncties in tabel 2.101 is correct, maar geldt, zoals volgt uit artikel 2.102 lid 2, alleen als de gebruiksfuncties een nevenfunctie zijn van een celfunctie.

Een penitentiaire inrichting kan behalve celfuncties namelijk ook nevenfuncties bevatten, zoals bijvoorbeeld een sportfunctie (sportzaal). Wij verwijzen u ook naar de toelichting bij artikel 2.102 lid 2. In geval van brand moeten de gedetineerden ook vanuit die nevenfuncties naar een andere brandcompartiment kunnen vluchten.

MELDING 78

Artikel 6.1 6.22 6.24 Artikel 6.24 lid 1.

Bij een controle geven wij altijd aan dat de transparant vluchtrouteaanduidingen moeten branden bij aanwezigheid van personen. Nu verneem ik dat sommige preventisten beweren dat dat niet juist is.

Ik beroep me echter op de voorschriften van de NEN 6088 art 5.2 t/m 5.6 en de functionele eisen 6.1 en 6.22.

Vraag is dat juist?

REACTIE

In uw vraag aan het meldpunt Bouwbesluit 2012 wilt u duidelijkheid over het moeten branden van transparant vluchtrouteaanduiding.

De leesbaarheid van vluchtrouteaanduiding is geregeld met artikel 6.22 en nader uitgewerkt in de prestatie-eisen van artikel 6.24. De uitvoering van de vluchtrouteaanduiding is beschreven in NEN 6088. Voor de zichtbaarheid wordt specifiek verwezen naar artikelen 5.2 tot en met 5.6 van NEN-EN 1838.

In het Bouwbesluit 2012 is niet expliciet benoemd wanneer vluchtrouteaanduiding verlicht of aangelicht moet zijn. Dit is namelijk afhankelijk van verschillende factoren zoals de aanwezige reguliere verlichting en het type vluchtrouteaanduiding. Uit de specificaties van het vluchtrouteaanduidingsarmatuur kan bijvoorbeeld blijken dat deze verlicht moet zijn om aan de zichtbaarheidscriteria te voldoen. Gelet op de verschillende situaties en technische uitvoeringen van vluchtrouteaanduidingen die zich kunnen voordien blijkt het niet mogelijk te zijn om in het bouwwerk een generiek voorschrift op te nemen voor het structureel verlicht laten zijn van vluchtrouteaanduiding bij aanwezigheid van personen.

Wellicht ten overvloede wil ik er op wijzen dat bouwwerken waarvoor geen noodverlichtingsinstallatie volgens het Bouwbesluit 2012 vereist is, niet voldaan hoeft te worden aan de zichtbaarheidseisen bij het uitvallen van de electriciteitsvoorziening. In dat geval zou de vluchtrouteaanduiding bijvoorbeeld kunnen bestaan uit, al dan niet aparte aangelichte, stickers.

Artikel 6.1 heeft betrekking op de aanwezigheid van een verlichtingsinstallatie die is bedoeld voor regulier gebruik van een bouwwerk en voor het goed kunnen zien van de vluchtroute. Bij de prestatie-eisen komt dit bijvoorbeeld tot uitdrukking door een verlichtingseis op vloerniveau. Dit artikel heeft echter geen betrekking op de leesbaarheid van vluchtrouteaanduiding.

Betreft Artikelen Bouwbesluit

Artikel 6.1 Aansturingsartikel

1. Een bouwwerk heeft een zodanige verlichtingsinstallatie dat het bouwwerk veilig kan worden gebruikt en verlaten.

Artikel 6.22 Aansturingsartikel

1. Een bouwwerk heeft zodanige voorzieningen dat het ontvluchten goed kan verlopen.

Artikel 6.24 Vluchtrouteaanduidingen

1. Een ruimte waardoor een verkeersroute voert en een ruimte voor meer dan 50 personen hebben een vluchtrouteaanduiding die voldoet aan NEN 6088 en aan de zichtbaarheidseisen, bedoeld in de artikelen 5.2 tot en met 5.6 van NEN-EN 1838.
3. Een vluchtrouteaanduiding als bedoeld in het eerste of tweede lid is aangebracht op een duidelijk waarneembare plaats.
4. Een vluchtrouteaanduiding als bedoeld in het eerste of tweede lid voldoet binnen 15 seconden na het uitvallen van de voorziening voor elektriciteit, gedurende een periode van ten minste 60 minuten, aan de zichtbaarheidseisen bedoeld in de artikelen 5.2 tot en met 5.6 van NEN-EN 1838.
5. Op een vluchtrouteaanduiding als bedoeld in het eerste lid gelegen op een vluchtroute vanuit een ruimte met een verlichtingsinstallatie niet zijnde noodverlichting als bedoeld in artikel 6.3, zijn bij het uitvallen van de voorziening voor elektriciteit de in het eerste lid bedoelde zichtbaarheidseisen niet van toepassing.

MELDING 79

Art. 3.17a

De formulering van dit artikel geeft niet de vereiste duidelijkheid, nl. of de eis niet van kracht is in alle gevallen waar 1 deur tussen twee verblijfsruimten aanwezig is, ongeacht of deze op dezelfde of op een andere verdieping zijn gelegen.

Naar mijn idee was dat wel de bedoeling van deze vereenvoudiging t.o.v. BB2003.

Suggestie: In lid 3 het woord 'rechtstreeks' laten vervallen en beter aangeven dat het om één deur gaat

REACTIE

Met het voorschrift in artikel 3.17A van het Bouwbesluit 2012 is beoogd het artikel 3.12 van het Bouwbesluit 2003 ook toepasbaar te maken indien twee verblijfsruimten met elkaar via een vide in verbinding staan. Niet is beoogd de geluidwering bij open trappen e.d., zoals is beschreven in de toelichting bij artikel 3.12 van het Bouwbesluit 2003 te wijzigen. In die zin blijft het woord 'rechtstreeks' in het voorschrift wezenlijk.

MELDING 80

2.107 lid 4

Artikel 2.107 lid 4 BB 2012 luidt in de samengevoegde versie van de twee staatsbladen van BB 2012 (o.a. op wetten.overheid.nl): "*Per bouwlaag is de volgens NEN 6090 bepaalde permanente vuurlast van een trappenhuis waardoor een beschermde of een extra beschermde vluchtroute voert, met inbegrip van de vanuit dat trappenhuis direct bereikbare besloten*

ruimten, ten hoogste 3.500 MJ. Bij de bepaling van de vuurlast blijft een besloten ruimte buiten beschouwing als de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag tussen die ruimte en het trappenhuis ten minste 30 minuten is, bepaald volgens NEN 6068. Bij de in rekening te brengen vuurlast van de dakconstructie op de bovenste bouwlaag van het trappenhuis waardoor geen veiligheidsvluchtroute voert, wordt een reductie van 50% toegepast. Dit geldt niet voor een trappenhuis als bedoeld in artikel 2.104, vierde lid"

Door de laatste zin *achteraan* het lid te zetten ontstaat er verwarring over de betekenis hiervan. Taalkundig gezien slaat deze zin alleen op de direct daaraan voorafgaande zin: in portieken mag de reductie van 50% niet worden toegepast. Bedoeld wordt m.i. dat er geen beperking aan de permanente vuurbelasting van het trappenhuis van een portiek wordt gesteld.

Suggestie: Wijzig (althans in de samengevoegde versies van de Staatsbladen) artikel 2.107 lid 4 in: "*Per bouwlaag is de volgens NEN 6090 bepaalde permanente vuurlast van een trappenhuis waardoor een beschermde of een extra beschermde vluchtroute voert, met inbegrip van de vanuit dat trappenhuis direct bereikbare besloten ruimten, ten hoogste 3.500 MJ. Dit geldt niet voor een trappenhuis als bedoeld in artikel 2.104, vierde lid. Bij de bepaling van de vuurlast blijft een besloten ruimte buiten beschouwing als de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag tussen die ruimte en het trappenhuis ten minste 30 minuten is, bepaald volgens NEN 6068. Bij de in rekening te brengen vuurlast van de dakconstructie op de bovenste bouwlaag van het trappenhuis waardoor geen veiligheidsvluchtroute voert, wordt een reductie van 50% toegepast.*"

REACTIE

Juridisch gezien slaat de laatste zin van artikel 2.107 lid 4 op het gehele lid 4. Anders had in deze zin nadrukkelijk naar voren moeten komen dat deze zin alleen zou slaan op de voorlaatste zin, wat niet het geval is. Dat de laatste zin betrekking heeft op het gehele lid 4 volgt ook uit de toelichting bij artikel 2.107 lid 4.

MELDING 81

9.1 lid 4 BB 2012

In art. 9.1 lid 4 is aangegeven dat het GB 2008 van toepassing blijft op een gebruiksmelding alsmede bewaar of beroep dat is ingesteld tegen een beslissing over een dergelijke melding. Dat veronderstelt dat een melding een besluit is in de zin van art. 1:3 Awb. Dat is onjuist. Op een melding volgt alleen een ontvangstbevestiging. Wel volgt er een besluit wanneer er *na* de melding voorwaarden worden opgelegd. Dit is echter geen besluit op de melding

REACTIE

De conclusie die u trekt met betrekking tot artikel 9.1, vierde lid delen wij niet. Er staat dat indien sprake is van bezwaar of beroep ingesteld tegen een beslissing over een dergelijke melding, de bepalingen van toepassing blijven zoals die luiden op het tijdstip waarop de melding werd gedaan. Daarbij gaat het om een besluit dat wordt genomen naar aanleiding van een dergelijke melding, zoals bijvoorbeeld de beslissing om nadere voorschriften op te leggen. Omdat reeds is aangegeven dat het moet gaan om een beslissing over een melding waartegen bezwaar of beroep is gemaakt, kan het hier dus niet enkel gaan om de mededeling dat de melding is ontvangen. Dat is immers geen besluit waartegen bezwaar openstaat. Dat deze zinsnede zou veronderstellen dat een melding een besluit is in de zin van artikel 1:3 van de Awb onderschrijven wij dan ook niet. Er staat enkel dat daar waar sprake is van bezwaar of beroep tegen een beslissing over een melding (dat is slechts zo indien sprake is van een besluit), het oude recht van toepassing blijft op dat bezwaar en/of beroep.

Vooralsnog zullen wij dan ook geen wijziging aanbrengen op dit vlak. Mocht blijken dat hierover veel interpretatieverschillen ontstaan, dan zullen wij indien nodig in de toekomst hierover meer duidelijkheid scheppen.

MELDING 82

6.20 in combinatie met toelichting

Toelichting op groepszorgwoning: bestemd voor bieden van zorg aan ten minste 5 cliënten die samen één huishouding voeren. Toelichting op term woongebouw: het feit dat in een woonfunctie meer dan één huishouden wordt gevoerd, zoals in een bejaardenhuis of megawoning maakt de woonfunctie niet tot woongebouw. Een bejaardenhuis/megawoning heeft meer dan één huishouden en kan daarom geen groepszorgwoning zijn. Een bejaardenhuis/megawoning is ook geen woongebouw.

In Bijlage I kan ik dan alleen kiezen voor: zorgclusterwoning voor 24 uren zorg niet in een woongebouw. Terwijl het aanvraagformulier voor activiteit Bouwen alleen de keuze heeft voor geclusterd wonen grondgebonden of woongebouw. Beiden komen niet overeen met de werkelijkheid.

Suggestie: Tabel in Bijlage I uitbreiden met zorgclusterwoning voor kamergewijze verhuur (tbv bejaardenhuis/megawoning). Tevens het aanvraagformulier voor activiteit Bouwen hieraan aanpassen. Indien dit niet mogelijk is de tekst in het aanvraagformulier voor activiteit Bouwen aanpassen aan bijlage I. Of de toelichtingen aanpassen indien het gewenst is dat een bejaardenhuis/mega woning een zorgcluster woning dient te zijn.

REACTIE

Wij zijn het met u eens dat de toelichting bij een groepszorgwoning op het punt van het ene huishouden verwarring kan wekken. In principe is

de door u aangegeven situatie ondervangen door de voorschriften van het Bouwbesluit 2012. Voor een bejaardenhuis met 24-uurs zorg, zijn er in het Bouwbesluit 2012 twee mogelijkheden:

- De bewoners hebben ieder hun eigen woning en wonen zelfstandig. Er is dan sprake van een zorgclusterwoning gelegen in een woongebouw.
- De bewoners hebben ieder hun privéruimten en hebben daarnaast eventueel nog gezamenlijke voorzieningen. Er is dan sprake van een groepszorgwoning of van meerdere groepszorgwoningen die tezamen gelegen zijn in een woongebouw

Niet het feit of de bewoners zelf alle voorzieningen hebben is bepalend voor de keuze of sprake is van een zorgcluster- of groepszorgwoning maar de keuze die de exploitant hierin heeft gemaakt. U geeft aan de 'wooneenheid' gelegen in woongebouw te missen. Feitelijk is dat de tweede genoemde situatie. Net als bij kamergewijze verhuur bestaat een groepszorgwoning namelijk uit meerdere wooneenheden die al dan niet zelfstandig bewoond worden. Het feit dat er een zelfstandig huishouden gevoerd kan worden wil niet zeggen dat dit in het kader van de bouwregelgeving ook zo gezien moet worden. De keuze van de exploitant leidt tot verschillende opties op basis waarvan aan de voorschriften kan worden voldaan door het samenspel van organisatorische, bouwkundige en installatietechnische maatregelen.

Het zou duidelijker zijn geweest als voor een groepszorgwoning in de toelichting eenzelfde uitleg zou zijn toegepast als bij kamergewijze verhuur. De verwijzing naar 'huishouden' is daar bewust geschrapt vanwege de ook door u gesignaleerde onduidelijkheid. Het aanpassen van de toelichting van het Bouwbesluit 2012 is echter om juridische redenen niet mogelijk. Wij zijn momenteel bezig met het opstellen van Bouwbesluit-informatiebrochure voor de zorgsector. Wij zullen hierin, in overleg met de zorgsector, de groepszorgwoning verder verduidelijken. Hopelijk is de toepassing hierdoor voor u duidelijk.

MELDING 83

Artikel 3.24 Verbouw (Toelichting)

In artikel 3.24 (Verbouw) wordt verwezen naar de artikelen 3.21 en 3.23. In de toelichting (staatsblad 2012, 416 en 676, Geïntegreerde toelichting) wordt echter gesproken over de artikelen 3.21 en 3.22.

REACTIE

Bedankt voor uw terechte melding. Ook door anderen zijn wij erop geattendeerd dat artikel 3.24 niet juist is. Dit artikel 3.24 wordt door ons gerepareerd in het volgende wijzigingsbesluit dat gepland is om in januari 2013 van kracht te worden. In artikel 3.24 wordt hierbij 'artikelen 3.21

en 3.23' vervangen door: artikelen 3.21 tot en met 3.23.

MELDING 84

Woningwet bepaalt in artikel 2 dat er in het Bouwbesluit (alleen) technische voorschriften gegeven (mogen) worden.

Suggestie: Bouwbesluit 2012 gaat echter veel verder dan het alleen geven van technische voorschriften. Met name de onderdelen slopen en brandveilig gebruik van bouwwerken gaan veel verder als het stellen van technische voorschriften. Zo worden er procedures genoemd, indieningsvereisten voor het doen van meldingen etc. Hierdoor is deze amvb volgens mij in strijd met artikel 2 van de Woningwet die aangeeft dat het om technische voorschriften moet gaan. Wellicht dat artikel 2 van de Woningwet dan aanpassing behoeft om deze strijdigheid weg te nemen.

REACTIE

[vraagsteller] Mijn vraag is inmiddels opgelost. Ik had artikel lid 3 en 4 van de Woningwet over het hoofd gezien dus trek mijn opmerking/vraag bij deze weer in.

MELDING 85

Van "besloten ruimte" is geen definitie gegeven. Daardoor is onduidelijk wat bedoeld wordt. Alle artikelen waarin dit begrip wordt opgevoerd opgeteld (tientallen) kunnen impliceren dat een omsloten binnenruimte wordt bedoeld maar expliciet wordt het nergens vermeld. En dat terwijl het in talrijke belangrijke artikelen voorkomt, bijvoorbeeld over brandveiligheid. Volgens VanDale.nl geldt als definitie van "besloten": 'beperkt toegankelijk'. Beperkt toegankelijk heeft betrekking op afsluitbaarheid, moeilijke toegankelijkheid. Geheel anders dan bouwbesluit 2012 bedoeld. Vanuit de definitie van afsluitbaarheid is een omheinde parkeerplaats een "besloten ruimte".

Suggestie: Twee mogelijkheden:

1. vermelden als definitie dat bedoeld wordt een 'omsloten binnenruimte' of
2. het begrip vervangen door 'omsloten binnenruimte'.

REACTIE

Dank voor uw melding. Wij hebben eerder signalen gekregen dat het begrip "besloten ruimte" en ook het begrip "niet besloten ruimte" onvolledig duidelijk zijn in het Bouwbesluit 2012. Dit heeft er al toe geleid dat er momenteel in opdracht van ons een onderzoek uitgevoerd hoe dit kan worden verbeterd. In 2013 zal op basis van dit onderzoek een besluit worden genomen over het mogelijk aanpassen van het Bouwbesluit 2012 op dit punt.

MELDING 86

Artikel 2.58 en toelichting

In artikel 2.58, 1^e lid, wordt aangegeven dat het materiaal van een schacht e.d. met een inwendige doorsnede groter dan 0,015 m² aan brandklasse A2 moet voldoen. In de toelichting bij dit artikel echter wordt gesproken over een diameter van 15 mm. M.i. moet dit 14 cm zijn

REACTIE

Uw opmerking is terecht. De toelichting bij het eerste lid van artikel 2.58 spreekt ten onrechte van een diameter van 15 mm. Hier had moeten staan "een doorsnede van 0,015 m²". Het is echter juridisch niet meer mogelijk om deze toelichting aan te passen. We zullen wel in de integrale versie van de toelichting die op de website staat van het ministerie van BZK een voetnoot hierover opnemen.

MELDING 87

Toelichting Art. 2.1 7, lid 4

In de 7^e zin van de toelichting van art. 2.107, vierde lid ('Omdat de dakconstructie hoog in het trappenhuis ligt, levert de vuurlast van de dag betrekking.....') zijn de woorden dag betrekking m.i. niet correct.

Suggestie: dag betrekking vervangen door dakbedekking

REACTIE

Uw melding is terecht. In de toelichting bij artikel 2.107 vierde lid staat "dag betrekking" terwijl dit had moeten zijn "dak bedekking".

Helaas kunnen wij om juridische redenen de toelichting van het Bouwbesluit 2012 niet wijzigen. Wel zullen wij in de integrale versie van de toelichting bij het Bouwbesluit 2012 die op onze website staat een voetnoot hierover opnemen.

MELDING 88

Art. 1.1

In de begripsbepalingen wordt bij vrije breedte aangegeven: vrije breedte als bedoeld in NEN 2580. Voor zover ik kan terugvinden in de NEN 2580 (2008) is er geen definitie opgenomen voor vrije breedte

REACTIE

U merkt terecht op dat in de NEN 2580 geen definitie van 'vrije breedte' is opgenomen terwijl voor dit begrip naar deze NEN wordt verwezen in het Bouwbesluit 2012. Deze ommissie is bij BZK reeds in beeld en zal per januari 2013 worden hersteld. Een uitgeschreven definitie van het begrip 'vrije breedte' zal dan in het Bouwbesluit 2012 worden opgenomen mid-

dels een wijzigingsbesluit voor het Bouwbesluit 2012.

MELDING 89

Art 5.6

Volgens het concept besluit 8 oktober 2012 dat op 22 oktober 2012 is aangeboden aan de Minister en beide Kamers zou art 5.6 (verbouw energiezuinigheid) bijzondere eisen stellen.

Voor het gedeeltelijk vergoten van een bouwwerk (bijvoorbeeld een dakopbouw op een woning, een gevelwijziging aan een woning, etc) zijn voor de eisen van art. 5.3 het **van rechtens verkregen niveau** van toepassing.

Voor het geheel oprichten of vernieuwen van een dakkapel of aanbouw bij een woning zijn voor de eisen van art. 5.3 het **nieuwbouwniveau** van toepassing.

Suggestie:

Is het echt de bedoeling dat er bij verbouw van een woning bij een dakopbouw/ geveloptrekking, gevelwijziging/ dichtzetten balkon/ vervangen van een dak (etc...) wel het van rechtens verkregen niveau van toepassing is voor Rc, U waarde en luchtdichtheid? En dat bij verbouw van een woning van een dakkapelletje en een uitbouw tje de nieuwbouweisen voor Rc, U waarde en luchtdichtheid van toepassing zijn?

Waarom hierbij een afwijking van de trend die in het gehele bouwbesluit is gevolgd, zijnde: de kwaliteit van bestaande bouwwerk mag bij verbouw niet verslechteren?

Als er voor gekozen wordt om bij verbouw van woningen voor energiezuinigheid hogere eisen te stellen, waarom wordt het specifiek niveau voor woonfuncties bij art 5.6 dan niet hoger? Er kan dan ook eventueel een specifiek niveau voor U-waarde worden toegevoegd in art 5.6?

We begrijpen overigens dat dit ontwerp nog de beslisprocedure in moet, maar willen deze bijzonderheden graag tijdig doorgeven, zodat eventueel tijdens de beslisprocedure nog aanpassingen kunnen worden gemaakt.

REACTIE

Zoals in de toelichting bij dit ontwerp-wijzigingsbesluit is aangegeven, wordt met het nieuwe lid invulling gegeven aan een toezegging aan de Tweede Kamer (kamerstukken II 2011/2012, 32 757, nr. 40). Uit oogpunt van energiebesparing is hierbij op verzoek van de Tweede Kamer gekozen om voor een geheel nieuwe dakkapel en een aan- of uitbouw uit te gaan van de nieuwbouweis in plaats van het rechtens verkregen niveau.

MELDING 90

In een ziekenhuis met per subbrandcompartiment twee uitgangen heeft de gang de status van vluchtroute en niet die van beschermde vluchtrou-

te (zie artikel 2.106 BB2012).

Dat betekent dat je voor de bijdrage tot brandvoortplanting terecht in de kolom "overig": klasse D.

In BB2003, nieuwbouw, was de gang een rookvrije vluchtroute en dus was klasse 2 volgens NEN 6065 van toepassing (=klasse B volgens NEN-EN 13501-1). Die mate van veiligheid heb je bij subbrandcompartimenten met bedgebied in de gangen ook nodig om te zorgen dat de brand- en rookontwikkeling voldoende klein blijft om nog patiënten te kunnen evacueren. Binnen de patiëntenkamer volstaat klasse D, maar voor de gangen is klasse B nodig.

Artikel 2.92 derde lid, staat anders wel in een merkwaardig daglicht. De zusterpost moet voldoen aan klasse B, maar de gang waar de zusterpost mee in open verbinding mag staan hoeft maar te voldoen aan klasse D.

Zien jullie nog kans dit mee te nemen in de januari 2013 wijzigingsronde.

REACTIE

Uw constatering is juist, het Bouwbesluit 2012 schrijft geen klasse B meer voor maar klasse D in het geval er sprake is van een vluchtroute zonder beschermde status. Dit volgt uit de nieuwe ontvluchtingsystematiek in het Bouwbesluit 2012, die onder andere inhoudt dat bij twee onafhankelijke vluchtroutes er geen specifieke eisen worden gesteld aan deze vluchtroutes. De gedachte hierbij is dat bij brand in één vluchtroute altijd nog kan worden gevlucht via de tweede vluchtroute. Het Bouwbesluit 2012 stelt daarom alleen specifieke eisen aan een enkele vluchtroute, dat wil zeggen een vluchtroute uit een subbrandcompartiment waarvoor geen enkel ander vluchtalternatief is.

Wij hebben zowel vanuit de gezondheidszorgsector als van de brandweer geen signalen ontvangen dat deze wijziging heeft geleid tot mindere evacuatiemogelijkheden van patiënten in een ziekenhuis. Wij zullen dit punt allereerst voorleggen aan de gezondheidszorgsector, als hierbij blijkt dat er daadwerkelijk geen goede evacuatie mogelijk is, kunnen wij overwegen om de eisen in het Bouwbesluit 2012 aan te scherpen. Dit zal de nodige tijd kosten, wijziging per januari 2013 zoals u voorstelt is zeker niet haalbaar. Wij merken nog op dat de evacuatie van patiënten afhankelijk is van enerzijds bouwkundige voorzieningen en anderzijds van een adequate BHV-organisatie. Er is hierbij sprake van communicerende vaten: de BHV moet zijn afgestemd op de bouwkundige kwaliteit.

De klasse B-eis voor constructieonderdelen in het Bouwbesluit 2003 voor iedere rookvrije vluchtroute was trouwens een niet consequente eis uit oogpunt van veiligheid. Deze rookvrije vluchtroute mocht namelijk nog steeds door of langs een ruimte voeren met een relatief hoog brandgevaar, zoals een keuken, recreatieruimte of linnenkamer. Het echte risico

zat en zit wat mij betreft in het vluchtgedeelte tussen een beschermd subbrandcompartiment (patiëntenkamer) en de uitgang van een subbrandcompartiment. Hierbij is namelijk sprake van een enkele vluchtroute of twee samenvallende vluchtroutes. Bij een brand in deze ruimte is er geen sprake meer van een alternatieve vluchtmogelijkheid. In 2011 is daarom geprobeerd dit deel van de vluchtroute op te schalen tot een extra beschermde vluchtroute. Dit is onder druk van de gezondheidszorgsector niet doorgegaan vanwege lastenverzwaring.

Voor wat betreft het punt van de zusterpost het volgende. Artikel 2.92 lid 3 maakt een zusterpost in een beschermde vluchtroute (= buiten subbrandcompartiment) mogelijk. Alleen dan geldt de klasse B. Niets staat een aanvrager echter in de weg om een zusterpost in een subbrandcompartiment te plaatsen; in dat geval geldt gewoon klasse D net zoals voor een gang waardoor een (onbeschermde) vluchtroute voert.

Melding 91:

Volgens art 2.102, vijfde lid kan bij een niet nader in te delen gebruiksgedebied worden uitgegaan van de *loopafstand* in plaats van de *gecorrigeerde loopafstand* (volgens vierde lid). Dat betekent een loopafstand die 1,5 keer gunstiger is.

Nu wil een kledingwinkel zijn winkelruimte niet nader indelen. Dat is logisch, tussenwanden zullen niet worden geplaatst. Het blijft 1 gebruiksgedebied (verblijfsgebied), dat tevens 1 verblijfsruimte is.

Toch lijkt ons dat geen sprake kan zijn dat voor deze kledingwinkel de *loopafstand* (looptlengte x 1) berekend wordt.

Aannemelijk is namelijk dat deze kledingwinkel voorzien wordt van schappen, kasten of andere inrichtingselementen. Daardoor wordt de feitelijke loopafstand langer.

Wij zijn van mening dat de gecorrigeerde loopafstand (looptlengte x 1,5) moet worden gehanteerd, ondanks bovengenoemde bepaling uit art 2.102, vijfde lid. Volgens Bouwbesluit 2003 moest je voor een dergelijke ruimte namelijk ook de loopafstand x 1,5 berekenen (art 2.136 lid 2).

Van hetzelfde fenomeen is sprake bij een parkeergarage: Gebruiksgedebied, niet nader in te delen. Wel door gebruik (geparkeerde auto's) langere feitelijke loopafstand

Suggestie:

De term *niet nader in te delen* wellicht nader specificeren:
niet nader in te delen of in te richten...

Het voorbeeld uit de toelichting, de sporthal, wordt namelijk zowel niet nader *ingedeeld* als niet nader *ingericht*

Reactie

Ook onder het Bouwbesluit 2003 was de gecorrigeerde loopafstand in artikel 2.136 lid 2 alleen gekoppeld aan een nadere indeling van een gebruiksgebied in gebruiksruidten. Het beperken van de daadwerkelijke loopafstand na het inrichten van een gebied of ruimte met bijvoorbeeld winkelschappen, werd hier niet mee beoogd. Er is in dit opzicht dus geen verschil tussen het Bouwbesluit 2012 en het Bouwbesluit 2003. Uw suggestie ter verbetering wordt daarom niet overgenomen.

Melding 92

In art 1.18 is aangegeven dat een gebruiksmelding gedaan dient te worden indien er toepassing wordt gegeven aan een gelijkwaardige oplossing mbt een voorschrift in hoofdstuk 6 en 7. Echter, hoofdstuk 6 en 7 bevatten ook voorschriften die geen relatie hebben met brandveiligheid: de afdelingen 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.10, 6.11, 6.12, 7.3.

Het toepassen van art. 1.18 zoals het er staat zal een lastenverzwaring tot gevolg hebben, omdat meer bouwwerken meldingsplichtig geworden zijn.

Een dergelijke toepassing staat ook op gespannen voet met de achtergrond van de gebruiksmelding, namelijk uitsluitend het brandveilig gebruik van een bouwwerk.

Suggestie

In artikel 1.18 lid 1 onder a onder 2 aangegeven dat het uitsluitend gaat om de brandveiligheidsvoorschriften uit hoofdstuk 6 en 7, (en eventueel in de toelichting exact aangeven om welke afdelingen dit gaat).

Reactie

U heeft gelijk dat de gebruiksmelding alleen bedoeld is voor het brandveilig gebruik van bouwwerken. Ook intern hebben wij eerder geconcludeerd dat artikel 1.18 nu ten onrechte ook van toepassing is bij een gelijkwaardige oplossing voor een in hoofdstuk 6 en 7 gegeven voorschrift dat niets te maken heeft met brandveiligheid. Wij zullen daarom artikel 1.18 hierop aanpassen. Dit gebeurt bij de wijziging van het Bouwbesluit 2012 die is voorzien op 1 juli 2013.

Melding 93

Voor een andere industriefunctie (stel GO 1000 m² en 50 personen) wordt in artikel 4.24, lid 3 een toegankelijkheidsvoorschrift gesteld dat het aangegeven deel (40%) van de vloeroppervlakte aan verblijfsgebied (=VG) van de gebruiksfunctie als toegankelijkheidssector (=TS) moet worden. Nu is volgens tabel 4.1 artikel 4.2, lid 2 voor industriefunctie niet aangestuurd. Hoe kan de aanvrager aan de gestelde voorschrift in artikel 4.24, lid 3 voldoen, als voor het VG geen aanwezigheidsplicht meer ligt? Ook tabel 1.2 geen vereiste meer en ook de indienbepaling gaat hier niet meer

op

Suggestie

Wellicht is het zinvol in tabel 4.1 een nadere onderverdeling te maken van de hoofdgebruiksfuncties met een subgebruiksfunctie.

In BB 2003 was een werkplaats (andere industriefunctie) niet aan te merken als een gebruiksfunctie, waarbij de aanwezigheid van personen ondergeschikt was. Want een TS in een industriefunctie is (was) bedoeld voor personen

Reactie

Het feit dat voor een industriefunctie in artikel 4.2, lid 2, geen minimale omvang van een verblijfsgebied is voorgeschreven, betekent niet dat een industriefunctie geen verblijfsgebied kan hebben. Wanneer de gebruiksfunctie 'andere industriefunctie' een verblijfsgebied heeft, is dus artikel 4.24, lid 3, van toepassing. Tabel 1.2 geeft slechts de ondergrens aan voor het aantal personen per m² verblijfsgebied waarvoor gebruiksfuncties geschikt moeten zijn. Uit tabel 1.2 is af te leiden dat de gebruiksfunctie industriefunctie geen ondergrens kent. Desalniettemin moet een gebruiksfunctie wel bestemd en geschikt zijn voor het aantal personen dat daadwerkelijk aanwezig is in het gebouw (artikel 1.2, lid 1).

Melding 94 & 95

Het dakterras= buitenruimte bevindt zich op het dak van de woning= woonfunctie met 4 bouwlagen. De woning komt in de binnenstad te liggen en heeft geen tuin of balkon o.d.

De buitenruimte is volgens de bewoording van het BB2012 onderdeel van de woonfunctie art 4.34, maar ligt niet in een gebouw en is dus ook geen gebouw, maar een bouwwerk geen gebouwszijnde.

De buitenruimte heeft een gebruiksgebied? Formeel niet en dan geldt er ook geen (gecorrigeerde). loopafstand. Het info blad vluchten bij brand doet anders vermoeden (zie tekst naast figuur 2.2 , 2^e alinea). Het startpunt is immers een punt op een voor personen bestemde vloer. (en dat is een buitenruimte op een dakterras nu eenmaal)

De vluchtroute uit art 2.102 dient vanaf het verste punt van de buitenruimte = gebruiksgebied genomen te worden namelijk de gecorrigeerde loopafstand.

De gecorrigeerde loopafstand komt hierdoor ruim boven de 30 m te liggen. Onduidelijkheid over de juiste interpretatie van het gebruiksgebied in combinatie met o.a. een dakterras/balkon en bijv een schuindak bij een zolderverdieping

Suggestie

Stel geen eisen aan de looproute binnen een subBc. Dit leidt namelijk tot verzwaring van eisen, terwijl dit overgelaten kan worden aan de verantwoordelijkheid van de markt. BB2003 kende die eisen ook niet

De volgende situatie in diverse uitleggebieden en binnenstedelijke gebieden:

1 woonfunctie in meerdere lagen, normaal in te dienen als 1 subBC er is dan geen sprake van een vluchtroute als bedoeld in art 2.10 want het dezelfde woning.

Als echter de gecorrigeerde loopafstand in een pand > 30 m is de oplossing meerdere subBC aan te maken en neer te leggen in deze woning. De vluchtroute loopt dan door meerdere subBC 's en valt in de categorie als beschreven in art 2.10 lid 1 en 2

Is het dan juist dat deze trap = bouwconstructie conform de def uit art 1.1 ingepakt moet worden en geheel brandwerend moet worden uitgevoerd maw in wonhuis met 4 bouwlagen is het bijna onmogelijk om open houten trappen of gesloten trappen toe te passen . is deze verzwaaring een onbewuste bedoeling? Hoe te handelen in bestaande bouw in herenhuizen met looproutes groter dan 45 m en bij optoppen van een woning? Suggestie

De eisen terugbrengen naar het niveau van BB2003. Dus geen eisen stellen aan de bouwconstructies waarover een vluchtroute voer binnen een subbc. Immers de reactietijd van start en vluchten maakt een dergelijke eis overbodig. En overbodige eisen zouden niet behoeven te worden gesteld

Reactie

Artikel 2.102

Er moet onderscheid worden gemaakt tussen het eerste en vierde lid van artikel 2.102. Op een dakterras (buitenruimte) begint wel een vluchtroute (art 2.102 lid 1), maar aan de loopafstand over deze vluchtroute is geen eis gesteld omdat een buitenruimte niet in een gebruiksgebied ligt (art 2.102 lid 4). De door u genoemde alinea in het infoblad Vluchten bij brand heeft betrekking op artikel 2.102 lid 1 en niet op artikel 2.102 lid 4.

Er is in het Bouwbesluit 2012 dus geen eis gesteld aan de gecorrigeerde loopafstand vanaf het dakterras en de eis van 30 meter geldt daarmee niet.

Voor wat betreft het schuine deel op een zolder verdieping is er de mogelijkheid voor een aanvrager om dit te bestempelen als een niet voor bestemde vloer. Zie de toelichting in het infoblad Vluchten bij brand naast figuur 2.2.

Voor de volledigheid wordt nog het volgende opgemerkt. In Bouwbesluit 2003 gold een eis binnen een woning (= subbrandcompartiment) van 15 meter gemeten tussen de uitgang van een verblijfsruimte en de uitgang van een woning. In het Bouwbesluit 2012 geldt nu een eis van 30 meter gemeten vanaf een punt in een gebruiksgebied tot de uitgang van een woning. Uitgaande van de relatief kleine verblijfsgebieden in Nederlandse

woningen, betekent dit een forse verlichting van de loopafstandseis binnen woningen.

Artikel 2.10

Allereerst willen wij u erop wijzen dat de kans dat bij een woning met vier bouwlagen niet wordt voldaan aan de loopafstandseis onder het Bouwbesluit 2012 veel kleiner is dan onder het Bouwbesluit 2003. In het Bouwbesluit 2012 is de maximale loopafstand in een woning namelijk verruimd van 15 tot 30 meter. Wel moet bij deze 30 meter de gecorrigeerde loopafstand in het bovenste gebruiksgebied worden afgetrokken, maar uitgaande van de beperkte gangbare afmetingen hiervan in woningen is er sprake van een forse verruiming in het Bouwbesluit 2012.

De eisen voor sterkte bij brand zijn in het Bouwbesluit 2012 zoveel mogelijk beleidsneutraal gehouden ten opzichte van het Bouwbesluit 2003. Alleen in artikel 2.10 lid 1 zit een beperkte verzwaring die het gevolg is van de nieuwe vluchtsystematiek. Naar onze mening leidt deze verzwaring in samenhang met de eisen voor branddoorslag in de praktijk niet tot problemen. Het voorbeeld dat u geeft, is voor ons echter onvoldoende duidelijk om te reageren. Mogelijk kunt u concreter aangeven (met een tekening) welke oplossing u bedoelt. Als uw oplossing inhoudt dat men vanuit het bovenste subbrandcompartiment moet vluchten *door* het onderste subbrandcompartiment, dan is het de vraag of deze oplossing wel voldeed aan artikel 2.157 van het Bouwbesluit 2003.

Voor wat betreft bestaande bouw is er geen verzwaring ten opzichte van het Bouwbesluit 2003. Zowel voor wat betreft de vluchtroutes, loopafstanden en sterkte bij brand.

Voor wat betreft optoppen is in het Bouwbesluit 2012 een verlichting doorgevoerd voor de verbouwvoorschriften. In tegenstelling tot het Bouwbesluit 2003 hoeft er bij verbouw geen ontheffing meer te worden verkregen van de gemeente om af te mogen wijken van het nieuwbouwniveau. Hierbij verwijzen wij u naar het informatieblad: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving/documenten-en-publicaties/brochures/2012/08/23/infoblad-verbouw-en-functiewijziging-het-bouwbesluit-2012.html>

Melding 96

Art. 1.6 adresseert slechts CE markering op basis van geharmoniseerde Europese normen. CE markering op basis van ETA's heeft dezelfde juridische status maar is in het BB niet opgenomen

Suggestie

Art. 1.6 opdelen in 2 leden. Algemene tekst:

Het is verboden een bouwproduct in de handel te brengen indien dat pro-

duct niet is voorzien van de daarop betrekking hebbende CE-markering waarvoor een geharmoniseerde technische specificatie is opgesteld op basis van:
een geharmoniseerde Europese norm als gepubliceerd door de Europese Commissie waarvoor de co-existentperiode met betrekking tot die norm is verlopen
een voor dat product afgegeven ETA
Opmerking: bij de overgang naar de verordening bouwproducten kan overwogen worden aansluiting te zoeken bij termen als prestatieverklaring of Europese beoordelingsdocumenten in geval het gewijzigde begrip ETA tot verwarring zou leiden

Reactie

De overheid wil met haar regelgeving geen nationale kop op Europese regelgeving plaatsen. In het kader van de Richtlijn bouwproducten, en straks de Verordening bouwproducten, is de CE-markering op basis van een Europese technische goedkeuring vrijwillig. Dit betekent dat wanneer een fabrikant vrijwillig kiest voor het aanbrengen van CE-markering op zijn product, op basis van een technische goedkeuring, dit andere fabrikanten die een vergelijkbaar product op de markt brengen niet verplicht ook de CE-markering aan te brengen op hun product. In Bouwbesluit 2012, art. 1.6 is daarom dan ook bewust gekozen alleen de CE-markering op basis van een Europees geharmoniseerde norm verplicht te stellen en niet de referentie te maken naar Europese technische specificaties. Voorts zal artikel 1.6 van het Bouwbesluit 2012 in de nabije toekomst worden geschrapt, omdat de Verordening bouwproducten al voorziet in de verplichting tot het aanbrengen van CE-markering wanneer een Europees geharmoniseerde norm beschikbaar is.

Melding 97

Kun je dit artikellid toelichten (artikel 2.10, negende lid)

9. Een bouwconstructie bezwijkt bij brand in een brandcompartiment waarin de bouwconstructie niet ligt, niet binnen een tijdsduur die afhankelijk van de bestemming en inrichting van het bouwwerk redelijkerwijs nodig is om het bouwwerk bij brand te kunnen verlaten en te doorzoeken, door het bezwijken van een bouwconstructie binnen of grenzend aan het brandcompartiment.

Welk bouwwerk, geen gebouw zijnde, niet zijnde een tunnel, heeft een brandcompartiment?

Neem als voorbeeld een brug, een hoogspanningsmast, etc..

Of staat hier gewoon "technische onzin"?

IN BB2003 stond er bewust iets anders:

Een uiterste grenstoestand van een hoofddraagconstructie wordt, afhankelijk van de bestemming en de inrichting van een bouwwerk, bij de volgens NEN 6702 bepaalde bijzondere belastingscombinaties die kunnen optreden bij brand, gedurende zodanige tijd niet overschreden, dat het bouwwerk bij brand binnen redelijke tijd kan worden verlaten en kan worden doorzocht, zonder dat gevaar bestaat voor instorting van de hoofddraagconstructie.

Het huidige voorschrift is zo geschreven dat te onveilige constructies moeten worden geaccepteerd.

Let op: het oude voorschrift is qua doelstelling die is genoemd ook niet compleet. Zie eerder gegeven commentaar op BB2003.

Reactie

Hoewel artikel 2.83 alleen voor een wegtunnel een eis stelt aan brandcompartimentering, kan voor overige *bouwwerken geen gebouw zijnde* brandcompartimentering nodig zijn ter voldoening aan de functionele eis uit artikel 2.81. Verder is het negende lid van artikel 2.10 vooral van toepassing op "een bouwwerk geen gebouw zijnde" dat is gecombineerd met een gebouw. Hierbij kan men denken aan een zendmast op een woongebouw of een open tribune met daaronder een sportkantine. De eis uit het negende lid is dan van toepassing bij een brand in een brandcompartiment van het onderliggende gebouw. Bij het eerste voorbeeld zal er in het algemeen geen sprake zijn dat het bezwijken van de zendmast leidt tot problemen bij het verlaten en doorzoeken van het onderliggende gebouw, waardoor de facto geen eisen zullen gelden. Bij het tweede voorbeeld kan dit echter wel spelen voor wat betreft de ontruiming van de tribune bij brand in de kantine.

De systematiek in het negende lid is overeenkomstig de systematiek in de leden 2 t/m 5 van artikel 2.10. Uitgangspunt hierbij is het voorkomen van voortschrijdende instorting van meerdere brandcompartimenten. Hierbij is aangesloten op het begrip "hoofddraagconstructie" dat in het Bouwbesluit 2003 werd gebruikt en dat was gedefinieerd in NEN 6702 voor wat betreft het belastinggeval brand.

Aanvullend kunnen voor een *bouwwerk geen gebouw zijnde* eisen volgen aan vluchtroutes ter voldoening aan de functionele eis uit het elfde lid van artikel 2.102. Deze kunnen dan eventueel ook betrekking hebben op het in standhouden hiervan bij brand.

Naar ons oordeel geeft het Bouwbesluit 2012 hiermee dezelfde mogelijkheden voor bevoegd gezag als het Bouwbesluit 2003 ter voorkoming van onveilige situaties.

Melding 98

Artikel 6.3 lid 4 en 5 zeggen dat in de liftkooi van een liftinstallatie noodverlichting aanwezig moet zijn (o.a met sterkte van 1 lux op de kooivloer).

Artikel 6.3 is strijdig met de Europees geharmoniseerde normen NEN-EN 81-1 en -2 voor liften. In de norm wordt in artikel 8.17.4 een noodverlichting van 1 Watt vereist, die is bedoeld voor bedienen van alarmmelding (intercom).

De normen NEN-EN 81-1 en -2 geven invulling aan de Europese Richtlijn Liften 95/16/EC die in Nederland in het Warenwetbesluit Liften is geborgd. Door aan de richtlijn Liften te voldoen wordt een vermoeden van overeenstemming verkregen en kan de CE-markering worden gevoerd. De lift kan dan zonder handelsbeperkingen in Europa worden geïnstalleerd. Artikel 6.3 van het Bouwbesluit beperkt dit principe.

EN81-1 par. 8.17.4 "Er moet een automatisch oplaadbare noodvoeding zijn, waarmee ten minste een lamp van 1 W gedurende één uur kan branden, in geval van een onderbreking van de normale voeding voor de verlichting. Deze verlichting moet automatisch inschakelen na een storing van de normale voeding voor de verlichting."

Wij merken graag op dat het Praktijkboek Bouwbesluit 2012 (pagina 183, voetnoot 99) al melding maakt van deze inbreuk. In deze voetnoot wordt gesteld dat niet is uitgesloten dat de rechter op grond van art. 4 van Richtlijn Liften 95/16/EG (de vrij verkeersclausule) tot de conclusie komt dat de in Bouwbesluit 2012 opgenomen grenswaarde van 1 lux op vloerniveau niet bindend is. Het Praktijkboek is overigens in opdracht en met medewerking van het Ministerie van VROM tot stand gekomen

Suggestie

Lid 4 en 5 kunnen vervallen, aangezien de noodverlichting al vanuit de normering wordt aangestuurd

Reactie

Uw vraag inzake de noodverlichting in liftkooien hebben wij voorgelegd aan het ministerie van SZW en aan NEN.

In overleg met SZW hebben wij besloten een wijziging van het Bouwbesluit 2012 in procedure te brengen waarmee de leden 4 en 5 van artikel 6.3 komen te vervallen. Argument hierbij is dat de noodverlichting van een liftkooi al geregeld is via de Richtlijn Liften (95/16/EG).

Van NEN hebben wij overigens vernomen dat er een wijziging van de Eu-

ropese productnorm in procedure is, waarbij de noodverlichting eis van 1 Watt gewijzigd wordt in 1 Lux.

Melding 99

Doorstroming en ontruiming subBC 2012

Bouwbesluit 2003

Het doel van artikel 2.146 is te waarborgen, dat er in het geval van brand veilige mogelijkheden zijn om vanuit een verblijfsgebied of verblijfsruimte het betrokken rookcompartiment binnen één minuut te verlaten. Het gaat hier dus om het bereiken van het beginpunt van een of meer rookvrije vluchtroutes.

In artikel 2.146 lid 8 worden voor de nttb gebruiksfuncties eisen gesteld aan de uitgangen van een VG en een VR

Voor de rookcompartimenten stond in art 2.148 lid 3 wat de totale openingen uitgang in een rookcompartiment moet zijn. E.e.a. gerelateerd aan een bezettingsgraadklasse

M.a.w. de openingen in een rookcompartiment naar een aangrenzende verkeersruimte of ander rookcompartiment, brandcompartiment zijn verzekerd. In de MR is een methode aangegeven voor doorstroom en opvangcapaciteiten voor een ruimte waardoor een rookvrije vluchtroute voert.

Toelichting in

De tijd die nodig is om bij een toegang van een rookcompartiment te komen, kan van invloed zijn op de vluchttijd. In Bouwbesluit 2003 zijn de maximale loopafstanden binnen een rookcompartiment zo gekozen dat bij een maximale bezetting minder tijd nodig is om een toegang van een rookcompartiment te kunnen bereiken, dan nodig is om de toegang van het rookcompartiment te passeren.

Dit heeft tot gevolg dat niet de loopafstanden maar de totale breedte van de toegangen maatgevend zijn voor de vluchttijd.

Om het brandende rookcompartiment te kunnen verlaten moet voldoende ruimte zijn achter de toegangen van het brandende rookcompartiment. Deze ruimte wordt bepaald door de opvang- en doorstroomcapaciteit van de ruimten achter deze toegangen. Dit is voor nieuwbouw geregeld krachtens artikel 2.173

van Bouwbesluit 2003. Deze bepaling geldt voor rookvrije vluchtroutes van niet tot bewoning bestemde gebouwen.

In het Bouwbesluit 2012 worden de subBC = oude rookcompartimenten aangegeven in afdeling 2.11. Over het vluchten en de uitgangen is het volgende vermeld:

Art 2.107 lid 8 vrije doorgang voor vluchten is $b \geq 0,85$ m en $h \geq 2,3$ m (dit kan dus zowel de doorgang in een rookcompartiment (subBC) zijn als de doorgang daarbuiten)

Art 2.108 lid 1 geeft de doorstroomcapaciteit aan van een gedeelte van een vluchtroute uitgedrukt in personen per m1, dus zonder tijdseenheid
Art 2.108 lid 2 geeft aan dat er eisen kunnen worden gegeven in de MR voor doorgangen buiten het subBC (dus artikel 2.1 van de Regeling Bouwbesluit 2012 kan en mag geen betrekking hebben op vluchtroutes tot de uitgang van een subbc)

Voorbeeld

In een subBC (nttb gebruiksfuncties) bevinden zich 540 personen. Stel er is één vrije doorgang van 1 m is dit dan voldoende. Dat kan niemand uitrekening, want er is geen tijdseenheid gegeven en de tijdseenheid in de Regeling Bouwbesluit 2012 mag niet worden toegepast. Het is dus niet zo dat je 540 bijvoorbeeld moet delen door 90 op grond van het Bouwbesluit 2012.

Hoe wordt nu de minimum doorgangsbreedte bepaald?

Deze 540 personen kunnen allemaal het subBC verlaten, indien wordt uitgegaan van de doorstroom van aantal pers/m/min dan duurt dit 4 minuten.

Vraag wordt aan het BB2012 voldaan? M.i. ontbreekt de tijdslimiet waarbinnen een subBC moet zijn ontruimd en de tijdslimiet van de doorstroming per vrije doorgang. Het gestelde in de Regeling Bouwbesluit 2012 mag voor het beoordelen van een subbc (oud rookcompartiment) niet worden gebruikt.

Daarbij merken we op dat het Bouwbesluit 2003 een ontruimingstijd van 1,5 minuten kende bij 90 personen per m uitgangsbreedte. Gesteld wordt dat het niet de bedoeling is strengere eisen te stellen dan die welke op grond van het BB2003 golden, maar toepassing van de Regeling Bouwbesluit 2003 laat het tegendeel zien.

Suggestie

Toevoeging van een tijdslimiet in het BB2012 zodat duidelijk wordt wat de vrije doorgang van een subBC moet zijn om veilig te vluchten uit het subBC gerelateerd aan het aantal personen

Reactie

Het toepassen van een tijdslimiet bij artikel 2.108 lid 1 is niet nodig. Ook

bij het vergelijkbare artikel 2.148 lid 3 uit het Bouwbesluit 2003 werd niet met een tijdslimiet gerekend. Wel zijn beide artikelen impliciet gebaseerd op de ontruiming van een rook- cq subbrandcompartiment binnen een minuut, maar dat is voor de bepaling van de doorgangbreedte niet noodzakelijk. Uw veronderstelling dat het Bouwbesluit 2003 uitging van een ontruimingstijd van 1,5 minuut is niet juist.

Uw voorbeeld van een subbrandcompartiment met een doorgang van 1 meter en 540 personen voldoet niet aan artikel 2.108 lid 1. Op deze doorgang mogen op grond van artikel 2.108 lid 1 maximaal 135 personen zijn aangewezen. Deze 135 personen per meter doorgang is gelijk aan het maximaal aantal personen dat onder het Bouwbesluit 2003 mogelijk was uitgaande van het maximaal aantal personen binnen een bezettingsgraadklasse. In het Bouwbesluit 2012 is dus de bovengrens aangehouden die volgde uit Bouwbesluit 2003. Hierdoor is er op dit punt geen sprake van een verzwaring ten opzichte van het Bouwbesluit 2003. Wel is op basis van wetenschappelijk onderzoek door de TU-Delft besloten deze waarde van 135 personen per meter te beperken tot deuren die minimaal 135 graden opendraaien.

Melding 100

art 2.102 lid 1

in dit artikel is er sprake van een voor personen bestemde vloer

vraag hoe zit dit dan in een (licht) industriefunctie bijv een hooizolder m.i. is dit geen voor personen bestemde vloer

bij een bouwwerk geen gebouw zijnde(anderebouwwerk geen gebouw zijnde) is art 2.102 lid 1 en 11 van kracht. Deze leden spreken elkaar m.i. tegen

bijv een uitkijk toren op de Veluwe heeft wel degelijk voor personen bestemde vloer?

in lid 11 wordt gesteld dat afhankelijk van aard en bestemming een doeltreffende vluchtroute moet worden neergelegd.

m.a.w. lid 1 en lid 11 zijn m.i. met elkaar in strijd

Reactie

De leden 1 en 11 van artikel 2.102 zijn niet met elkaar in strijd. Lid 1 regelt dat er vluchtroutes moeten zijn en lid 11 regelt vervolgens de veiligheid van deze vluchtroutes. Voor "een bouwwerk geen gebouw zijnde" zijn de eisen aan deze veiligheid functioneel gesteld in lid 11, terwijl voor andere gebruiksfuncties deze in paragraaf 2.12.1 zijn ingevuld met de prestatie-eisen in artikel 2.102 t/m 2.107. Beperking van de loopafstand over een vluchtroute kan bijvoorbeeld nodig zijn ter voldoening aan de functionele eis uit lid 11. Ook kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het

noodzakelijk zijn van een tweede vluchtroute.

We delen overigens uw mening dat een uitkijktoren een "bouwwerk geen gebouw zijnde" is met een voor personen bestemde vloer. Ook delen wij uw mening dat een hooizolder geen voor personen bestemde vloer heeft.

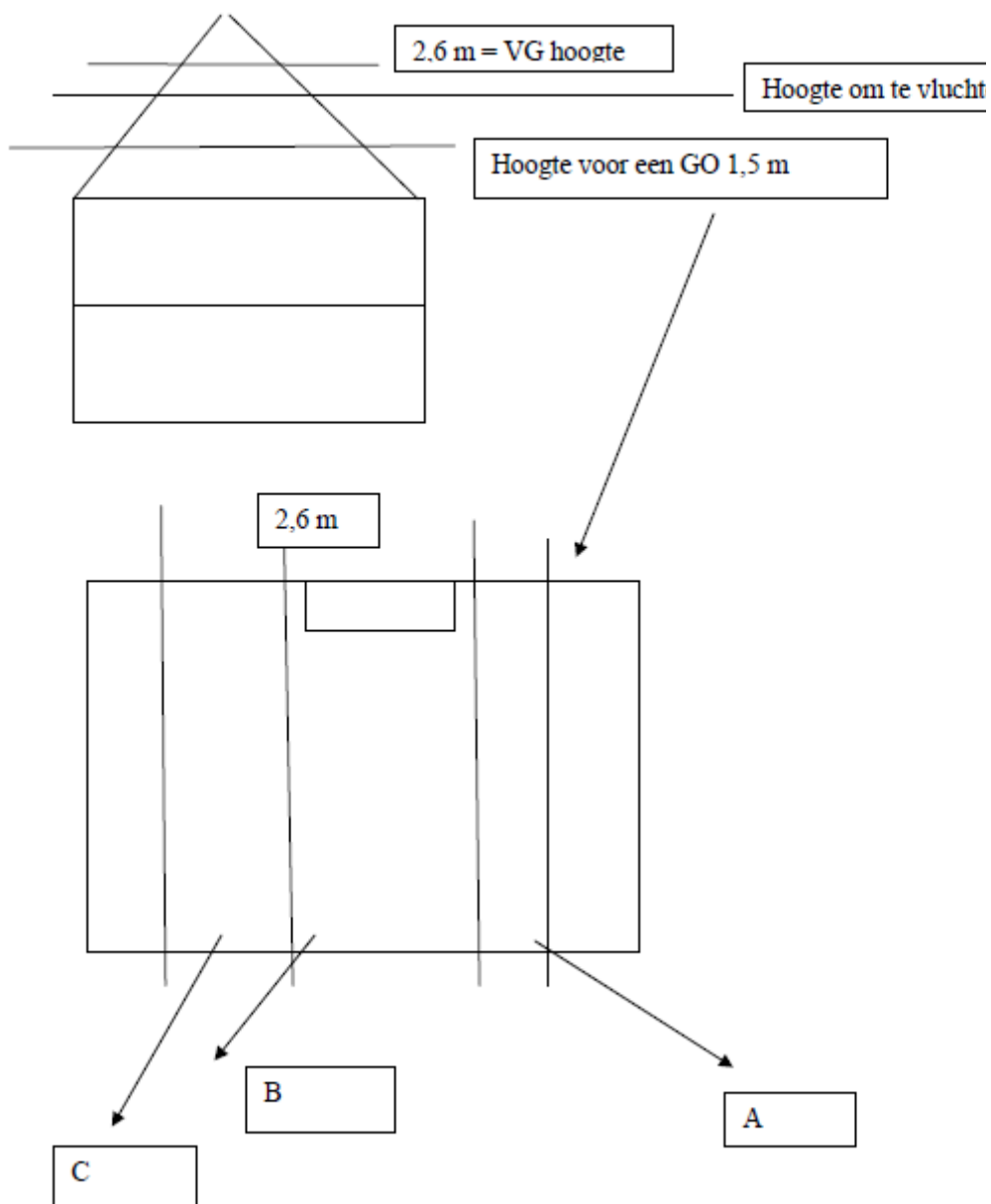
Melding 101

bij het toepassen van diverse punten inzake het vluchten staat vermeld dat re gevlucht moet worden vanuit een punt in het gebruiksgebied bijv. art 2.102 lid 4 en 5

uit de definitie van gebruiksgebied

vrij indeelbaar gedeelte van een gebruiksfunctie waar voor de gebruiksfunctie kenmerkende activiteiten plaatsvinden, dat bestaat uit een of meer op dezelfde bouwlaag gelegen ruimten gelegen in een brandcompartiment die niet door een dragende scheidingsconstructie van elkaar zijn gescheiden en die geen toiletruimte, badruimte, technische ruimte of verkeersruimte zijn, tenzij die ruimte zelf een functieruimte is;

ontbreekt o.i. de hoogte boven de vloer van dit gebruiksgebied

vraag vanuit welk punt moet ik de looplengte al of niet gecorrigeerd rekenen is dit punt A, B of C

Reactie

In de leden 4 en 5 van artikel 2.102 wordt de loopafstand bedoeld over een vluchtroute in een gebruiksgebied. Uit lid 1 van artikel 2.102 volgt dat een vluchtroute alleen nodig is vanaf een punt van een voor personen bestemd gedeelte van een vloer. Het deel van een zolderverdieping dat lager is dan 2,3 m kunt u bij een aanvraag van een omgevingsvergunning bestempelen als een niet voor personen bestemde vloer. Zie hiervoor ook pagina 4 uit de brochure Vluchten bij brand.

De vereiste hoogte in een gebruiksgebied volgt uit de vereiste hoogte van de ruimten waaruit het gebruiksgebied bestaat. In uw casus bestaat het gebruiksgebied blijkbaar uit een verblijfsgebied. De hoogte van dit verblijfsgebied moet ten minste 2,6 m volgens artikel 4.3 lid 6 zijn. De loopafstand moet daarmee worden bepaald vanaf het punt waar sprake is van een hoogte van 2,6 m.

Het gedeelte onder de schuine kap lager dan 2,6 m kunt u benoemen als onbenoemde ruimte en de vloer van deze ruimte is daarmee te beschouwen als een niet voor personen bestemde vloer waarover geen vluchtroute hoeft te lopen (2.102 lid 1).

Melding 102

Art 6.25 lid 1 (BB 2012) betekent een verzwaring tov bb2003 als het gaat om woongebouwen met een niet besloten gemeenschappelijke vluchtroute

Wat is de motivering van het voorschrift.

Nu moet een deel van de bestaande voorraad verplicht worden aangepast,

Is dat de bedoeling?

na verdere bestudering

constateren wij dat het geldt voor nieuwe nog te bouwen woongebouwen.

hierbij willen we onze vraag reduceren tot het volgende

gezien de plannen die in het verleden gebouwd zijn onder het regiem van het Bouwbesluit 2003 en plannen die komen uit de bestaande voorraad ver voor het jaar 2000; constateren wij dat de trappenhuizen dus een groter bordes moeten hebben en nooit met een bordes van 0,8*0,8 of ter grootte van de trapbreedte kunnen worden gerealiseerd. Immers indien er dan mensen al of niet vluchtend op het bordes aanwezig zijn, zullen die bij het openen over het bordes worden belemmerd cq ten val komen op de trap.

Daarom de vraag: waarom dit voorschrift in de woningbouw,
dit leidt immers tot grotere trappenhuisen en tot groter grondgebruik.

Suggestie

Dit voorschrift niet alten gelden voor de bestaande voorraad

Reactie

In het Bouwbesluit 2012 is gekozen voor een eenvoudiger en uniformer vluchtsystematiek. Dit heeft er toe geleid dat in artikel 6.25 lid 1 geen onderscheid wordt gemaakt tussen een besloten of een niet-besloten ruimte, dit in afwijking van het overeenkomstige artikel 2.171 lid 1 uit het Bouwbesluit 2003. Voor andere gebruiksfuncties kende het Bouwbesluit 2003 overigens dit onderscheid ook al niet.

Bij de bepaling van de grootte van een bordes zoals bedoeld in artikel 2.34 hoeft u geen rekening te houden met de draairichting van de deuren. Het gaat in dat artikel per slot van rekening om de oppervlakte van de vloer en niet om de vrije oppervlakte. Wel kan de draairichting van de deur invloed hebben op de vrije doorgang over het bordes. Hierbij hoeft echter alleen rekening te worden gehouden met de volledig open gedraaide deur en niet met de belemmering van het draaien van deur over het bordes heen. Naar ons oordeel kan het nieuwe artikel 6.25 lid 1 slechts in beperkte mate leiden tot een groter bordes dan onder het Bouwbesluit 2003.

Indien u een specifieke casus hebt in relatie tot artikel 6.25 lid 1 kunt u deze voorleggen aan de helpdesk bouwregelgeving (<https://www.rijksoverheid.nl/contact/formulier-helpdesk-bouwregelgeving>)

Melding 103

BB2003 (in art 2.28) is geregeld dat een trap is bedoeld voor het ontsluiten van een woongebouw, hetgeen betekent dat komende vanaf de voordeur van een woongebouw (de entree op de begane grond buiten) via een trap de entree van de woning moet kunnen worden bereikt.

In BB2012 komt de ontsluitingsverplichting niet meer voor. Eigen bewoners kunnen via een trap te bereiken via een te ontsluiten deur (met een sleutel) wel de woning bereiken.

Mogen er nu woongebouwen worden gemaakt waarbij de woningen uitsluitend via de lift bereikbaar zijn(voor bezoekers).

Wat is de motivering van het voorschrift.

Reactie

Op grond van het Bouwbesluit 2012 moet elke woning bereikt kunnen

worden met een trap als bedoeld in afdeling 2.5. Dit vloeit voort uit artikel 2.27 van afdeling 2.4. Het Bouwbesluit 2012 maakt hierbij geen onderscheid tussen bewoners en bezoekers.

In het Bouwbesluit 2012 wordt het begrip ontsluiten niet meer gebruikt omdat er in het Bouwbesluit 2012 geen verschil meer wordt gemaakt tussen een trap volgens kolom A of B zoals wel bij het Bouwbesluit 2003. Het relevante verschil ten aanzien van veiligheid, de breedte van de trap, is in het Bouwbesluit 2012 onder de inrichting van vluchtroutes opgenomen in artikel 2.107 lid 10.

Uw constatering dat het Bouwbesluit niet voorziet in een voorschrift dat regelt dat de woning zonder gebruik te moeten maken van een sleutel via de trap bereikbaar is, is terecht. Bij het incidentele geval dat een bezoeker geen gebruik kan of mag maken van de lift, kan de bewoner daarop via de intercom of andere communicatiemiddelen op worden gewezen, zodat deze de bezoeker kan komen ophalen zodat deze gebruik makend van zijn sleutels de lift kan omzeilen. Het stellen van voorschriften aan de ontsluitbaarheid van deuren op de route is zo doende niet nodig en zou tevens in strijd met de doelstelling de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van een bouwwerk zo veel mogelijk aan de marktpartijen over te laten. Zodoende spreken wij geen oordeel uit over de wenselijkheid van de door u beschreven situatie.

Melding 104

BB 2012 regelt in het kader van vluchten in art 2.51 lid 3 dat de minimumdoorgang bij een beschermde vluchtroute 0,6m bedraagt bijeen constructiedeel in geopende stand. (0,6*2,2m)

Art 2.107 lid 8 geeft aan dat bij een vluchtroute een vrije doorgang ten minste 0,85m moet bedragen.(0,85*2,3 m behoudens enkele uitzonderingen)

Dit spreekt elkaar tegen; (dit is niet anders dan in BB2003)

Deze "fout" is ontstaan bij het invoeren van 0,85 m breedte bij een vluchtroute want deze was 0,6m

Reactie

Uw opmerking dat er situaties zijn waarop zowel de in artikel 2.51, derde lid, bedoelde vrije breedte van ten minste 0,6 m en de in artikel 2.107, achtste lid, bedoelde vrije breedte van ten minste 0,85 meter van toepassing zijn onderschrijven wij.

Er is echter geen sprake van strijdige voorschriften. In het geval dat op een doorgang tegelijkertijd twee verschillende eisen van toepassing zijn,

dan is de hoogste eis maatgevend.

Wel zijn wij van mening dat dit onvoldoende duidelijk is. Wij hebben daarom een wijziging van artikel 2.51, derde lid, in procedure gebracht.

Melding 105

Waarom zou art 2.107 lid 1 moeten gelden tussen een galerij en het trappenhuis. Temeer daar er reeds een wbdbo eis geldt tussen woning (BC) en trappenhuis. De galerij is immers open = niet besloten dus rook is zeer beperkt aanwezig = buitenlucht.

In het verlengde daarvan waarom is er een rooksluis nodig bij een galerij oplossing boven de 20m(art 2.107 lid 6) ; op grond van BB 2003 werd een rooksluis alleen vereist bij een corridor oplossing. Zijn dit geen overbodige voorschriften of behoeft dit een aanvulling

Reactie

Uw constatering is juist. Artikel 2.107 lid 1 en lid 6 zijn niet bedoeld voor het vluchten naar een besloten trappenhuis vanuit een niet besloten ruimten. Wij zullen de leden 1 en 6 hierop aanpassen.

Melding 106

Liftschachten in relatie met brandcompartimenten:

In het BB2003 valt een liftschacht die deel uitmaakt van een vluchtrappenhuis buiten een brandcompartiment en maakt deel uit van het vluchtrappenhuis (althans dat is blijkens de toelichting de bedoeling)

Citaat Stb 2002-203

Onderdeel X

Onder de in het eerste lid van artikel 2.104 genoemde ruimten die bij nieuwbouw kunnen worden uitgeplaatst vallen ook de opstelplaats van een verbrandingstoestel die niet in een stookruimte ligt en een liftschacht indien deze onderdeel is van een vluchtrappenhuis. Met deze toevoeging is de opsomming van ruimten die bij nieuwbouw mogelijkerwijs uitgeplaatst kunnen worden expliciet gemaakt. Een dergelijk overzicht ontbrak in het Bouwbesluit uit 1991 en in fase 2.

Einde citaat

De artikeltekst in BB2003 en Bb2012 zijn daarmee niet in overeenstemming en kunnen leiden tot (onbedoelde brandgevaarlijke situaties)

We verzoeken afdeling 2.10 (art 2.82 en 2.84) van BB2012 aan te passen zodat helder wordt dat:

- a) Het uitsluitend gaat om liftschachten die deel uitmaken van een trappenhuis met liftschacht door welk trappenhuis een extra beschermde vluchtroute voert
- b) Geen brandweerlift zijnde
- c) En als het een liftschacht betreft die direct grenst aan een BC de wdbbo zoals die geldt van een BC naar een extra beschermde vluchtroute ook op de scheiding van de liftschacht geldt

Reactie

Zowel artikel 2.104 (Bouwbesluit 2003) als artikel 2.82 (Bouwbesluit 2012) regelen dat een liftschacht niet in een brandcompartiment hoeft te liggen. In deze artikelen is niet bepaald dat dit alleen een liftschacht betreft die deel uitmaakt van een vluchttrappenhuis. In de toelichting bij artikel 2.104 (Bouwbesluit 2003) is dit slechts als voorbeeld gegeven van een liftschacht die niet in een brandcompartiment hoeft te liggen.

In uw voorbeelden loopt de wdbbo-grens tussen de twee brandcompartimenten cq tussen het brandcompartiment en het vluchttrappenhuis via de liftschacht. Dit betekent dat de liftschacht een bijdrage moet leveren aan deze wdbbo. Er mag binnen een bepaalde tijdsduur geen branddoorslag plaatsvinden via de liftschacht.

Melding 107

LS

citaat woningwet

Voor de toepassing van het bij of krachtens deze wet bepaalde wordt onder bouwwerk mede verstaan de daarvan deel uitmakende installaties.

einde citaat

Dit betekent dat het vervangen van een open geiser door een nieuwe open geiser bouwen is in de zin van de wet is hier dan op art 3.55 verbouw van het BB2012 van toepassing. Zo nee waarom niet? Welke bouwvoorschriften zijn er dan van toepassing er is immers sprake van bouwen?

Leidt artikel 3.49 nu tot de noodzaak van twee voorzieningen omdat ik de geiser vervang?

Hoe moet artikel 2.59 dan geïnterpreteerd worden als ik in relatie tot artikel 7.9, eerste lid, onder e de geiser niet hoeft aan te sluiten?

Reactie

Het is juist dat het vervangen van open geiser in een nieuwe open geiser "bouwen" is volgens de Woningwet.

Allereerst merken wij op dat eisen waaraan een nieuwe open geiser moet voldoen niet worden bepaald door het Bouwbesluit 2012 maar door het Warenwetbesluit Gastoestellen.

Verder is van belang dat de eisen uit het Bouwbesluit 2012 alleen van toepassing zijn op hetgeen daadwerkelijk wordt verbouwd. Dit volgt uit artikel 4 van de Woningwet. Als u alleen een geiser vervangt en niets doet aan de bestaande aan- en afvoer dan gelden er helemaal geen verbouweisen uit het Bouwbesluit.

Indien wij hiermee u vraag nog niet voldoende hebben beantwoord, dan zouden we graag concretere informatie willen hebben over de casus die u voor ogen heeft. Zo is uit uw informatie niet op te maken wat voor een open geiser u bedoelt: afvoerloos of afvoergebonden, vermogen < 15 kW of > 15 kW.

Melding 108

Citaat woningwet

Voor de toepassing van het bij of krachtens deze wet bepaalde wordt onder bouwwerk mede verstaan de daarvan deel uitmakende installaties.
einde citaat

citaat BB2012

installatie:

voor het functioneren van een bouwwerk of een gedeelte daarvan noodzakelijke voorziening van niet-bouwkundige aard;

vaste jurisprudentie

Het begrip "bouwwerk" is in de Woningwet zelf niet omschreven. Gelet hierop, en op het feit dat in de modelbouwverordening wel een bruikbare definitie is gegeven, is in de jurisprudentie van de Afdeling bij herhaling aansluiting gezocht bij de in de modelbouwverordening gegeven definitie van het begrip "bouwwerk". Deze luidt: "elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren". De Afdeling ziet geen reden thans een andere begripsomschrijving te hanteren.

eind citaat

een installatie is een bouwwerk en volgens de def BB2012 kan het dat niet zijn.

op welke wijze moet ik dit nu rijmen?

Reactie

Wij zijn van mening dat de definitie die het Bouwbesluit 2012 geeft voor installatie (voor het functioneren van een bouwwerk of een gedeelte daarvan noodzakelijke voorziening van niet-bouwkundige aard) niet betekent dat een installatie op zich zelf geen bouwwerk kan zijn, zoals volgt uit de jurisprudentie bij de Woningwet.

Een installatie kan volgens de jurisprudentie bij de Woningwet een bouwwerk zijn. Als dit het geval is, dan wordt zo'n bouwwerk sinds 2003 binnen het Bouwbesluit aangeduid als "Bouwwerk geen gebouw zijnde". Dit "bouwwerk geen gebouw zijnde" bestaat vervolgens uit bouwkundige onderdelen (bijv. staalconstructie/fundering/ophangconstructie) en niet-bouwkundige onderdelen (bijv. machines). Deze niet-bouwkundige onderdelen worden in het Bouwbesluit 2012 nu als installaties aangeduid. Dit laat echter onverlet dat installaties die volgens de jurisprudentie een bouwwerk zijn, nog steeds een bouwwerk zijn.

Melding 109

citaat woningwet

Won wet art 1 lid 3 Voor de toepassing van het bij of krachtens deze wet bepaalde wordt onder bouwwerk mede verstaan de daarvan deel uitmakende installaties.

einde citaat

citaat BB2012

installatie:

voor het functioneren van een bouwwerk of een gedeelte daarvan noodzakelijke voorziening van niet-bouwkundige aard;

Artikel 1.12 Verbouw

1. Op het geheel of gedeeltelijk vernieuwen of veranderen of het vergroten van een bouwwerk zijn wat betreft de hoofdstukken 2 tot en met 5 de voorschriften van een te bouwen bouwwerk van toepassing tenzij in de desbetreffende afdeling voor een voorschrift anders is aangegeven.
2. Op het gedeeltelijk vernieuwen of veranderen of het vergroten van een installatie is wat betreft hoofdstuk 6 het rechtens verkregen niveau van toepassing.
3. Op het geheel vernieuwen van een installatie zijn wat betreft hoofdstuk 6 de voorschriften van een te bouwen bouwwerk van toepassing.

Toelichting

Een nieuwe installatie in een bestaand gebouw moet voldoen aan de eisen voor een te bouwen installatie ofwel aan het nieuwbouwniveau. Dit geldt dus zowel voor het geval dat er nog geen installatie was, als voor het geval de oude installatie volledig wordt vervangen. Het niveau van eisen

voor eventueel daarbij noodzakelijke nieuwe leidingdoorvoeren of andere bouwkundige voorzieningen moet separaat worden beoordeeld op basis van het eerste lid van artikel 1.12.

vraag in een bestaand woongebouw moet de liftinstallatie worden vervan-
gen

Is het juist als de liftinstallatie geheel vervangen moet worden de machi-
ne in de liftmachinekamer en de liftkooi dat er dan nieuwbouw wordt ge-
eist?

Dit kan dus betekenen dat in een klein complex waarin een lift installatie
aangebracht is de schacht en andere bouwkundige voorzieningen etc ge-
heel vervangen moet worden m.a.w. het gebouw is na 25 jaar dus rijp
voor de sloop.

Dit geldt dus voor een groot deel van de bestaande voorraad ouder dan
25 tot 30 jaar.

Dit kan toch niet de bedoeling van de wetgever zijn

Dit geldt bijv ook voor het vervangen van andere installaties zoals geisers
etc

Suggestie:

Een zodanige aanpassing van art 1.12 lid 3 dat dergelijke excessen uitge-
sloten worden

Reactie

Artikel 1.12 van het Bouwbesluit 2012 kent slechts betekenis binnen de
reikwijdte van het Bouwbesluit 2012. Als het gaat om liftinstallaties dan
worden op grond van het Bouwbesluit 2012 slechts voorschriften gesteld
aan de afmetingen van een liftkooi (artikel 4.28), noodverlichting (artikel
6.3) en de aanwezigheid in geval een gebouw hoger is dan 20 meter (de
aanwezigheid van een brandweerlift; artikel 6.39).

Bij het vervangen van een liftinstallatie is in relatie tot artikel 1.12, derde
lid (het integraal vervangen van installaties) alleen artikel 6.3 (noodver-
lichting) vanuit de bouwregelgeving relevant. De overige voorschriften
gelden alleen voor te bouwen bouwwerken, waarbij in het geval de afme-
tingen van de liftkooi het rechtens verkregen niveau geldt.

Aan welke eisen een nieuwe liftinstallatie verder moet voldoen wordt niet
bepaald door het Bouwbesluit 2012 maar door het Warenwetbesluit liften.
Artikel 1.12 Bouwbesluit heeft voor dat besluit geen betekenis

Op basis van alleen de voorschriften van het Bouwbesluit 2012 zijn bij het
vervangen van een liftinstallatie in een woongebouw dus geen extra in-
grepen nodig zoals door u gesteld; het aanpassen van artikel 1.12 is
daarmee niet nodig.

Melding 110

Deze melding had primair betrekking op de CE-markering van hang- en sluitwerk en niet op wijzigingen Bouwbesluit 2012. Melding was ook langs een andere weg bij ministerie terecht gekomen en in behandeling genomen als vraag over CE-markering.

Melding 111

aansluitend terrein: aan een bouwwerk grenzend onbebouwd perceel of openbaar toegankelijk gebied;
in art 4.27 lid 4 wordt gesproken over een hoogteverschil tussen een woonfunctie (in dit geval een eengezinswoning) en het aansluitend terrein van 2 cm

Artikel 6.48 Aansturingsartikel

1. Een bouwwerk met een toegankelijkheidssector is vanaf de openbare weg toegankelijk voor personen met een functiebeperking.
2. Aan de in het eerste lid gestelde eis wordt voldaan door toepassing

Vraag hoe zit het met een woonfunctie niet woongebouw, deze heeft geen toegankelijkheidssector. Moet deze tussen de openbare weg en min 1 toegang van de woonfunctie voorzien worden van een pad als aangegeven in art 6.48 e.v.

Reactie:

Artikel 6.49 van het Bouwbesluit 2012 is een beleidsneutrale omzetting van de artikelen 2.5.4 en 5.1.3 van de Model bouwverordening. Deze oude artikelen regelden de toegankelijkheid over het eigen terrein van een in artikel 4.3 van het Bouwbesluit 2003 bedoelde woning of woongebouw. De in artikel 4.3 bedoelde prestatie-eisen aan de toegankelijkheid voor gehandicapten (toegankelijkheidssector) zagen niet toe op kleine woongebouwen en eengezinswoningen. Dit is overgenomen in artikel 6.49. Het Bouwbesluit 2012 regelt dus niet de toegankelijkheid over het aansluitende terrein bij kleine woongebouwen en eengezinswoningen.

Melding 112

Met het Bouwbesluit 2012 is een nieuw begrip geïntroduceerd: '*een voor personen bestemde vloer of ruimte*'. In artikel 1.1, eerste lid, wordt daar de volgende omschrijving bij gegeven:

"vloer of ruimte waarvan het kenmerkende gebruik verbonden is met de aanwezigheid van personen"

In de praktijk is deze omschrijving te vaag gebleken, en roept dit vragen op. Zou u deze omschrijving wat concreter kunnen toelichten?

Daarnaast heb ik een aantal voorbeelden van ruimten, waar in de dagelijkse praktijk discussie over kan bestaan. Graag verneem ik van u of er in deze gevallen sprake is van een voor personen bestemde ruimte, en om welke reden wel of niet.

Parkeergarage / fietsenstalling

Kenmerkende gebruik: het geparkeerd staan van auto's / motorvoertuigen / fietsen

Aanwezigheid personen: niet noodzakelijk voor het geparkeerd staan van deze voertuigen (wel voor het er neer zetten)

Aanvullende vraag: bestaat er verschil in benadering tussen een openbare parkeergarage, waar de verkeersbewegingen over de dag gezien redelijk constant zijn, en een parkeergarage bij een theater, waar de verkeersbewegingen een half uur voor en een half uur na een voorstelling een piek hebben.

Toiletruimte

Kenmerkende gebruik: het wegbrengen van een persoonlijke boodschap

Aanwezigheid personen: noodzakelijk bij het kenmerkende gebruik (zonder aanwezigheid van personen wordt een toiletruimte niet gebruikt)

Aanvullende vraag: bestaat er verschil in benadering tussen een toiletruimte in een industriegebouw, die incidenteel door één persoon gebruikt wordt, en een toiletruimte in een theater of voetbalstadion, die in de pauze en na afloop van een voorstelling / wedstrijd tegelijkertijd gebruikt wordt door vele tientallen personen?

Technische ruimte

Kenmerkende gebruik: Het opgesteld staan van apparatuur voor het functioneren van het gebouw

Aanwezigheid personen: niet noodzakelijk voor het functioneren van de technische apparatuur

Archiefruimte

Kenmerkende gebruik: het opgeslagen staan van documenten, die gedurende langere tijd bewaard moeten blijven.

Aanwezigheid personen: niet noodzakelijk voor het opgeslagen staan van de documenten

Aanvullende vraag: bestaat er verschil in benadering tussen een statisch archief, waar zelden documenten opgehaald of weggebracht worden, en een archiefruimte, waar 20 personen de hele dag bezig zijn om de voor klanten noodzakelijke gegevens en bescheiden op te zoeken?

Aanvullende vraag: is het daarbij van belang of een archiefmedewerker in de archiefruimte kantoor houdt, of in de nabijheid van de archiefruimte een separaat kantoor heeft?

Trappenhuis

Kenmerkende gebruik: het zorgdragen voor verkeersbewegingen tussen bouwlagen

Aanwezigheid personen: noodzakelijk voor het vervullen van de functie van een trappenhuis (indien mensen geen gebruik maken van een trappenhuis, is het trappenhuis overbodig, m.u.v. een noodtrappenhuis).

Magazijn winkel

Kenmerkende gebruik: het opgeslagen staan van goederen / producten, die al wel geleverd zijn, maar nog niet in de winkel geplaatst kunnen worden.

Aanwezigheid personen: niet noodzakelijk voor het opgeslagen staan van de goederen / producten

Aanvullende vraag: is er daarbij een verschil tussen een magazijn bij bijvoorbeeld een drogist, waar zelden iemand aanwezig is, en een hoogstapelmagazijn, waar vrij constant iemand op een heftruck heen en weer rijdt?

Reactie

Wij wijzen u op de juridische toelichting bij het begrip "een voor personen bestemde vloer of ruimte":

Een voor personen bestemde vloer of ruimte is een vloer of ruimte waarvan het kenmerkende gebruik verbonden is met de aanwezigheid van personen. Met andere woorden er moet worden aangenomen dat bij regulier gebruik op die vloer of in die ruimte mensen aanwezig zijn. Een technische ruimte is daarom in de regel geen voor personen bestemde ruimte. Het kenmerkend gebruik van die ruimte is de aanwezigheid en het functioneren van een installatie, niet de incidentele aanwezigheid en werkzaamheden van onderhoudsmonteurs. Moet er voor de bediening van die installatie personeel aanwezig zijn, dan is de ruimte wel een voor personen bestemde ruimte.

Verder is het zo dat vanuit de systematiek van het Bouwbesluit het primair aan de aanvrager van een vergunning is om de functie van ruimten en vloeren te benoemen. U kunt dus zelf bij een aanvraag besluiten om een vloer of ruimte te bestempelen als niet voor personen bestemd. Uiteindelijk moet dit in praktijk vervolgens ook als zodanig worden gebruikt.

Uitgaande van deze toelichting kan bij uw onderstaande voorbeelden worden beargumenteerd of sprake is van een voor personen bestemde vloer of ruimte.

Parkeergarage / fietsenstalling: Hier is steeds sprake van een voor personen bestemde vloer of ruimte. Het reguliere gebruik is het stallen van voertuigen en dit gebeurt door personen die hun auto/fiets regelmatig ophalen en brengen.

Toiletruimte: Hier is steeds sprake van een voor personen bestemde vloer of ruimte. Het reguliere gebruik van een toilet is onlosmakelijk verbonden met personen.

Technische ruimte: Hier is sprake van een niet voor personen bestemde vloer of ruimte, zoals blijkt uit de juridische toelichting

Archieftruimte: Een statisch archieftruimte waarbij slechts incidenteel personen aanwezig zijn kan worden bestempeld als niet voor personen ruimte of vloer.

Trappenhuis: Hier is sprake van een voor personen bestemde ruimte. Het reguliere gebruik is onlosmakelijk verbonden met personen.

Magazijn winkel: Een magazijn zal veelal gekoppeld zijn met de aanwezigheid van personen. Een uitzondering hierop kan een opslagzolder zijn waarop niet alledaagse producten zijn opgeslagen, waardoor slechts incidenteel personen aanwezig zijn.

Melding 113

Door de nieuwe vluchtsystematiek in het Bouwbesluit 2012 (één veilige vluchtroute, tenzij een tweede onafhankelijke vluchtroute beschikbaar is), is er mijns inziens nu iets bijzonders mogelijk. Ik heb een tweetal voorbeelden om dit inzichtelijk te maken (zie laatste pagina).

In allebei de voorbeelden is sprake van een brandcompartiment met een oppervlakte van 750 m², waar zich 20 personen in bevinden. Dit brandcompartiment is tevens in zijn geheel een subbrandcompartiment, en heeft slechts één uitgang.

In situatie 1 kan vanaf de uitgang van het brandcompartiment in twee richtingen verder gevlucht worden. Deze twee vluchtroutes vallen in één ruimte samen, waardoor artikel 2.106 van toepassing is. Overeenkomstig onderdeel b van het derde lid van dat artikel moet de gang een extra beschermde vluchtroute zijn (twee vluchtroutes die samenvallen in één ruimte buiten het brandcompartiment waar die vluchtroutes beginnen).

In situatie 2 kan vanaf de uitgang van het brandcompartiment slechts één richting op gevlucht worden. Op deze vluchtroute zijn de artikelen 2.103, 2.104 en 2.105 van toepassing. In deze situatie is er sprake van minder dan 37 personen, waardoor artikel 2.103, tweede lid, voorschrijft dat de ruimte waardoor deze vluchtroute voert een beschermde vluchtroute moet zijn.

Er kan dus gesteld worden dat de eisen die aan de verkeersruimte gesteld worden (brandwerendheid ten opzichte van aangrenzende ruimten, materiaaleisen) voor de situatie dat in twee richtingen kan worden gevlucht zwaarder zijn dan wanneer vluchten in slechts één richting mogelijk is.

In mijn ogen is dit vrij bijzonder. Ligt hier een bepaalde achtergrond aan ten grondslag? Oftewel: is er bewust voor gekozen om dit mogelijk te maken?

Zo ja, wat is de achterliggende reden?

Zo nee, dan lijkt het mij wenselijk dat dit gerepareerd gaat worden.

Reactie

In uw casus gaat u uit van een verkeerde interpretatie van onderdeel b van het derde lid van artikel 2.106. Met het in onderdeel b genoemde "buiten een brandcompartiment" is niet bedoeld "buiten het brandcompartiment waarin het vluchten begonnen is" zoals u veronderstelt. U mag op grond van onderdeel b de twee vluchtroutes altijd binnen een brandcompartiment laten vallen. Alleen als u er voor kiest om de twee vluchtroutes niet binnen een brandcompartiment te laten vallen, dan zullen deze vluchtroutes extra beschermde vluchtroutes moeten zijn, zoals volgt uit artikel 2.82 lid 1 en lid 4.

Melding 114

In artikel 6.20, eerste lid, is een opsomming gegeven van criteria die van belang zijn bij de bepaling of een brandmeldinstallatie vereist is, en welke omvang van de bewaking deze installatie dan dient te bezitten. Onderdeel b.) eindigt met het woord 'of'. Hierdoor is er dus sprake van dat een brandmeldinstallatie is vereist wanneer:

- de gebruiksoppervlakte van de gebruiksfunctie een bepaalde grenswaarde overschrijdt, of;
- wanneer de hoogste vloer van een verblijfsruimte een bepaalde grenswaarde overschrijdt, of;
- dat een gebruiksfunctie is aangewezen zonder dat sprake is van een grenswaarde.

Het is echter niet mogelijk om Bijlage I op deze manier te lezen, aangezien bij een aantal gebruiksfuncties een waarde is ingevuld bij de oppervlakte van die gebruiksfunctie in combinatie met een waarde voor de hoogste vloer gemeten boven meetniveau. Indien sprake is van een 'of-bepaling' kunnen deze twee grenswaarden nooit tegelijk van toepassing zijn. Hoewel uit de toelichting op artikel 6.20 opgemaakt zou kunnen worden dat eigenlijk een 'en-bepaling' is bedoeld, biedt de toelichting niet voldoende houvast, en is niet duidelijk op welke manier artikel 6.20, eerste lid, gelezen moet worden.

Suggestie:

Artikel 6.20, eerste lid, op de volgende manier wijzigen:

Een brandmeldinstallatie is vereist wanneer sprake is van onderdeel a) **en** onderdeel b), **of** wanneer sprake is van onderdeel c).

Reactie

Juridisch betekent 'of' in artikel 6.20 hetzelfde als "en/of". Aanpassing van artikel 6.20 is dus niet nodig.

Melding 115

Het Bouwbesluit 2012, artikel 2.20 m.b.t. de overklauterbaarheid staat lijnrecht tegenover artikel 1, lid 3 van de Woningwet. Aangezien de Woningwet voor het Bouwbesluit gaat zal een radiator als opstapmogelijkheid gezien moeten worden. Dit is mijn inziens niet meer dan logisch, maar in de nota van toelichting van artikel 2.20 staat expliciet een vermelding dat radiatoren niet als opstapmogelijkheden gezien worden. Het praktijkboek heeft dit ook overgenomen.

Suggestie:

Het lijkt mij noodzakelijk dat het Bouwbesluit 2012 aangepast gaat worden om verdere verwarring en tegenspraak te voorkomen.

Reactie

Mede naar aanleiding van uw melding, hebben wij een wijziging van artikel 2.20 in procedure gebracht zodanig dat ook rekening moet worden gehouden met installaties. Deze wijziging wordt meegenomen in de wijziging van het Bouwbesluit 2012 die volgens planning op 1 januari 2014 van kracht wordt.

Melding 116

Volgens de aansturingstabel is lid 3 van toepassing voor woon- en logiesfuncties niet voor overige functies.

Art. 2.4 lid 3 gaat over niet in een woon- of logiesfunctie gelegen gebruiksfunctie

Suggestie

Mogelijk moet de tabel gewijzigd worden zodanig dat lid 3 van toepassing is bij overige gebruiksfuncties en niet bij een woon- of logiesfunctie.

Reactie

Artikel 2.4 lid 3 spreekt niet over een niet in een **woon- of logiesfunctie** gelegen gebruiksfunctie zoals u stelt, maar over een niet in een **woongebouw of logiesgebouw** gelegen gebruiksfunctie.

Wij wijzen u op de toelichting bij dit artikel 2.4 lid 3:

Het derde lid geeft een voorschrift voor een niet in een woongebouw of logiesgebouw gelegen woning en van een logiesfunctie. In dergelijke gevallen mag rekening worden gehouden met de stabiliteitsvoorzieningen

van een op een aangrenzend perceel gelegen gebruiksfunctie van dezelfde soort. Dit betekent dat bij de beoordeling van de standzekerheid van een rijtjeswoning of een geschakelde vakantiewoning rekening mag worden gehouden met bijvoorbeeld het windverband (specifieke stabiliteitsvoorziening) van een belendende woning of logiesfunctie. Bij alle andere gebruiksfuncties moet aan alle eisen die aan de stabiliteit worden gesteld, zelfstandig (binnen de grenzen van het eigen perceel) worden voldaan.

Artikel 2.4 lid 3 is een beleidsneutrale omzetting van artikel 2.4 lid 4 uit het Bouwbesluit 2003.

Melding 117

In het Bouwbesluit 2003 was in artikel 4.24, vierde lid, en in artikel 4.28, vierde lid, opgenomen dat een verblijfsgebied en een verblijfsruimte van een nevenfunctie van een celfunctie een hoogte boven de vloer heeft van 2,5 meter i.p.v. 2,6 meter. In het Bouwbesluit 2012 is deze uitzondering los gelaten.

Wat is de achtergrond van deze wijziging? Het is nu bijvoorbeeld mogelijk dat zich binnen een woonafdeling van een gevangenis verschillende vrije hoogten voordoen, doordat de woonkamer een bijeenkomstfunctie als nevenfunctie van de celfunctie is aangemerkt.

Wat daarnaast conflicterend mee is, is de opmerking op bladzijde 153 van het Praktijkboek Bouwbesluit 2012 (die in opdracht van het Ministerie van BZK is opgesteld):

"Aandachtspunt: Bij nieuwbouw van een nevenfunctie van een celfunctie mag de lagere hoogte van 2,5 m die is toegestaan voor een celfunctie ook worden toegepast."

Hoe moet hier mee worden omgegaan?

Indien het de bedoeling is dat de vrije hoogte binnen een nevenfunctie van een celfunctie 2,5 meter mag zijn, lijkt een wijziging van het Bouwbesluit 2012 op zijn plaats.

Indien het de bedoeling is dat de vrije hoogte binnen een nevenfunctie van een celfunctie 2,6 meter moet zijn, zou ik graag de reden waarom voor deze wijziging is gekozen vernemen. Tevens lijkt me een herziening van het Praktijkboek Bouwbesluit 2012 dan op zijn plaats.

Reactie

Het is juist dat in het Bouwbesluit 2012 de bepaling die in Bouwbesluit 2003 regelde dat ook bij een nevenfunctie van een celfunctie mocht wor-

den uitgegaan van 2,5 m is vervallen. Achtergrond hierbij is dat in het Bouwbesluit 2012 de hoogte eis zoveel mogelijk is uniform is gesteld op 2,6 m. Voor een celfunctie is echter vastgehouden aan een hoogte van 2,50 zodat in een celruimte de extra 10 cm benut worden kan worden voor een verlaagd plafond constructie met voorzieningen. Voor de overige gebruiksfuncties in een cellencomplex was dit niet nodig en hiervoor is vastgehouden aan de 2,6 m.

Het in het praktijkboek op pagina 153 opgenomen aandachtspunt is dus inhoudelijk onjuist. Kennelijk is in het praktijkboek onbedoeld de zinsnede uit de voorgaande versie van het praktijkboek overgenomen.

Melding 118

Zie de bijlage voor een nadere omschrijving:

Eisen stookinstallatie

Bouwbesluit brandveiligheid

Op grond van eisen bestaande bouw kan worden getoetst aan ketels met een vermogen van >160 kw in een stookinstallatie.

Artikel 2.89 Omvang

7. Een technische ruimte met een gebruiksoppervlakte van meer dan 100 m² of een technische ruimte waarin een of meer verbrandingstoestellen met een totale nominale belasting van meer dan **160 kW** worden opgesteld, is een afzonderlijk brandcompartiment

Artikel 2.90 Weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag

1. De volgens NEN 6068 bepaalde weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag van een brandcompartiment naar een ander brandcompartiment en een besloten ruimte waardoor een extra beschermde vluchtroute voert is ten minste 20 minuten.

Milieu

Milieu toetst stookinstallaties, ketels en aggregaten aan het Besluit emissie-eisen middelgrote stookinstallaties (BEMS).

Hierin wordt uitgegaan van **> 130 Kw** in een stookruimte. Mocht de ruimte niet voldoen kan de installatie afgekeurd worden. Deze wordt dan pas goedgekeurd als de zaken zijn aangepast.

In het Bems staan dat de installatie gekeurd moet worden.

	vermogen	keuringsfrequentie
Gasgestookte installatie	> 100 Kw	4 jaar
Niet-gestookte installatie	20> 100 Kw	4 jaar

Niet gasgestookte in- stallatie	> 100 Kw	2 jaar
------------------------------------	----------	--------

keuring

Deze keuring moet worden uitgevoerd door een geaccrediteerd persoon (Scios erkenning) op veilig functioneren, optimale verbranding en energiezuinigheid, afstelling voor de verbranding, het systeem voor de toevoer van brandstof en verbrandingslucht en de afvoer van verbrandingsgassen. Hierbij wordt onder andere gecontroleerd op de NEN 3028. Als er niet goed is aan deze installatie moet onderhoud worden uitgevoerd om de tekortkomingen ongedaan te maken. Anders wordt de installatie niet goedgekeurd.

Nen 3028: 2011

3.40 stookruimte

ruimte waarin een of meer opstelplaatsen voor verbrandingstoestellen liggen met een totale nominale belasting van meer dan **130 kW**.

3.41 stooktoestel

verbrandingstoestel, waarin alle bij de verbranding vrijkomende energie wordt omgezet in warmte

3.45 verbrandingstoestel

toestel dat is bestemd voor het verbranden van brandstof en deze omzet in thermische en/of mechanische energie

TOELICHTING Verbrandingstoestellen worden onderscheiden naar stooktoestellen en verbrandingsmotoren.

3.46

verbrandingsmotor

verbrandingstoestel waarin de bij de verbranding vrijkomende energie gedeeltelijk in mechanische energie wordt omgezet

5.1 Algemeen

Een verbrandingstoestel is opgesteld in een stookruimte of een opstelruimte.

Een verbrandingstoestel moet zijn opgesteld in een stookruimte, indien:

- a) de totale nominale belasting van de verbrandingstoestellen in die ruimte groter is dan 130 kW, tenzij het een lokaal verwarmingstoestel betreft;
- b) in de desbetreffende gebruiksfunctie een stookruimte aanwezig is.

TOELICHTING De eisen voor de stookruimte zijn hoofdzakelijk gebaseerd op de bouwregelgeving

5.4 Materiaalgedrag bij brand en weerstand tegen branddoorslag en

brandoverslag van de stookruimte

TOELICHTING Volgens de bouwregelgeving moet een stookruimte als brandcompartiment zijn uitgevoerd. Daaruit vloeit voort dat aan de stookruimte eisen worden gesteld o.a. met betrekking tot branddoorslag en brandoverslag naar andere ruimten. Hieraan wordt geacht te zijn voldaan indien de stookruimte is uitgevoerd zoals hieronder vermeld.

5.4.2 Weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag

Een stookruimte moet zijn uitgevoerd als een brandcompartiment. Deze eis wordt gesteld om de kans te beperken dat een beginnende brand zich over een groot gedeelte van het gebouw of naar een ander gebouw uitbreidt.

In de regel moet de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag (wbdbo) tussen de stookruimte en een andere besloten ruimte ten minste 60 min zijn, bepaald volgens NEN 6068.

In wanden tussen een stookruimte en een andere besloten ruimte mogen alleen deuren zijn geplaatst die zelfsluitend zijn. Beweegbare ramen en luiken zijn in die wanden niet toegelaten.

Op plaatsen waar leidingen of kanalen (bijv. luchttoevoer- en -afvoeropeningen en afvoersystemen voor rook of kabels) door scheidingsconstructies gaan waaraan eisen betreffende brandwerendheid zijn gesteld, moeten deze zo zijn uitgevoerd dat zij dezelfde brandwerendheid (volgens NEN 6069) hebben als de afscheiding waar zij doorheen worden gevoerd. Andere openingen in de wanden, de vloer en de afdekking van de stookruimte dan die welke hiervoor zijn genoemd, zijn niet toegelaten.

Bouwbesluit gebruikseisen

De eisen die overheen in het Gebruiksbesluit stonden, zijn "beleidsneutraal" overgegaan naar het Bouwbesluit 2012. Dit zijn de volgende artikelen:

Artikel 7.8 Opslag in stookruimte

In een ruimte met een of meer verbrandingstoestellen met een totale nominale belasting van meer dan 130 kW zijn geen brandbare goederen opgeslagen of opgesteld.

Artikel 7.9 Veilig gebruik verbrandingstoestel

1. Een verbrandingstoestel wordt uitsluitend gebruikt indien:
  - a. de voorziening voor toevoer van verbrandingslucht en de voorziening voor afvoer van rookgas niet zijn afgesloten;
  - b. de capaciteit van de voorziening voor toevoer van verbrandingslucht, van de voorziening voor afvoer van rookgas en van de daarop aangesloten aansluitleidingen, niet kleiner zijn dan de voor het adequaat functioneren van het verbrandingstoestel noodzakelijke capaciteit;

- c. de opstelling van het verbrandingstoestel met inbegrip van een aansluitleiding tussen het toestel en de voorziening voor de afvoer van rookgas brandveilig is;
  - d. de voorziening voor afvoer van rookgas doeltreffend is gereinigd, en
  - e. het verbrandingstoestel met een aansluitmogelijkheid op een voorziening voor afvoer van rookgas adequaat op de voorziening is aangesloten.
2. Van een brandveilige opstelling als bedoeld in het eerste lid, onder c, is in ieder geval sprake indien **de opstelling brandveilig is, bepaald volgens NEN 3028.**

Probleemstelling:

Bij een of meer verbrandingstoestellen met een nom. vermogen tussen 130 en 160 kW volgt uit de begripsbepaling van de NEN 3028 dat er sprake is van een stookruimte. In het Bouwbesluit hoeft dit per definitie niet direct een brandcompartiment te zijn, immers het nom. vermogen < 160 kW. Echter de NEN 3028 stelt duidelijk dat een stookruimte een brandcompartiment moet zijn, waarbij dit "hoofdzakelijk gebaseerd is op de bouwregelgeving". In de regel moet de wdbdo ten minste 60 minuten zijn.

Vooraf bij de keuringen die volgen uit het BEMS hanteert men een wdbdo van 60 minuten voordat men overgaat tot een positieve keuring.

Vanuit de gebruiksvoorschriften wordt een grenswaarde gesteld van 130 kW. Destijds kende het gebruiksbesluit geen onderscheid in bestaande en nieuwbouw en werd er één niveau gehanteerd. In het algemeen werd daarbij het niveau als "nieuwbouw" gehanteerd, waarbij het zodoende logisch is dat de grenswaarde van 130 kW (nieuwbouw) naar voren komt. Eveneens verwijst men voor de brandveilige opstelling naar de NEN 3028. En daarmee dus (indirect) naar een grenswaarde van 130 kW.

De NEN 3028 laat weinig ruimte voor een lagere wdbdo voor een stookruimte, alhoewel wel gesteld wordt dat het "in de regel" een wdbdo heeft van 60 minuten. En daarmee niet een direct verbindend voorschrift.

21/02/2013; EvH

De prestatie-eis voor stookruimtes bestaande bouw (160 kW, wdbdo 20 min.) is niet in lijn met de gebruiksvoorschriften en de NEN 3028. De NEN 3028 biedt geen ruimte voor een lager niveau dan nieuwbouw, waarbij de NEN-norm zich wel baseert op de bouwregelgeving.

Suggestie:

De grenswaarde van 160 kW voor bestaande bouw laten vervallen en de mogelijkheid in de NEN 3028 te bieden om een wdbdo lager dan 60 minuten toe te staan, die bij keuringen en certificering gehanteerd kan worden. Daarbij de NEN-norm zo aanpassen dat de bouwregelgeving en/of

het bevoegd gezag leidend is, waarbij met een evt. risicobenadering een lager niveau dan 60 min. wbdbo gehanteerd mag worden.

Andere optie is de NEN 3028 af te stemmen op de bouwregelgeving en het nom. vermogen voor 160 kW hierin op te nemen

Reactie

Uw constatering dat het Bouwbesluit 2012 bij een bestaand bouwwerk bij een stookruimte uitgaat van een volgens NEN 6068 bepaalde wbdbo van 20 minuten is terecht. Ook is uw constatering juist dat NEN 3028, 2011, in paragraaf 5.4.2, Weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag, spreekt van een wbdbo van 60 minuten.

Dit wil echter niet zeggen dat de tekst van dit normblad voor bestaande bouw leidt tot een hogere eis dan 20 minuten. Ten eerste geldt als uitgangspunt bij toepassing van NEN normbladen dat de in het Bouwbesluit aangegeven eisenniveau's bepalend zijn.

Voorts blijkt zowel uit de redactie van het tweede lid van artikel 7.9 [...is in ieder geval sprake indien.....] als uit de redactie van de normtekst dat het in het normblad aangegeven eisenniveau niet bindend is.

Met de in het normblad opgenomen tekst 'In de regel moet de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag (wbdbo) tussen de stookruimte en een andere besloten ruimte ten minste 60 min zijn, bepaald volgens [NEN 6068](#).' is met het zinsdeel 'in de regel' tot uitdrukking gebracht dat de in het normblad aangegeven waarde niet bindend is. De in het Bouwbesluit 2012 aangegeven waarde (60 minuten bij nieuwbouw, en 20 minuten bij bestaande bouw) is dat wel.

In juridische zin is er dus geen sprake van een tegenstrijdigheid tussen de eisen in het Bouwbesluit 2012 en het normblad. Wij delen echter uw mening dat de in het normblad aangehouden redactie de duidelijkheid niet ten goede komt.

Het Ministerie van BZK zal daarom het Normalisatieinstituut (NEN) verzoeken om een verduidelijking in de normtekst in overweging te nemen.

Melding 119

Toepassing van de nieuwe NEN 2057 leidt tot een andere bepaling van de Ae (equivalente daglichtoppervlakte) dan de oude. Dat betekent dat alle ruimten / verblijfsgebieden met een Ae van 0,50 na 1-4-2012 (invoering BB 2012) niet meer voldoen aangezien na doorrekening de eis wordt verzwaaard. Een berekening volgens de oude norm leidde bijvoorbeeld tot een netto glasoppervlakte van 0,58 m² terwijl voor diezelfde ruimte inmiddels minimaal 0,78 m² daglicht nodig is.

Onze conclusie is dat de eis is verzwaaard. Hoewel gesteld wordt dat NEN-normen niet algemeen verbindend worden verklaard is onze ervaring dat met name in civielrechtelijke zaken er ondanks alles van NEN-normen wordt uitgegaan aangezien rechters menen anders geen norm te kunnen

stellen overeenkomstig de Wet

Suggestie:

Bepalen dat voor bestaande situaties de bepaling van de equivalente daglichtoppervlakte Ae moet worden bepaald overeenkomstig de oude norm.

Reactie

In de Regeling Bouwbesluit 2012 wordt op basis van artikel 1.5 van het Bouwbesluit aangegeven welke versie van een NEN-norm van toepassing is. Met betrekking tot NEN 2057 is in de Regeling Bouwbesluit 2012 een onderscheid gemaakt tussen bestaande bouw en nieuwbouw. Voor bestaande bouw is de oude NEN 2057 nog van toepassing. Dit is gedaan om te voorkomen dat bestaande situaties niet meer voldoen, zoals u ook naar voren brengt.

U kunt de Regeling Bouwbesluit 2012 vinden op:

www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/regelingen/2011/12/30/regeling-bouwbesluit-2012.html

Melding 120

De aangewezen versie van de NEN 2575 Brandveiligheid van gebouwen – Ontruimingsinstallaties – Systeem- en kwaliteitseisen en projecteringsrichtlijnen (bestaande bouw) is daarin van het jaar 2000, dit was in de regeling geldend voor 1-3-2013 en het voorheen geldende Gebruiksbesluit de versie 2004.

Suggestie

NEN 2575 2004

Brandveiligheid van gebouwen – Ontruimingsinstallaties – Systeem- en kwaliteitseisen en projecteringsrichtlijnen (bestaande bouw)

Reactie

Met de wijziging per 1 maart 2013 is de aanwijzing van NEN 2575 geregeld zoals dit al per 1 juli 2012 de bedoeling was. De reden van aanpassing nu is de volgende:

- De Regeling Bouwbesluit van 1 april 2012 verwees voor alle OAI's (bestaande bouw en nieuwbouw) naar NEN 2575, 2004 C1: 2006
- Bij het ministerie is het verzoek binnengekomen om voor bestaande OAI's niet de versie 2004 aan te wijzen maar de versie 2000. Na overleg is dit verzoek gehonoreerd en is bij de wijziging van de regeling per 1 juli 2012 (Staatscourant 2012, 13245) de versie 2000 voor bestaande bouw tussengevoegd
- Het wijzigingsblad bleek echter onduidelijk, als gevolg waarvan de versie 2000 voor bestaande bouw niet is toegevoegd maar in de plaats van de versie 2004 voor nieuwbouw is gekomen
- Met de wijziging per 1 maart 2013 (Staatscourant 2013, 5457) is dit gecorrigeerd: voor nieuwbouw is NEN 2575 2004 C1:2006 aangewe-

zen en voor bestaande bouw NEN 2575 2000

De aanwijzing is dus per 1 maart 2013 de juiste.

Melding 121

De eis aan de warmtedoorgangscoefficient is aangescherpt tot 1,65 W/m²K. Ik sta absoluut achter energiebesparende maatregelen, maar er is over deze eis enige onduidelijkheid ontstaan in de aluminium gevelbranche. De vraag is: Moet élk raam/deur/schuifpui/ander element aan deze eis voldoen, of mogen de elementen samen gemiddeld worden? Het probleem is als volgt: Bij gebruik van gelijke kozijnen en glas kan de Uwaarde van grote ramen sterk verschillen van kleine ramen. Een simpel voorbeeld: Een raam met standaardafmetingen (1,23m x 1,48m) met een kozijn met Uf 2,2, HR++ glas (Ug = 1,1) en een aluminium afstandhouder (psi = 0,08), heeft een Uw van 1,6 W/m²K. Wanneer we van dit element de afmetingen aanpassen, terwijl kozijn en glas hetzelfde blijft, gebeurt het volgende: 2,0 m x 2,5 m : Uw = 1,4 W/m²K 1,5 m x 2,0 m : Uw = 1,5 W/m²K 1,23 m x 1,48 m : Uw = 1,6 W/m²K 1,0 m x 1,5 m : Uw = 1,7 W/m²K 0,8 m x 1,2 m : Uw = 1,8 W/m²K 0,6 m x 1,0 m : Uw = 2,0 W/m²K 0,5 m x 1,0 m : Uw = 2,1 W/m²K Hoe kleiner het raam, hoe hoger de Uw. Moeten binnen hetzelfde project de kleine ramen dan in een ander profielsysteem worden gebouwd dan de grote ramen? Dit is kostbaar. Of is het kleinste element maatgevend, waardoor in elk project de meeste ramen (zwaar) overgedimensioneerd zijn? Ook dit is kostbaar. De oplossing lijkt mij te zitten in het middelen van de Uwaarde over alle raam- en deurelementen in het project. Hiermee kan voor het gehele project een profielsysteem en een glassoort gekozen worden, waarmee grote en kleine elementen worden gebouwd. De gemiddelde Uw van alle ramen, deuren, vliesgevels, etc, samen moet dan voldoen aan de Uw-eis.

Suggestie:

Het totaal aan ramen, deuren en daarmee gelijk te stellen constructieonderdelen in een in het eerste tot en met derde lid bedoelde scheidingsconstructie heeft een volgens NEN 1068 bepaalde gemiddelde warmtedoorgangscoefficiënt van ten hoogste 1,65 W/m²K.

Reactie

Zowel artikel 5.3 lid 4 als NEN 1068 staan niet toe dat uitgegaan wordt van de gemiddelde U-waarde van alle ramen en deuren in een bouwwerk. Wij begrijpen echter uw probleem en zullen dit bespreken met het Overleg Platform Bouwregelgeving.

Vooralsnog zult u van ieder raam/deur afzonderlijk moeten aantonen dat voldaan wordt aan de eis van 1,65 W/m²K. Voor heel kleine ramen kunt u wellicht gebruik maken van artikel 5.3 lid 5 (2% hoeft niet te voldoen aan de eis). Mogelijk kunt u op basis van gelijkwaardigheid (artikel 1.3) wer-

ken met een gemiddelde U-waarde. Dit is echter ter beoordeling van de gemeente waar u bouwt.

Melding 122

Het OPB adviseert (n advies nr. 21) ook de afmetingen van een groot brandcompartiment te bezien (=verhogen) voor andere functies zoals parkeergarages dan industriefuncties. Kunt u aangeven waarom een wijziging van 1000m² naar 2500 m² voor parkeergarages nog niet is verwerkt in het thans vigerende Bouwbesluit? Suggestie: in tabel 2.81 voor parkeergarages de afmetingen van een groot brandcompartiment 1000m² vervangen door 2500m²

Reactie

In navolging van het door u bedoelde advies van het OPB wordt door het ministerie van BZK in 2013 een onderzoek uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt de branchevereniging VEXPAN en Brandweer Nederland betrokken. Dit onderzoek kan vervolgens leiden tot een aanpassing van het Bouwbesluit 2012.

Melding 123

Volgens de "Integrale nota van toelichting van Bouwbesluit 2012" wordt een radiator niet gezien als opstapmogelijkheid. Als er een radiator voor een opstapmogelijkheid zit, is het dan zo dat de opstapmogelijkheid niet van toepassing is? Ter verduidelijking: Een vensterbank zit op 300 mm boven de verdiepingsvloer en de dorpel van het kozijn voor het draaiende deel zit op 900 mm boven de vloer. Voor het kozijn staat een radiator van 150 mm tot 650 mm boven de vloer. Deze radiator heeft dezelfde lengte als de vensterbank Hierdoor is de vensterbank dus niet meer bereikbaar. Moet er dan wel of geen extra doorvalbeveiliging worden geplaatst en zo ja op welke hoogte? In het praktijkboek Bouwbesluit 2012 (Editie 2012) wordt op bladzijde 73 aangegeven dat een radiator wel als opstapmogelijkheid wordt gezien (met een voetnoot). Wat is de wettelijke waarde van het praktijkboek en wat moeten we nu aanhouden?

Reactie

Wij hebben een wijziging van artikel 2.20 in procedure gebracht zodanig dat ook rekening moet worden gehouden met installaties. Deze wijziging wordt meegenomen in de wijziging van het Bouwbesluit 2012 die volgens planning op 1 januari 2014 van kracht wordt.

Tot die datum is er formeel geen mogelijkheid de radiator als afzonderlijke vloerafscheiding te beschouwen. Mogelijk dat de betreffende gemeente hiermee wel akkoord gaat, maar dat moet u dan zelf regelen als gelijkwaardige oplossing.

Volgens ons voldoet uw voorbeeld overigens niet aan het Bouwbesluit 2012 zowel met als zonder de radiator. Zonder radiator is er een opstap bij 0,3 m ($>0,2$ m). Met radiator is er opstap bij 0,65 m ($<0,7$ m).

Melding 124

Er wordt ten onrechte een dubbele WBDBO-eis gesteld tussen woonwagens binnen een BC, terwijl de toelichting op artikel 2.84 lid 8 dit juist lijkt te willen voorkomen. Daarnaast zit er nog een inconsequentie tussen nieuwbouw en bestaande bouw voor wat betreft spiegelsymmetrie. In een brandcompartiment van woonwagens mogen 4 woonwagens met nevenfuncties liggen tot max 500 m². Tussen twee brandcompartimenten met woonwagens geldt een WBDBO-eis van 60 minuten (artikel 2.84 lid 1). Daarnaast moet elke woonwagen voldoen aan artikel 2.84 lid 8 => WBDBO-eis van 30 minuten, op 5 meter afstand spiegelsymmetrisch bepaald. Een woonwagen moet verder in een subBC liggen en in een beschermd subBC. Op basis van de definities van subBC en beschermd subBC is volgens mij alleen de conclusie mogelijk dat elke woonwagen een apart (beschermd) subBC moet zijn. De definities zeggen immers (itt die van 'brandcompartiment'): "gedeelte van een bouwwerk..." Elke woonwagen is een apart bouwwerk; de definitie verhindert dat meerdere bouwwerken één (beschermd) subBC vormen. Volgens mij wordt er als gevolg hiervan ten onrechte een dubbele WBDBO-eis gesteld tussen woonwagens binnen een BC: artikel 2.84 lid 8 én artikel 2.94 lid 2. De toelichting op artikel 2.84 lid 8 laat volgens mij zien dat het niet de bedoeling is om daadwerkelijk een WBDBO-eis te stellen tussen woonwagens, anders dan tussen brandcompartimenten: "Bij de bepaling van de wdbdo tussen woonwagens wordt niet uitgegaan van de werkelijke afstand tussen woonwagens maar van een theoretische afstand van 5 m. Dit maakt het mogelijk de wdbdo van een woonwagen te bepalen zonder dat de uiteindelijke standplaats bekend is. Dit wil dus niet zeggen dat de woonwagens daadwerkelijk op deze afstand moeten worden geplaatst. De uiteindelijke plaatsing wordt bepaald op basis van het bestemmingsplan, waarbij rekening moet worden gehouden met het gestelde in artikel 2.83, tweede lid, van dit besluit." Artikel 2.94 lid 2 is een veel zwaardere eis dan 2.84 lid 8, omdat woonwagens altijd dicht op elkaar worden geplaatst. Volgens mij kan dat niet de bedoeling zijn geweest. Daarnaast zit er nog een inconsequentie tussen nieuwbouw en bestaande bouw voor wat betreft spiegelsymmetrie: bij de WBDBO-eis tussen brandcompartimenten met woonwagens hoeft volgens artikel 2.84 geen spiegelsymmetrie over de perceelgrens toegepast te worden (lid 5 niet aangestuurd), terwijl dat voor bestaande bouw wel moet (2.90 lid 2 wel aangestuurd).

Suggestie:

artikel 2.84 lid 8 moet verplaatst worden naar artikel 2.94, en artikel 2.94

lid 2 moet niet voor woonwagens aangestuurd worden. - ofwel artikel 2.84 lid 5 moet ook voor nieuw te bouwen woonwagens worden aangestuurd, ofwel artikel 2.90 lid 2 moet niet langer voor bestaande woonwagens worden aangestuurd.

Reactie

De melding is terecht. Wij zullen de voorschriften voor woonwagens aanpassen. Dit wordt meegenomen in de wijziging van het Bouwbesluit 2012 die volgens planning op 1 januari 2014 van kracht wordt

Melding 125

Artikel 2.88 lid 3 en 4 is niet voor bestaande woonwagens aangestuurd, terwijl artikel 2.82 lid 3 en 4 wel voor nieuwe woonwagens is aangestuurd. Suggestie: Artikel 2.88 lid 3 en 4 ook voor bestaande woonwagens aansturen, of artikel 2.82 lid 3 en 4 niet meer voor nieuwe woonwagens aansturen.

Reactie

Zie reactie bij melding 124

Melding 126

Art. 1.25 lid 2, kort gezegd: schriftelijke melding beëindiging bouwactiviteiten uiterlijk op de eerste werkdag na de dag van beëindiging. Art. 1.25 lid 3, kort gezegd: een bouwwerk wordt niet in gebruik gegeven of genomen als niet aan het tweede lid is voldaan. Als de melding niet tijdig is gedaan, is het, gezien de volledige letterlijke tekst van art. 1.25 lid 2, definitief en onherroepelijk te laat. Er kan dan op geen enkele wijze alsnog aan lid 2 worden voldaan, immers een alsnog in te dienen melding kan niet terug in de tijd of met terugwerkende kracht worden gedaan. Aangezien het derhalve niet mogelijk is om alsnog aan lid 3 te voldoen, is het dus nooit en te nimmer toegestaan zo'n bouwwerk alsnog in gebruik te geven of te nemen. Volgens de toelichting op art. 1.25 lid 3 in Stb 2011-416 is het doel van lid 3 het voorkomen van onveiligheid door gebruik van nog onvoltooide bouwwerken. Het resultaat van lid 3 is nu echter tevens dat wel voltooide, maar te laat bouw-gereed gemelde bouwwerken, nimmer in gebruik genomen mogen worden. Zie ik iets over het hoofd? Dit klemmt te meer omdat bij wat omvangrijkere of ingewikkelder bouwwerken niet altijd voor iedere vergunninghouder volstrekt eenduidig is welke werkzaamheden precies wel en niet onder de bouwvergunning vallen. Beëindiging kan dan ook bijvoorbeeld zowel voor als na de oplevering door de aannemer vallen. Een meldingsvenster van 1 dag is dan wel erg kort en leidt erg makkelijk tot te laat bouw-gereed melden (of te vroeg, maar dat minder bezwaarlijk).

Suggestie: De termijn uit lid 2 schrappen en in een apart artikellid zetten. In lid 2 mag niet naar dat nieuwe artikellid worden verwezen, in dat aparte artikellid zal uiteraard wel naar lid 2 verwezen moeten worden. Dan kan door alsnog bouw-gereed te melden aan lid 2 worden voldaan, ook als de termijn in het aparte artikellid is overschreden, en gelden de verboden van lid 3 na bouw-gereedmelding niet langer.

Reactie

Het genoemde probleem kan theoretisch gezien inderdaad aan de orde zijn. Artikel 1.25 stelt dat een bouwwerk pas in gebruik mag worden genomen nadat het bouwwerk is gereed gemeld. Het is aan de vergunninghouder om te bepalen wanneer de werkzaamheden gereed zijn en dus wanneer de melding wordt gedaan. Andersom geldt dat een bouwwerk pas gereed is nadat het gereed is gemeld. De redactie van het artikel is op deze wijze vormgegeven om het bevoegd gezag in kennis te stellen van het gereed zijn van het bouwwerk op het moment dat dit naar de mening van de vergunninghouder het geval is. Op dat moment zal het bouwwerk namelijk geheel aan de vergunning moeten voldoen en kan het bouwwerk op grond van het derde lid in gebruik worden genomen. Er kan dus geen sprake zijn van 'te laat' gereed melden, dis is aan de vergunninghouder. De leden 2 en 3 zorgen er wel voor dat ingebruikname zonder gereedmelding kan worden tegen gegaan.

Melding 127

artikel 1.26 lid 6 geeft aan welke gegevens bij een melding sloop moeten worden overlegd. Alleen de naam van het sloopbedrijf mag volgens lid 7 later worden aangeleverd. Dit levert in de praktijk problemen op. Sloop is vaak afhankelijk van de weersomstandigheden.

Suggestie: verruim de mogelijkheden in lid 7, door o.a. ook later te kunnen overleggen, de datum en tijdstip van het sloopwerk en het sloopveiligheidsplan

Reactie

In reactie op de melding wijs ik op het eerste lid van artikel 1.33 van het Bouwbesluit 2012. Op grond van dit lid moet het bevoegd gezag ten minste twee werkdagen voor de feitelijke aanvang van de sloopwerkzaamheden in kennis worden gesteld van de aanvang. In de toelichting van artikel 1.33 is verder opgenomen: *Indien het moment van feitelijke aanvang overeenstemt met de opgave daarvan in de sloopmelding .... kan een afzonderlijke schriftelijke mededeling achterwege blijven. Indien het moment van feitelijke aanvang afwijkt van de opgave van de sloopmelding dient de schriftelijke mededeling wel te worden gedaan.* Hieruit valt af te leiden dat op grond van het zesde lid, onderdeel d, van artikel 1.26 moet worden aangegeven wat de *planning* is van de data en tijdstippen van

slopen.

Melding 128

In dit artikel staat dat handblusmiddelen eens per 2 jaar gekeurd dienen te worden. Dit is erg duidelijk. Echter de brandslanghaspel staan niet vermeld!!

Suggestie: Artikel bijvoegen dat Brandslanghaspel JAARLIJKS gekeurd moeten zijn. Dit is voor burgers (in de NEN normen) niet terug te vinden. Voor handhavers een veel voorkomend probleem. In bouwbesluit 2003 stond dit wel vermeld.

Reactie

Zowel het Bouwbesluit 2003 als het Gebruiksbesluit kenden geen verplichting een brandslanghaspel jaarlijks te laten keuren (of certificeren). Er was derhalve geen grond om een dergelijke verplichting op te nemen in het Bouwbesluit 2012. Wel kende het Gebruiksbesluit een verplichting tot jaarlijkse controle en onderhoud van een brandslanghaspel (artikel 2.4.1, tweede lid). Die verplichting is nu opgenomen in artikel 1.16 van het Bouwbesluit 2012. In dit artikel is geen termijn meer genoemd. De wenselijke termijn is namelijk niet alleen afhankelijk is van de aard van de installatie, maar ook van de kwaliteit daarvan en de omstandigheden waarin de installatie moet functioneren. Uiteindelijk gaat het er niet om hoe vaak er gecontroleerd wordt en onderhoud wordt uitgevoerd, maar of dit voldoende vaak gebeurt om het functioneren van de installatie ten alle tijden te waarborgen.

Hoe vaak controle nodig is wordt daarom niet meer door de overheid bepaald (deregulering). Uitgangspunt is dat de leverancier richtlijnen geeft voor adequaat onderhoud en onderhoudsfrequentie. Dit is beschreven in de toelichting op artikel 1.16.

Melding 129

Tekstuele fout in het bouwbesluit Artikel 2.99 Lid 5. Verwijst naar Lid 5. De verwijzing dient naar lid 4 te zijn.

Suggestie: Algemene opmerking: Tekstuele fout in het bouwbesluit Artikel 2.99 Lid 5. Verwijst naar Lid 5. De verwijzing dient naar lid 4 te zijn.

Reactie

De melding is terecht. Wij zullen deze redactionele fout aanpassen in het Bouwbesluit 2012. Dit zal gebeuren in de wijziging van het Bouwbesluit 2012 die volgens planning 1 januari 2014 van kracht wordt.

Melding 130

HOOFDSTUK 6 VOORSCHRIFTEN INZAKE INSTALLATIES AFDELING 6.1 VERLICHTING, NIEUWBOUW EN BESTAANDE BOUW Artikel 6.1 Aansturingsartikel 1. Een bouwwerk heeft een zodanige verlichtingsinstallatie dat het bouwwerk veilig kan worden gebruikt en verlaten. 2. Voor zover voor een gebruiksfunctie in tabel 6.1 voorschriften zijn aangewezen, wordt voor die gebruiksfunctie aan de in het eerste lid gestelde eis voldaan door toepassing van die voorschriften. Geachte heer/mevrouw, Als ik het bouwbesluit lees hoeft er in een gebouw met 5 verdiepingen en 20 appartementen geen noodverlichting in het trappenhuis aanwezig te zijn (beschermd route)? En in een studentenhuus met 3 verdiepingen en 12 kamers ook niet? En daarmee wordt dan wel voldaan aan bovenstaande eis? Dus als er iets gebeurd zijn wij niet aansprakelijk omdat er geen (nood)verlichting is en men dus niet tijdig buiten kon komen in het donker? Graag uw antwoord hierop.

Suggestie: Artikel 6.3 Noodverlichting 3. Een besloten ruimte als bedoeld in artikel 6.2, vierde lid, heeft noodverlichting. Deze toevoegen in tabel 6.1 bij woonfunctie!

Reactie

Uw constatering dat een woongebouw noch een studentenhuus (kamergewijze verhuur) volgens het Bouwbesluit 2012 noodverlichting moet hebben is juist. Dit was echter ook het geval in het Bouwbesluit 2003 en het Bouwbesluit 1992. Er is dus geen sprake van een verlaging van de voorschriften. Bij het opstellen van Bouwbesluit 2012 zijn er ook geen signalen vanuit het veld geweest dat noodverlichting in woongebouwen en studentenhuizen noodzakelijk is. Een verzwaring van deze voorschriften ligt daarom niet voor de hand.

Verder merken wij op dat aansprakelijkheid geen onderwerp van regeling is in het Bouwbesluit 2012. Of er sprake is van een onrechtmatige daad en wie daarvoor aansprakelijk is, is onderwerp van regeling in het Burgerlijk Wetboek. De verantwoordelijkheid voor een brandveilig gebouw, en dus ook de aanwezigheid van een voor een specifieke situatie geschikte verlichtingsinstallatie ligt in beginsel bij de eigenaar van het gebouw en bij de gebruikers voor zover ze daar invloed op kunnen uitoefenen. Het is niet zo dat deze verantwoordelijkheid met het voldoen aan de voorschriften van het Bouwbesluit door de overheid wordt overgenomen.

Melding 131

De waarde omschreven als warmtedoorgangscoefficiënt heeft twee decimalen (3 significante cijfers), echter wordt deze berekend uit gegevens met 1 decimaal (2 significante cijfers). De calculatie kan daarmee niet resulteren in een uitkomst van 3 significante cijfers. Deze dienen afgerond

te zijn.

Suggestie: "Het totaal aan ramen, deuren en daarmee gelijk te stellen constructieonderdelen in een in het eerste tot en met derde lid bedoelde scheidingsconstructie heeft een volgens NEN 1068 bepaalde gemiddelde warmtedoorgangscoefficiënt van ten hoogste 1,7 W/m²K."

Reactie

Wij hebben u vraag voorgelegd aan NEN. Deze heeft als volgt geantwoord.

In NEN 1068 staat in paragraaf 6.2.1 het volgende aangegeven.
"Een berekende warmtedoorgangscoefficiënt van scheidingsconstructies wordt gepresenteerd met twee decimalen".

Als een opmerking wordt het volgende toegevoegd.

OPMERKING

Bij de berekening van de warmtedoorgangscoefficiënt worden tussenresultaten niet, of anders ten minste op vier decimalen, rekenkundig afgerond. Wanneer een warmtedoorgangscoefficiënt moet worden getoetst aan een met een bepaald aantal decimalen gegeven criterium, dan wordt de aldus berekende UC-waarde afgekapt op het gewenste aantal decimalen.

In Bijlage A wordt verder aangegeven in Opmerking 2 (Bladzijde 68):

Opmerking 2

Bij de berekening van de warmteweerstanden worden de tussenresultaten niet, of anders tenminste op vier decimalen, rekenkundig afgerond. Wanneer een warmteweerstand moet worden getoetst aan een bepaald aantal decimalen gegeven criterium, dan wordt de aldus berekende Rc-waarde afgekapt op het gewenste aantal decimalen.

Melding 132

De aanscherping van de warmtedoorgangscoefficiënt zou om economische redenen niet moeten gelden per raam, deur, etc. omdat hiermee kleine ramen financieel in geen verhouding staan door dure profielsystemen en glas. Op die manier wordt het artikel nu gelezen. Het zou beter zijn als het om een gemiddelde waarde van ramen, deuren, etc. zou gaan, die overigens ook alleen zou gelden voor nieuwbouw. Bij renovatie is deze

waarde niet te behalen en staat dan ook niet in verhouding met de prestaties van de overige gebouwdelen.

Suggestie: "Het totaal aan ramen, deuren en daarmee gelijk te stellen constructieonderdelen in een in het eerste tot en met derde lid bedoelde scheidingsconstructie heeft een volgens NEN 1068 bepaalde gemiddelde warmtedoorgangscoefficiënt van ten hoogste 1,7 W/m²K voor nieuwbouw."

Reactie

Zowel artikel 5.3 lid 4 als NEN 1068 staan niet toe dat uitgegaan wordt van de gemiddelde U-waarde van alle ramen en deuren in een bouwwerk. Dit was ook niet beoogd bij deze wijziging. Wij hebben echter eerder signalen gekregen dat dit bij o.a. kleine ramen tot problemen kan leiden. Daarom zal een eventuele aanpassing van dit artikel binnenkort door ons worden voorgelegd aan het Overleg Platform Bouwregelgeving.

Bij verbouw geldt deze eis alleen bij het geheel oprichten of geheel vernieuwen van een dakkapel of van een bijbehorend bouwwerk. In deze situaties worden geheel nieuwe kozijnen met glas toegepast, waardoor de waarde van 1,65 W/m²K net zo haalbaar is als bij nieuwbouw.

Melding 133

De aanscherping van de warmtedoorgangscoefficiënt zou om economische redenen niet moeten gelden per raam, deur, etc. omdat hiermee kleine ramen financieel in geen verhouding staan door dure profielsystemen en glas. Op die manier wordt het artikel nu gelezen. Het zou beter zijn als het om een gemiddelde waarde van ramen, deuren, etc. zou gaan, die overigens ook alleen zou gelden voor nieuwbouw. Bij renovatie is deze waarde niet te behalen en staat dan ook niet in verhouding met de prestaties van de overige gebouwdelen.

Suggestie: "Het totaal aan ramen, deuren en daarmee gelijk te stellen constructieonderdelen in een in het eerste tot en met derde lid bedoelde scheidingsconstructie heeft een volgens NEN 1068 bepaalde gemiddelde warmtedoorgangscoefficiënt van ten hoogste 1,7 W/m²K voor nieuwbouw."

Reactie

Zowel artikel 5.3 lid 4 als NEN 1068 staan niet toe dat uitgegaan wordt van de gemiddelde U-waarde van alle ramen en deuren in een bouwwerk. Dit was ook niet beoogd bij deze wijziging. Wij hebben echter eerder signalen gekregen dat dit bij o.a. kleine ramen tot problemen kan leiden. Daarom zal een eventuele aanpassing van dit artikel binnenkort door ons worden voorgelegd aan het Overleg Platform Bouwregelgeving.

Bij verbouw geldt deze eis alleen bij het geheel oprichten of geheel vernieuwen van een dakkapel of van een bijbehorend bouwwerk. In deze situaties worden geheel nieuwe kozijnen met glas toegepast, waardoor de waarde van 1,65 W/m²K net zo haalbaar is als bij nieuwbouw.

Melding 134

Ik ben betrokken bij een brand die is ontstaan in de meterkast als gevolg van lekkage.

Tot mijn ontzetting moet ik vaststellen dat in tegenstelling tot het Bouwbesluit 2003 het Bouwbesluit 2012 niet langer de eis stelt dat de scheidingsconstructie van een meterruimte regenwerend moet zijn.

Dit is een essentiële veiligheidseis die niet langer gesteld wordt. Er is nu dus nu geen sprake van een overtreding van artikel 1b Woningwet, noch bij het bouwen (eerste lid) noch bij het handhaven (tweede lid).

CITAAT BB2003

Artikel 4.69

De uitwendige scheidingsconstructie van een meterruimte als bedoeld in artikel 4.66, is, bepaald volgens NEN 2778, regenwerend.

EINDE CITAAT

Het kan en mag toch niet zo zijn dat essentiële veiligheidseisen onderdeel zijn van uitsluitend de zorgplicht uit de Woningwet en een gemeente dus moet motiveren op grond van artikel 1a van de Woningwet waarom alsnog (achteraf) voor een waterdichte scheidingconstructie moet worden zorggedragen. De huurders zitten nu met hun handen in het haar, want niet langer is sprake van een overtreding van het Bouwbesluit 2012. De zorgplicht is m.i. niet bedoeld om datgene wat bewust is gedereguleerd als algemeen geldend voorschrift via aanschrijving weer op te leggen. Het kan en mag niet zo zijn dat door lekkage kortsluiting kan optreden met brand tot gevolg als gevolg van het ontbreken van een voorschrift in het Bouwbesluit 2012.

Regenwerendheid geldt wel voor een buitenberging (voorkomen van "beschadiging" van eigendommen van de eigenaar/gebruiker). Dat is m.i. nu een aspect dat geen overheidsbemoeienis zou behoeven, maar dat is mijn bescheiden mening.

Overigens ben ik de mening toegedaan dat regenwerendheid ontoereikend is en dat waterdichtheid noodzakelijk is.

Hoe nu aan te tonen door de huurder dat sprake is van een ernstig gebrek?

De deregulering is naar mijn oordeel in deze doorgeschoten en zal zo snel mogelijk moeten worden gerepareerd.

Graag verneem ik wanneer de reparatie zal plaatsvinden en hoe tot dat moment via communicatie kenbaar wordt gemaakt dat dit ernstige gebrek onvoldoende is onderkend en hoe in deze te handelen tot het moment van reparatie.

Reactie

Een elektrische voorziening moet volgens het Bouwbesluit veilig zijn (artikel 6.7). Een elektrische voorziening is veilig als deze voldoet aan NEN 1010. In artikel 512.2 *Uitwendige invloeden* van NEN 1010 is voorgescreven dat elektrisch materieel moet zijn gekozen en geïnstalleerd op basis van uitwendige invloeden waaronder klimatologische omstandigheden/aanwezigheid van water. Indien een meterruimte niet regenwerend is, zal dit strijd opleveren met NEN 1010 als het elektrisch materieel in de meterkast onvoldoende bestendig is uitgevoerd. Het afzonderlijk voorschrijven dat een meterkast regenwerend moet zijn, is daarom niet nodig.

Aanvulling

Het gaat over bestaande bouw, dus de meest recente NEN 1010 is niet relevant.
Daarom nogmaals dezelfde vraag.

Reactie

Het door u aangehaalde artikel 4.69 uit het Bouwbesluit 2003 was alleen van toepassing voor nieuwbouw. Voor bestaande bouw zijn er in relatie tot uw vraag geen verschillen tussen het Bouwbesluit 2003 en het Bouwbesluit 2012.

Melding 135

In art. 8.4, vierde lid wordt verwezen naar art. 1b, vijfde lid, van de Wet geluidhinder (Wgh). Dat is niet juist en moet zijn: art. 1b, lid 4 Wgh. Door een wijziging van de Wet geluidhinder enige tijd geleden is het tekstuele gedeelte over "gevels" van lid 5 naar lid 4 verplaatst.

Suggestie: Corrigeren fout in Bouwbesluit 2012.

Reactie

Wij danken u voor uw melding. U merkt terecht op dat de wijziging in de Wet geluidhinder niet goed is verwerkt in het Bouwbesluit 2012. Wij zullen deze verwijzing verbeteren.

Melding 136

Hierbij een vraag die voor veel winkeliers in Nederland van toepassing is: Moet een automatisch schuivende winkelpui, die de hele dag open en dicht schuift (zoals bij de supermarkt) ook voldoen aan de Uw-eis, zoals beschreven in Artikel 5.3, lid 4? Een automatische winkelpui gaat, zoals gezegd, de hele dag open en dicht en men zou zich daarom kunnen afvragen hoeveel zin het heeft dat deze pui zo goed geïsoleerd is. Als de deur openstaat, gaat sowieso veel warmte verloren. Volgens Artikel 5.3, lid 3, hoeft een scheidingsconstructie niet aan de eis te voldoen als het niet wordt verwarmd ten behoeve van het verblijf van personen. Volgens mij worden winkels wél verwarmd ten behoeve van het verblijf van personen, en moet de pui dus wel voldoen. Klopt deze redenering? De schuivende delen in de automatische winkelpui beslaan minder dan 2% van de gebruiksoppervlakte van de winkel. Mag ik deze delen daarmee onder Artikel 5.3 lid 5 beschouwen? En hoe moet ik deze pui dan berekenen? Alsof de schuivende delen überhaupt niet aanwezig zijn? Uiteindelijk komt dit alles neer op deze vraag: Hoe zal de toetsend ambtenaar een automatisch schuivende winkelpui beoordelen? Hartelijk dank voor uw medewerking.

Reactie

Een automatische winkelpui moet bij nieuwbouw van een winkel ook voldoen aan de U-waarde volgens artikel 5.3 lid 4. Dat deze pui regelmatig opengaat of mogelijk continu openstaat als de winkel in gebruik is, speelt hierbij geen rol. Artikel 5.3 lid 3 is niet van toepassing zoals u terecht zelf al constateert.

Dat een automatische winkelpui moet voldoen aan een bepaalde U-waarde is overigens geen nieuwe eis in het Bouwbesluit 2012. Dit was ook al een eis in het eerdere Bouwbesluit 2003. Alleen de hoogte van de U-waarde is anders.

Indien de winkelpui minder is dan 2% van de uitwendige scheidingsconstructie dan zou op basis van artikel 5.3 lid 4 kunnen worden volstaan met een lagere U-waarde dan $1,65 \text{ W/m}^2\cdot\text{K}$. Volgens ons is een schuifpui van een winkel echter veelal groter dan 2% van de uitwendige scheidingsconstructie van de winkel. Verder is het zo dat deze 2% dan ook niet meer beschikbaar is voor die constructieonderdelen waarvoor lid 4 is bedoeld zoals bijvoorbeeld ventilatieroosters.

Melding 137

Volgens mij zit er een bug in Bouwbesluit 2012 online op website van VROM. Bij Nieuwbouw en logiesfunctie in Art. 2.20 blijft dit grijs en lijken de leden 1 en 2 niet van toepassing terwijl dit met ingang van 1-3-2013 wel het geval is. Dit is zeer verwarrend want in aansturingstabel zijn die

leden wel van toepassing. Kan dit worden aangepast?

Reactie

Uw melding is terecht. Wij hebben de beheerder (BRIS) van Bouwbesluit Online op de hoogte gebracht van deze fout. BRIS heeft laten weten deze fout aan te passen.

Melding 138

Na invoering Stb. 2013, 75 zijn in tabel 2.97 binnen de bijeenkomstfunctie de invulling van de rijen van de subgebruikfuncties identiek. Kortom onderscheid in subgebruikfuncties kan worden geschrapt.

Reactie

Uw constatering is juist. Hoewel juridisch geen sprake is van een onjuistheid, zullen wij dit in tabel 2.97 aanpassen bij de eerstvolgende wijziging van het Bouwbesluit 2012.

Melding 139

Wij stuiten op een onjuiste begripsomschrijving in het Bouwbesluit 2012 (was wellicht eerder ook al onzuiver).

In veel bestaande en nieuwe gebouwen maken van eenzelfde trappenhuis (bijvoorbeeld om te kunnen vluchten), verschillende gebruiksfuncties deel uit, terwijl dat trappenhuis de entree is van een aantal woningen en soms ook van andere functies.

Bij wijze van voorbeeld: een trappenhuis ontsluit vier woningen op de 3e en 4e etage. Daaronder ligt op bg een café met nooduitgang via trappenhuis en op de 1e verdieping ligt een kantoor.

Nu faalt de begripsomschrijving woongebouw.

woongebouw:

gebouw of gedeelte daarvan met uitsluitend woonfuncties of nevenfuncties daarvan, waarin meer dan een woonfunctie ligt die is aangewezen op een gemeenschappelijke verkeersroute;

Het woord "uitsluitend" levert juridische problemen op. Gemeenschappelijke verkeersruimten komen regelmatig voor, waarbij die verkeersruimte ook toebehoort aan andere gebruiksfuncties dan woonfuncties.

Dat moet gewoon kunnen, anders moeten we grote delen van Nederland afbreken wegens strijd met Bouwbesluit 2012. Wat echter natuurlijk niet zou mogen is dat aan dat trappenhuis een toilet is gelegen dat functioneerdt voor de woningen en de kantoorfunctie en het café.

Dat was tot en met BB2003 wel geregeld, maar daar faalt BB2012 omdat

in BB2012 ongeveer alles gemeenschappelijk mag worden opgelost.

Reactie

Ten eerste merken wij op dat er geen sprake is van een inhoudelijke wijziging. Zie de toelichting op onderdeel f van artikel 1 van het Bouwbesluit 1992. In deze toelichting is de volgende volzin opgenomen: "Indien naast woningen ook winkels deel uitmaken van een gebouw, behoren die winkels blijkens de begripsomschrijving niet tot het woongebouw".

De omschrijving van het begrip Woongebouw in het Bouwbesluit sluit de toepassing van een gemeenschappelijke verkeersruimte voor een woonfunctie en een andere gebruiksfunctie niet uit. Volgens de begripsomschrijving kan een gemeenschappelijke verkeersruimte voor een woonfunctie en een andere gebruiksfunctie onderdeel zijn van een gebouw met de woonfuncties, maar alleen niet van het als woongebouw aangemerkte gedeelte van een gebouw.

In uw voorbeeld is de 3e en 4e etage van het gebouw een "woongebouw". Hierin zitten verschillende woonfuncties en een gemeenschappelijke verkeersruimte. Op de 1e en 2e etage zitten andere gebruiksfuncties die gebruiken maken van een gemeenschappelijke verkeersruimte waarop ook de gemeenschappelijke verkeersruimte van het woongebouw aansluit.

Wel is het zo dat deze situatie een knelpunt oplevert t.a.v. het tegengaan van veel voorkomende criminaliteit (zie afdeling 6.11) en t.a.v. bereikbaarheid en toegankelijkheid (zie artikel 4.27, tweede lid). Deze knelpunten vloeien echter niet voort uit de nieuwe redactie van het begrip woongebouw.

Een en ander past binnen de systematiek van het vorige Bouwbesluit 2003. Indien u een concreet voorbeeld hebt dat wel voldoet aan het Bouwbesluit 2003 en niet aan het Bouwbesluit 2012 vernemen wij dit graag.

Melding 140

De tekst van art. 5.9a is exact hetzelfde als art. 5.3a, met dien verstande dat 5.3a gericht is op nieuwbouw (en verbouw) en 5.9a op bestaande bouw. Bij bestaande bouw verandert er niets, zelfs niet de gebouwinstallatie. Een gebouwinstallatie behoort volgens de Woningwet tot het bouwwerk en veranderen van een installatie (bijvoorbeeld vervangen brandmeldinstallatie (BMI) (context: verplicht gesteld op basis van het Bouwbesluit 2012)) betreft dus het veranderen van het bouwwerk en is art. 5.3a van toepassing. Een bestaande BMI zou al moeten voldoen aan de regelgeving en normering. Is art. 5.9a dan alleen gericht op een bestaande BMI, die destijds conform de toen geldende regelgeving en normering

is geplaatst, maar op basis van de huidige regelgeving en normering niet over de verplicht gestelde goedkeuring beschikt zoals gesteld in de NEN 2535? Of is art. 5.9a toch ook gericht op het 1-op-1 vervangen van een bestaande installatie zonder dat het (bouwkundig) bouwwerk zelf verder wordt veranderd? Suggestie: Of bij de toelichting nader verduidelijken, of de tekst van het voorschrift wijzigen, zodat duidelijk wordt wat het toepassingsgebied van art. 5.9a is.

Reactie

De teksten van de artikelen 5.3a en 5.9a zijn inderdaad identiek. Uit de context dat eerst genoemde artikel is opgenomen in de paragraaf nieuwbouw en het tweede in de paragraaf bestaande bouw volgt dat voor zowel bestaande als voor nieuw te bouwen installaties hetzelfde voorschrift van toepassing is. Om na te gaan welk artikel van toepassing is dient u artikel 1.12 van het Bouwbesluit 2012 in beschouwing te nemen: op het integraal vervangen van een BMI zijn de nieuwbouwvoorschriften van toepassing.

Verder is het overigens niet relevant of nu 5.3a of 5.9a van toepassing is: in beide gevallen wordt slechts aangegeven dat de in die betreffende normen vereiste toestemmingen van het bevoegde gezag niet aan de orde zijn. De toestemming wordt verkregen door de vergunning voor het bouwen of brandveiligheid gebruik of door de melding brandveilig gebruik. Welke norm van toepassing is wordt bepaald door de activiteit: bij integrale vervangen de aangewezen norm voor nieuwbouw en bij andere veranderingen de norm die volgens het rechtens verkregen niveau van toepassing is (veelal de norm waaronder de installatie gebouwd is) met als 'ondergrens' de voor bestaande bouw aangewezen norm.

Melding 141

Volgens mij volgt uit artikel 2.85 dat de benodigde brandwerendheid niet meer hoeft te zijn dan 30 minuten. En dat je bij verbouw de aanwezige brandwerendheid mag verlagen tot 30 minuten. Is dat juist?

Artikel 2.85 Verbouw

Op het gedeeltelijk vernieuwen of veranderen of het vergroten van een bouwwerk zijn de artikelen 2.82 tot en met 2.84 van overeenkomstige toepassing, waarbij in plaats van het in die artikelen aangegeven niveau van eisen wordt uitgegaan van het rechtens verkregen niveau en een weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag van ten minste 30 minuten.

Reactie

Bedoeld is dat de artikelen 2.82 tot en met 2.84 van overeenkomstige toepassing zijn, met als niveau rechtens verkregen niveau en als onder-

grens voor wdbbo altijd ten minste 30 minuten.

Nu niet in het gehele Bouwbesluit op dezelfde manier is omschreven dat sprake is van het rechtens verkregen niveau met als ondergrens een specifiek niveau en de toelichting bij dit artikel op dit punt niet helder is, gaan wij kijken of we iets aan de redactie van het artikel moeten veranderen.

Melding 142

Het lijkt ons raadzaam een onduidelijkheid in afdeling 6.12 van het Bouwbesluit 2012 weg te nemen en de daarin opgenomen voorschriften, mede in relatie tot artikel 1.12, tweede en derde lid, van dat besluit weg te nemen.

Het feit dat afdeling 6.12 in hoofdstuk 6 is opgenomen wekt de suggestie dat de oplossing altijd een installatietechnische is. Dat hoeft naar onze mening niet zo te zijn.

De tekst van artikel 6.52 van het Bouwbesluit 2012 luidt:

Artikel 6.52 Aansturingsartikel

1. *Een te bouwen gebouw is zodanig dat onderhoud aan het gebouw veilig kan worden uitgevoerd.*
2. *Aan de in het eerste lid gestelde eis wordt voldaan door toepassing van de voorschriften in deze afdeling en de krachtens die bepalingen gegeven voorschriften.*

De tekst van artikel 4 van de Woningwet luidt:

Artikel 4

Indien een bouwwerk gedeeltelijk wordt vernieuwd, veranderd of vergroot, zijn de voorschriften, bedoeld in artikel 2, voor zover zij betrekking hebben op dat bouwen, slechts van toepassing op die vernieuwing, verandering of vergroting.

Vrij vertaald staat hier in de wet dat op een "verbouwing" de nieuwbouwvoorschriften van toepassing zijn.

Dan gaan we naar artikel 1.12 van het Bouwbesluit 2012:

Artikel 1.12 Verbouw

1. *Op het geheel of gedeeltelijk vernieuwen of veranderen of het vergroten van een bouwwerk zijn wat betreft de hoofdstukken 2 tot en met 5 de voorschriften van een te bouwen bouwwerk van toepassing tenzij in de desbetreffende afdeling voor een voorschrift anders is aangegeven.*
2. *Op het gedeeltelijk vernieuwen of veranderen of het vergroten van*

een installatie is wat betreft hoofdstuk 6 het rechtens verkregen niveau van toepassing.

3. *Op het geheel vernieuwen van een installatie zijn wat betreft hoofdstuk 6 de voorschriften van een te bouwen bouwwerk van toepassing.*

Neem als voorbeeld het optoppen of het aanbouwen aan een gebouw waardoor een nieuw (stuk) dak ontstaat.

En nu komt het:

1. Er was geen "installatie" (laten we even veronderstellen dat we het installatietechnisch oplossen), dan wordt deze ook niet geheel vernieuwd. Kunnen we dan concluderen dat er niets geldt? Gedeeltelijke vernieuwen van een niet bestaande installatie is het sowieso niet.
2. Er was rond het oude dak een hekwerk zodat veilig op het dak kon worden gewerkt. Een hekwerk is geen installatie. Het eerste lid is echter niet van toepassing. Hoeft er dan geen beveiliging te worden geregeld op het opgetopte/aangebouwde dak?

Vanuit de achterliggende bedoeling lijkt het ons logisch dat er ook na de verbouwing arbotechnisch veilig kan worden gewerkt bij toekomstige onderhoudswerkzaamheden. Met dat arbedoel is dit voorschrift in het Bouwbesluit 2012 opgenomen (we stellen even niet ter discussie of dit besluit daarvoor wel het juiste middel is, want dan hadden er ook andere arbovoorschriften logischerwijze in het BB2012 terecht moeten zijn gekomen). Dat volgt echter niet zonder meer uit de teksten van het Bouwbesluit 2012.

Reactie

Uw analyse klopt dat er bij het optoppen of het aanbouwen van een gebouw waarbij een nieuw stuk dak ontstaat – en er geen installatie was – hier in principe geen nieuwe installatie hoeft te komen. Hier geldt namelijk het rechtens verkregen niveau op basis van artikel 1.12.

Dit rechtens verkregen niveau heeft zo ook zijn weerslag in de tweede casus die u schetst, namelijk dat de mate van veiligheid ten behoeve van onderhoud waar het hekje voor zorgde ook bij het nieuwe dak moet worden gerealiseerd.

Het feit dat de afdeling over veilig onderhoud in Hoofdstuk 6 *Voorschriften inzake installaties* staat, heeft tot gevolg dat artikel 1.12, leden 2 en 3, betrekking hebben op de voorzieningen die zorgen voor veilig onderhoud.

Melding 143

In NL komen tal van situaties voor waarin in een portiekvorm woningen en andere gebruiksfuncties uitkomen op hetzelfde trappenhuis. Door transformaties van gedeeltelijk leegstaande gebouwen kunnen dergelijke situaties ook ontstaan.

Dat gaat om verbouw, waarbij bepaalde gemeenten barrières opwerpen. Daarbij wordt gesteld dat in de klankbordgroep die heeft meegewerkt aan de ombouw naar Bouwbesluit 2012 nadrukkelijk zou zijn afgesproken dat de voorschriften voor de portieksituaties zouden moeten worden aangescherpt. Daar lezen we niets over terug in de toelichting.

Is het nadrukkelijk de bedoeling van de wetgever te verbieden dat dergelijke situaties ontstaan bij transformaties en zo ja op grond van welke voorschriften van het Bouwbesluit 2012 is dat dan het geval.

In artikel 2.104 is nadrukkelijk bepaald dat op een portieksituatie met woningen uitsluitende woningen mogen uitkomen. De reden daarachter is niet kenbaar gemaakt, want andere gebruiksfuncties hebben een 60 minuten brandwerende scheiding naar het trappenhuis en de beweegbare delen zijn ook zelfsluitend. Dus een brandtechnische veiligere aansluiting op het trappenhuis dan een woning (Wordt per 01.01.2014 anders). Vanuit het principe "de strengste eis c.q. de correctie toepassing van de combinatie van voorschriften" zou er niets op tegen moeten zijn functies in een gebouw te mengen.

Graag vernemen wij hoe om te gaan met gemengde functies in een gebouw met een portiekontsluiting die door transformatie ontstaan.

Als dat onnodige barrières oproept zouden die naar onze mening moeten worden weggenomen.

Ook een helder statement namens de wetgever waarom er geen barrières zijn zal bijdragen aan het sneller oplossen van de leegstand.

Reactie

Het is niet de bedoeling van de wetgever om te voorkomen dat bij verbouw en functiewijziging gemengde portieken ontstaan. Dit volgt uit het feit dat de nieuwbouweis zoals opgenomen in artikel 2.104, vierde lid (die regelt dat op de route uitsluitend woonfuncties of nevenfuncties daarvan mogen zijn aangewezen), niet in de eis voor bestaande bouw (artikel 2.114 eerste lid) is opgenomen en dat volgens artikel 2.109 dient te worden uitgegaan van het rechtens verkregen niveau.

Melding 144

In het Staatsblad 244 (besluit van 14 juni 2013) is artikel 5.6, vierde lid niet opgenomen in de aansturingstabel 5.1 van het Bouwbesluit 2012. Op de website van <http://vrom.bouwbesluit.com> is artikel 5.6, vierde lid wel opgenomen in de aansturingstabel 5.1. Klopt dit en hoe zit het met de

juridische status?

Reactie

Het is juist dat bij artikel 5.6 is in de aansturingstabel 5.1 geen vierde lid is opgenomen. Juridisch is aansturing in deze tabel ook niet nodig omdat het vierde lid integraal verwijst naar het derde lid.

Dit is nu ook vermeld op www.vrom.bouwbesluit.com.

Melding 145

In het bouwbesluit 2012 staat in de tabel 6.27 bij 7b. andere logiesfunctie onder artikel 6.31 dat alleen lid 4 wordt aangestuurd. Lid 4 gaat over het onderhoud van blustoestellen. Echter wordt lid 1 niet aangestuurd en is er dus geen blustoestel geëist in een 'andere logiesfunctie'.

Ons inziens is de aansturing van lid 4 een fout in de tabel. Hier had hetzelfde moeten staan als bij ander woonfunctie.

Suggestie

De aanwijzing van lid 4 voor andere logiesfunctie verwijderen in tabel 6.27

Reactie

Uw opmerking is terecht. Het vierde lid van artikel 6.31 is ten onrechte aangestuurd in tabel 6.27 voor een niet in een logiesgebouw gelegen logiesfuncties (andere logiesfunctie).

Wij zullen dit bij de eerstvolgende wijziging van het Bouwbesluit corrigeren.

Melding 146

In het bouwbesluit wordt uitgegaan van een traditioneel toilet met los reservoir. Indien echter een zwevend toilet wordt toegepast met ingebouwd reservoir dan wordt veelal de gebruikruimte niet aangetast, terwijl het netto vloeroppervlak, met 150mm verminderd. Wordt in dit geval het vloeroppervlak van het ingebouwd reservoir meegerekend, of moeten er een extra omschrijving toegevoegd worden. De intentie van de toiletafmeting was de bruikbaarheid. Deze bruikbaarheid wordt niet beperkt indien de vloerafmeting bij een zwevend toilet met ingebouwd reservoir 900x 1050mm is. Iedereen gaat er trouwens van uit dat een toilet in de lengterichting in de ruimte wordt opgesteld, maar volgens de regelgeving kan overdwars ook. Ik ben als architect bij het NCIV (nu Aedes) persoonlijk betrokken geweest bij Voorschriften & Wenken, meeontwikkeld aan de HVAT-eenheden, (samen met Nauter Freeze en Jaap Drenth) en heb meegedacht over het eerste bouwbesluit. Daarnaast ben ik verantwoorde-

lijk voor de wijziging van de 280-260 verdiepingshoogte naar 270 in 1979-1980 ism HID (Hoofd Ingenieur Directeur) voor de Volkshuisvesting in Utrecht.

Suggestie:

Bij een zwevend toilet, mag de voetprint van het ingebouwde reservoir voor een afmeting van maximaal 900x150mm meegerekend worden met het vloeroppervlak. Of de wijziging: Een toiletruimte heeft een minimale breedte van 900mm en een gebruiksruimte van 700 breed x1050mm diep in het verlengde van de WC-as te rekenen vanaf de achterkant van de WC pot. Deze laatste omschrijving kan dan ook bij een samengestelde sanitaire ruimte (Douche/WC) gelden.

Reactie

Uw constatering is juist. Het door u beschreven zwevend toilet met ingebouwd reservoir heeft, ondanks het feit dat de resterende ruimte kleiner is, een zelfde gebruikswaarde als een traditioneel toilet met los reservoir. Zodoende is er naar ons oordeel bij het door u beoogde hangtoilet geen sprake van strijd met de bedoeling van het Bouwbesluit.

In verleden heeft eerder de voormalige Werkgroep Gelijkwaardigheid geoordeeld dat een zwevend toilet een gelijkwaardige oplossing is. Wij verwijzen u hierbij naar de 'Handreiking Gelijkwaardige Oplossingen' uit 2009 die u kunt vinden op www.rijksoverheid.nl. Hoewel bij deze beoordeling is uitgegaan van het Bouwbesluit 2003, is deze nog steeds relevant omdat de eisen voor een toiletruimte in het Bouwbesluit 2012 niet zijn gewijzigd.

Voor zover ons bekend, is de gelijkwaardigheid van een zwevend toilet al jarenlang geen probleem meer; gemeenten accepteren een zwevend toilet als een evident gelijkwaardige oplossing zonder hiervoor aanvullende onderbouwing te vragen. Hierdoor bleek er geen behoefte om in het Bouwbesluit 2012 specifieke regels op te nemen voor een zwevend toilet.

Melding 147

Ik raadpleeg het bouwbesluit 2012 bij het ontwerp voor een appartementencomplex, en in de regelgeving zijn mij enkele dingen onduidelijk waarvan ik hoopte dat u ze mij zou kunnen verduidelijken. Ik heb geconstateerd dat de vluchtroute in mijn ontwerp volgens het bouwbesluit 2012 gedefinieerd moet worden als een extra beschermde vluchtroute, aangezien ze door een trappenhuis voert waarbij een hoogte van meer dan 8m wordt overbrugd (artikel 2.104, lid 8). In ditzelfde artikel wordt in lid 2 verkondigd dat de vluchtroute niet langs een beweegbaar constructieonderdeel van een andere woonfunctie mag voeren, tenzij deze recht tegenover de woonfunctie ligt waar de vluchtroute begint. Hier gaat mijn vraag

over. In artikel 2.51 (Hinder), lid 3, wordt reeds gesproken over de beschermdde (dus niet extra beschermdde?) vluchtroute. In dit lid staat dat een beweegbaar constructieonderdeel dat over de vluchtroute draait, in geopende stand een vrije doorgang moet overlaten van minimaal 0,6m. De genoemde leden van deze twee artikelen lijken in strijd met elkaar te zijn; waar in artikel 2.104 wordt gezegd dat een vluchtroute geen enkel beweegbare constructieonderdelen (zowel naar binnen als naar buiten draaiend?) mag passeren, lijkt dit volgens artikel 2.51 onder bepaalde voorwaarden wel toegestaan. Heeft dit te maken met het onderscheid tussen een beschermdde vluchtroute (artikel 2.51) en een extra beschermdde vluchtroute (artikel 2.104)? Betekent dit dat een extra beschermdde vluchtroute niet langs de toegang van een andere woonfunctie mag voeren, ook al draait de bijbehorende voordeur naar binnen en kan hij de vluchtroute dus op geen enkele manier blokkeren? Ik hoop dat u mij hier duidelijkheid in kan bieden, zodat ik mijn ontwerp naar het bouwbesluit kan aanpassen

Reactie

Artikel 2.51 en artikel 2.104 zijn niet in strijd met elkaar. Een voordeur van een woning zal aan beide artikelen moeten voldoen. Daarbij kan worden opgemerkt dat artikel 2.51 bij woningvoordeuren in de praktijk zelden een rol zal spelen. Het is namelijk niet gebruikelijk om woningvoordeuren 'naar buiten' te laten opendraaien.

Wordt er wel gekozen voor een naar buiten draaiende deur, dan is het van belang om te weten dat artikel 2.51 zowel van toepassing is op elke beschermdde vluchtroute dus ook een extra beschermdde vluchtroute. Uit de begripsbepalingen in artikel 1.1 volgt namelijk dat de extra beschermdde vluchtroute een bijzondere beschermdde vluchtroute is (deelverzameling).

Inderdaad volgt uit artikel 2.104, tweede lid, dat de in het eerste lid van artikel 2.104 bedoelde extra beschermdde vluchtroute vanuit een woning niet langs de voordeur van een andere woning mag lopen. Dus ook niet als de deur naar binnen opendraait. Reden: Zou er brand in de woning zijn, en zou de deur (die niet zelfsluitend is) open blijven staan, dan kan de vluchtroute langs de brandende woning door rook en/of voor geblokkeerd raken.

Er zijn overigens wel degelijk situaties dat langs de voordeur van een andere woning gevlucht mag worden. Het gaat dan om in de artikel 2.106 bedoelde situaties waar in twee kanten wordt gevlucht en om de in het vierde lid van artikel 2.104 bedoelde portiekoplossing. Uit artikel 2.106, eerste lid, volgt dat op die situaties de betreffende leden van artikel 2.104 niet van toepassing zijn.

Op de situaties waar wel langs de voordeur van een andere woning gevlucht mag worden ziet artikel 2.51 toe. Een naar buiten draaiende voor-

deur mag personen die langs de voordeur moeten vluchten (uit andere woningen) niet hinderen.

Melding 148

Er is een wet (wet oke) die zorgt voor harmonisatie van peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. Op bijvoorbeeld educatief gebied zal hier niet langer onderscheid in worden gemaakt. Het Bouwbesluit maakt ook onderscheid tussen deze twee gebruiken. Ik vraag mij of deze harmonisatie ook gevolgen heeft tot in het Bouwbesluit, met andere woorden. Zal het Bouwbesluit ook worden aangepast aan deze wetswijziging?

Reactie

Het Bouwbesluit 2012 verstaat onder een *bijeenkomstfunctie voor kinderopvang* ook peuterspeelzalen. De eisen van het Bouwbesluit 2012 zijn daarmee al gelijk voor een peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. Wij verwijzen u voor de volledigheid nog naar ons infoblad Kinderopvang: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2013/01/25/infoblad-kinderopvang.html>

Melding 149

Het gaat mij om lid 4 en 6. Volgens mij zegt lid 4 dat lid 1 niet van toepassing is en lid 6 dat lid 1 wel van toepassing is. Welk lid is van toepassing?

Suggestie: Lid 6 weghalen.

Reactie

Uit de aansturingstabel 3.77 volgt dat lid 4 alleen geldt voor een bijeenkomstfunctie Kinderopvang en lid 6 voor een gezondheidszorgfunctie. Er is dus geen sprake van een tegenstrijdig.